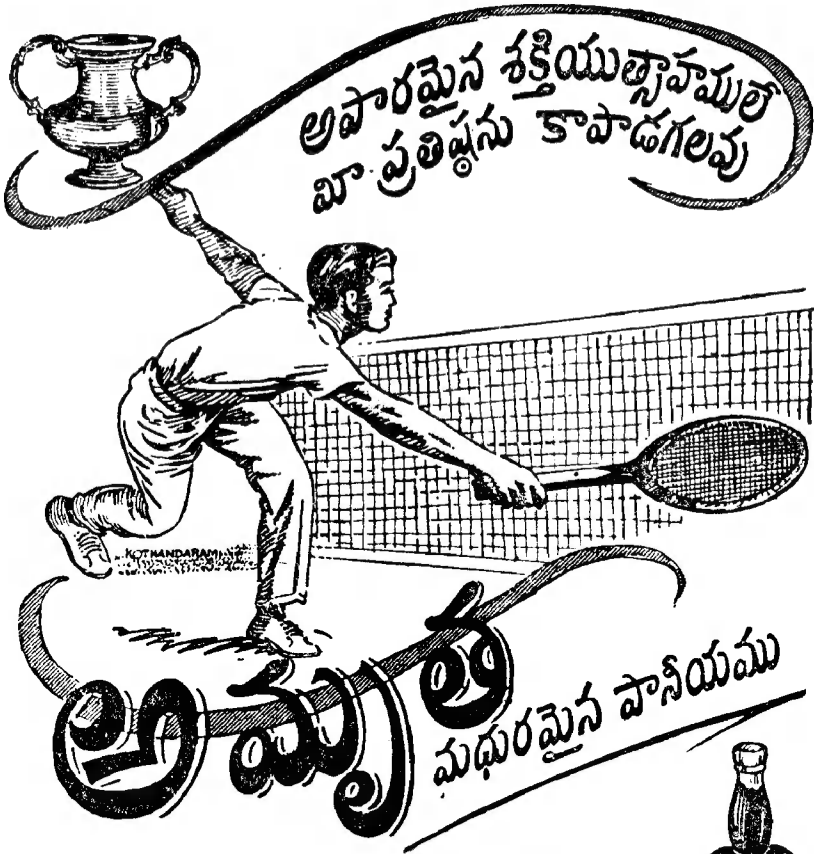




GRIHALAKSHMI

15th DECEMBER 1959



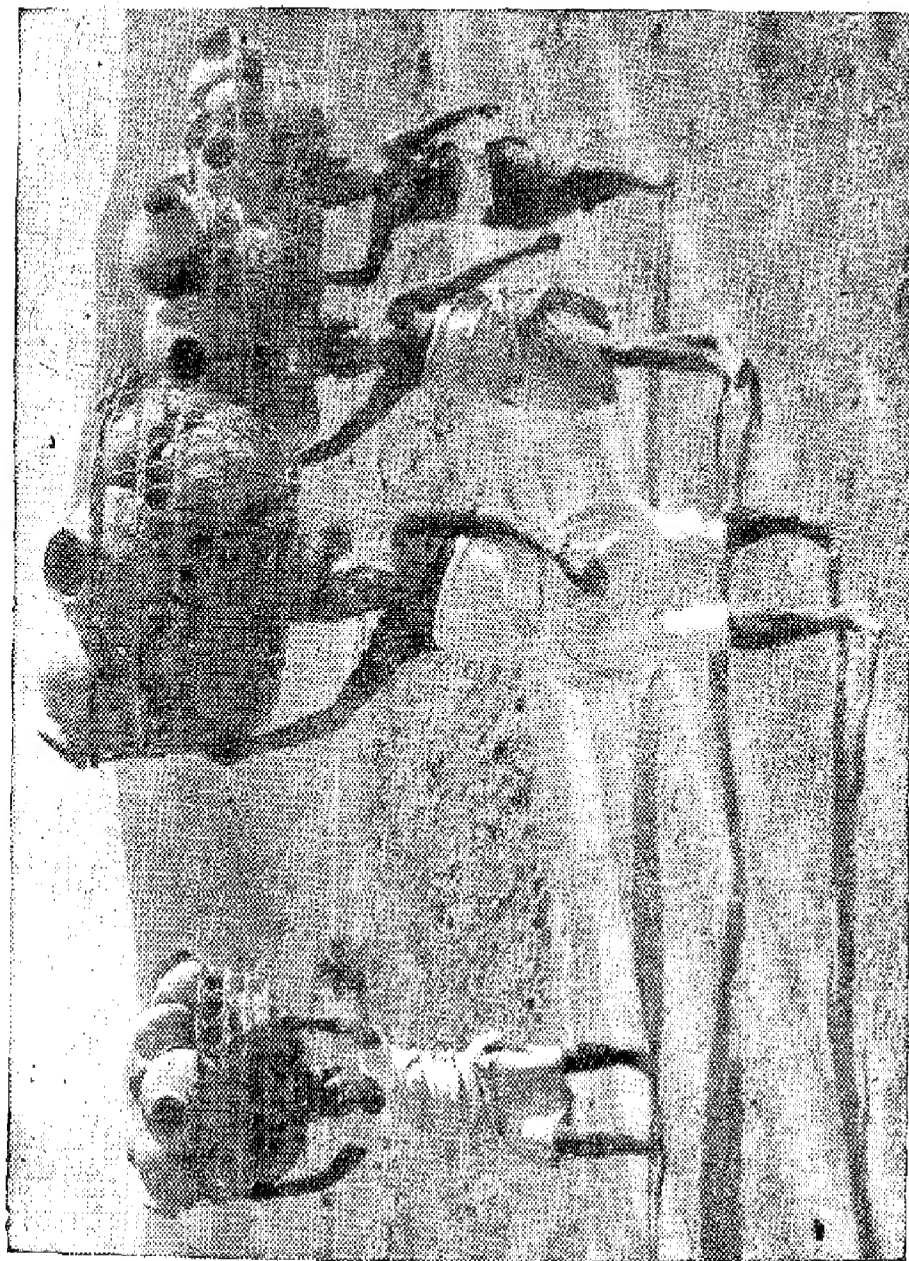
వ్యాయామ శ్రీదర్శి శాస్త్రాసనారంభికి అవసరమైన ఉత్సాహ
 కల్పింపిచ్చే ముఖ్యపాఠం అమృత. ఆ బొటానోపాసాన! అమృతమైన
 లానిక. సేవింపడాని! తియ్యగావుండి మాంచి చురుకుదన్నా కల్గిస్తుంది.
 ఈ అమృతమైన పానీయం ప్రతిదినమైన మహాలింగచేరనూ ఫల రసాలతోను
 రయారుచేయబడింది. అందరికీ అర్హులగుట లాటిది.



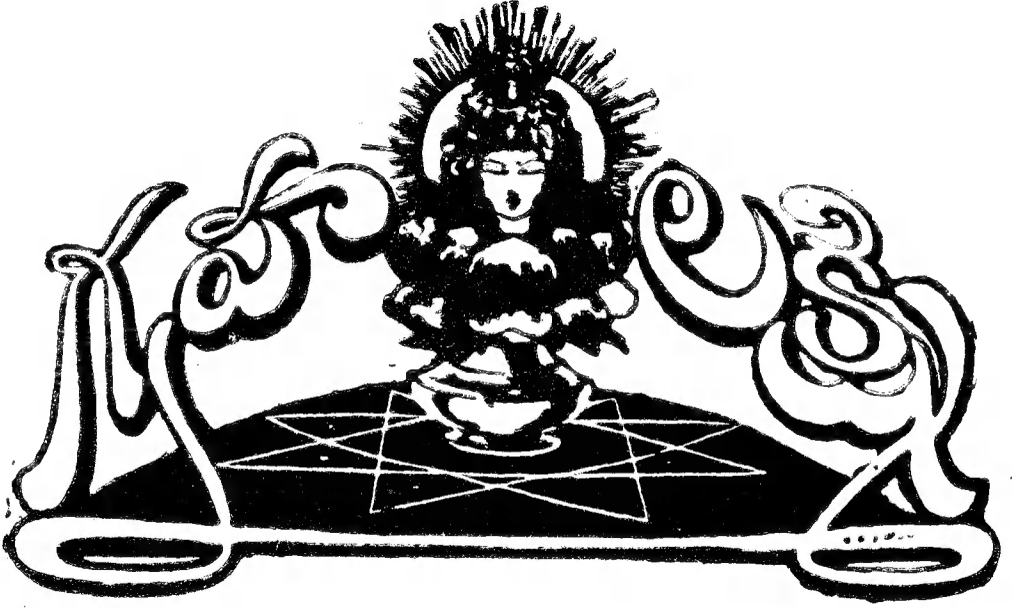
కేసరి కుటీరం ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, మద్రాసు-14

ఆంధ్రప్రదేశ్ కు, తమిళ నాడుకు ఏజంట్లు :

సీతారామ జనరల్ స్టోర్స్, బెజవాడ, సికింద్రాబాదు, మధుర.



మణిపురి మహిళలు బుట్టలనిండా కుండల్ని తీసికొని సంతకవల్లకున్న దృశ్యము. మణిపురి స్త్రీలు గృహపరైశ్చ
మల నిర్వహణలో సమర్థులు. సంతలలో భార్యలు నీధి కను ఉత్పత్తులను అమ్ముచుండుట కనుల కింపుగానుండును.



జయజయ గృహలక్ష్మీ సఖి ! జయజయ లలితాంధ్ర ! మధుర సారస్వతీమా !
 జయజయ లలనా రత్నమ ! జయజయ విద్యాప్రబోధ ! జయకల్యాణీ !

వ్యవస్థాపకులు :
 డాక్టరు కే. యన్. కేశరి

ఆర్టిస్ట్ ఎడిటర్ :
 సి. సి. పున్నయ్య



శాంతిదూత ఐసెన్ హోవర్

అభివృద్ధి అభ్యుదయాలతో వర్ధిల్లుతున్న దేశం అమెరికా. అంతేకాదు ప్రపంచ కళ్యాణమునకు దోహదం చేస్తున్న దేశంకూడాను. తన సకల సంపదలను, విజ్ఞాన వికాసాలను నెనుకబడియున్న దేశాల సౌభాగ్యమునకు అభివృద్ధికి స్వీయాభివృద్ధితో బాటు వినియోగించి ఆసక్తి చూపుతున్న దేశం అమెరికా. ఈ దేశం అభ్యుదయ ఐసెన్ హోవర్ వివిధ దేశ ప్రజలను, వారి మనస్తత్వాలను, అభివృద్ధి అభ్యుదయాలను స్వయంగాచూచి తెలిసికోవాలని చేస్తున్న విదేశయాత్రాసందర్శమున మన దేశమునకు రావడం, వారికి మనం అభిండస్వగతం హృదయపూర్వకముగా నివ్వడం మహదాకాశం.

ఐసెన్ హోవర్ మన దేశానికి మిత్రుడుగా, శాంతిదూతగా వచ్చారు. అభివృద్ధి అభ్యుదయాలకు శాంతిభద్రతలు ముఖ్యావసరములు కాబట్టి వానిపట్ల ఆసక్తి చూపుచున్న దేశాలలో అమెరికా యొకటి. ప్రపంచములో సుస్థిరమైన శాంతిస్థాపనకు యీ

నాటి కలవరపాటు చెందియున్న వాతావరణంలోగల అవకాశాలను వెదకుతున్న ప్రపంచనాయకులలో ఐసెన్ హోవర్ ఒకడు.

పరస్పర విరుద్ధభావాలుగల సమాజంలో శాంతిస్థాపనకు బలహీనులను సయితము బలవంతులుగా చేయడం అమెరికా కార్యక్రమం.

మన పంచవర్ష ప్రణాళికలకు అమెరికాచేస్తున్న సహాయం అపారము. శాంతి కాముక దేశాలుగా అమెరికా, ఇండియాలు నిర్వహిస్తున్న పాత్ర అత్యంత ప్రాముఖ్యమైనది. ఆదర్శలక్ష్యాల ఒకటైన యీ రెండుదేశాలు పరస్పర సద్భావ, సన్నిహిత సంబంధాలతో వర్ధిల్లడం మనకేకాక యావత్ప్రపంచానికి ఔముకరం.

మన విదేశాంగవిధానము ప్రపంచములో ఏ జ్ఞాకులోచేరక మన అభివృద్ధి అభ్యుదయాల నుద్దేశించినదైతే, అమెరికా మనలను, మన సమస్యలను సానుభూతితో చూస్తూ సహాయం చేయుచున్నది. అందుకు మనము కృతజ్ఞత చూపవలసియున్నది.

మన దేశమునకు ఐసెన్ హోవర్ రాకవలన, ఇండియా, అమెరికాదేశాల మైత్రి దృఢతరమై పరస్పర సన్నిహితసంబంధాలు, సద్భావ సహాయసహకారములు మరింత వృద్ధిపొందగలవని ఆశిద్దాం!



అభినందనలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంటు పదవికి ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయిన సందర్భమున మేము హృదయపూర్వకముగా అభినందిస్తున్నాము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభలో కాంగ్రెస్ పార్టీ చానాటి బలీయమగుతూ నే వచ్చుటకు కారణం శ్రీ సంజీవరెడ్డి ప్రజావిశేషాలనే చెప్పాలి. అంతేకాదు వారి మంత్రివర్గసాయంలో సాధించిన అభివృద్ధి అభ్యుదయాలు యావద్భారతమన్ననల నందుతున్నది.

శ్రీ సంజీవరెడ్డి నాయకత్వంక్రింద కాంగ్రెస్ ఎదుర్కొని పరిష్కరించవలసిన సమస్యలనేకమున్నా ఆయన శక్తిసామర్థ్యాలు, చిత్తశుద్ధి, జాతీయ ఆదర్శలక్ష్యాలపట్ల ఆసక్తి జాతీయనాయకత్వాన్ని బలపరచగలవని ఆశిద్దాం. సహచరులయొక్క, ప్రజలయొక్క సహాయసహకారాలతో కాంగ్రెస్ నాయకత్వము ఉమ్మడి శ్రేయోసాభాగ్యములను తీర్చిదిద్దకలుగాలి.

శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడగుట ముఖ్యంగా ఆంధ్రప్రజానీకానికి గర్వకారణం.

మ నిషి తో దా న వ త

శ్రీ ధాయిపుత్ర బాలకృష్ణారావు

అర్ధరాత్రి కావస్తోంది మునిసిపాలిటీ దీపము గుడ్డిగ వెలుగుతోంది. దీపపు వెలుగురు ప్రకాశ వంతముగ లేనందువల్ల, పదడుగుల పరిసరాన్ని మాత్రమే కాంతి చీకటిని ఛేదించి, ఆ స్థలాన్ని తాను ఆక్రమించుకొంది. ఆ దీపపు ప్రథమ నాలుగుదార్లు కలిసేచోటవున్నా వెలుగురు పరిమితమనే చెప్పాలి. నిశ్శబ్దము నిశాదేవి వాడిలో నిరాటంకముగ నిద్ర పోతుండనే కాబోలు కుక్కలు ఆపవ్వుడప్పుడు, అక్కడక్కడ, “బావ్వు” మని మొరగడమువల్ల ఆ ధ్వని గాలిలోకలిసి, పరిసరాన్నంతా తుఫానులాగ ఆలుముకొనేది. ఆ ప్రదేశమంత నిర్మానుష్యముగ వుంది.

సందు మలుపులో ఒక చిన్నగుడిసె చుట్టు తడిక లలో కట్టబడి, తాలూకులో గోపురమువలె కప్పు బడివున్న ఆ గుడిసెలోపల ఒకమూలన మట్టితో కట్టబడిన నాలుగడుగుల యెత్తుటి గోడ. ఆ గోడ మీద ఒకదీపము కాంతివిసీనమైన వెలుగును విర జిమ్ముతోంది. ఆ గోడమీదనే ఒకమూలన చిన్న మురళి విగ్రహము సగము చీకటితో, సగము వెలుగు రుతో కప్పబడివుంది. ఆ గుడిసెలో ఒకభాగాన నులకమంచముమీద చిరిగిన దుప్పటి సగమువరకు కప్పు బడివున్న దీనదయాళుడు సన్నగ మూల్గుతున్నాడు. మట్టి నేలమీద కూర్చొని తన తొడలపై తలవుంచి నిద్రపోతున్న సీతుడు యెడమచేత్తో జోకొట్టుతు, కుడి చేతితో గుంచముపై పడుకొనివున్న దీనదయాళుని హృదయముపై నిమరుతు కునికిపాట్లు చీల్చింది ముప్పయియేళ్ళ వయస్సుతో నిండిన మగ్గురు పిల్లల తల్లి నీలవేలు. చాలీచాలక. అక్కడక్కడ చిరిగి పోయివున్న ఈశాపమీద మూడేళ్ళ పుట్టులు తల్లిదక్కునే నిద్రపోతోంది.

కునికిపాట్లుచీల్చు నిద్రపోతున్న నీలవేలు దీనమైన వదనములో పడు నాలుగేళ్ళ దుఃఖపూరితమైన అను భవము గూడుకట్టకొని వుందా అనిపిస్తుంది. నీలవేలు బక్కచిక్కి వుంది. ముఖములో కళ్ళ లేనేలేదు. సంసారజీవితములో దిగ్గమందు ఆమె వదనములో ఎంతోకళ్ళ వుట్టిపడుతుండేది. ముఖజీవనాన్ని గడుపా

లని పెళ్ళి అయినది నాల్గో దేవున్ని కోరుతుండేది. అయితే, స్వామిభవములో తను కోరుకున్నదానికి విపరీత ఫలితాలను చవిచూసింది.

ఎప్పుడూ తన పిల్లల సుఖము భర్త సుఖము కాంక్షిస్తు వుండేది. భర్తకన్నోసార్లు చెప్పిచూసింది. త్రాగుడు మానుకోమని, రాత్రులు ఎక్కడికి వెళ్ళ వద్దని. తిప్పన్న ఆజేమి పట్టించుకోలేదు. పైగా చితకదన్నేవాడు. ఆతని కోపతాపాలను నోరెత్తేది కాదు. కూలిడబ్బులు తీసుకొచ్చి కాస్తాకూస్తా యిచ్చి వెళ్ళేవాడు. ఆ డబ్బుతో నీలవేలు గంజయో, సంకటి అన్నమో వండి తనపిల్లలు, తనూ తినేవారు. డబ్బు యివ్వనిరోజుల్లో వజ్జిగ్రాగి పస్తుండేవారు. ఇలాగే రోజులు గడుచుక వెళ్ళాయో.

గుడిసెలో చీకటి వెలుగులతోపాటు నిశ్శబ్దము గూడ ఆవరించుకొని వుంది. ఆ నిశ్శబ్ద వాతావరణము అలా ఎంతనేవుండే పోయినదో, ఆ గుడిసెలోవుండే మానవుల కవ్వరికి తెలియదు.

దీనదయాళుడు సన్నగ మూల్గడము ప్రారంభించాడు.

వాకిలి కిద్రుమనే శబ్దముతో మూలుగు కంఠిధ్వని క్షీణించిపోయింది. గుడిసెలో పరివృత్తమైన నిశ్శబ్దము మాయమైపోయింది. మగ్గురు స్త్రీలు లోపలకు వచ్చారు. అందరు నిద్రలో పడివున్నారు.

“అమ్మా! నీలమ్మ! లేవమ్మ పిల్లాడు మూలుగు తున్నాడు” అంది రామమ్మ.

అంకాలమ్మ నీలవేలు భుజముమీద తట్టుకు, “లేవే! నీలవేలు. అలా నిద్రపోతున్నావు. ఎప్పుటి నుంచి మూలుగుతున్నాడో కద. వినబడ్డంతే...లే...లే. పసికందు బాధపడుతుంటేను” అంది.

కాంతమ్మ దీనదయాళుని చేతిని పట్టుకొని డాక్టరు లాగ చూసింది. “అచ్చే జ్వరమేమి లేద. పిల్లాడు నీరసంగా వున్నాడు. అంతే.” అంటూ “ఏం, బాబు ఏం కావాలి? నీర్మ తాగుతావా. మా బాబు మంచోడే. సంక్రాంతికి మీ బాబులో చెప్పి మంచి నుంచి బట్టలు కుట్టించుకో. మనకుందరము డేరా”

అదే ఆటకు పోదాము..." అంటూ దీనదయాళుని తల నిమిగుడుతు కుప్పించిపోయిన ముఖమువేపు చాలిగ మాన్తు నిలబడింది.

"ఏమే, నీలవేలు. నీ మొగుడింక రాలేదేమే. ఏం పోగాలమోనన్నట్లు. బంగారంలాంటి పిల్లల్ని, భార్యని యిడిచి ఎక్కడంటే అక్కడ పడుంటాడు." అంటూ ముక్కుమీద ప్రేలిడుకుంది నలభైయేళ్ళ మాత్రేడువ రానున్నట్లు.

"ఏమోనన్నట్లు భార్యపిల్లలుండే మొగళ్ళు చీకటి పడకముందే యిల్లు చేరుకోవాలి" అంకాలమ్మ అందుకుంది.

దీనదయాళుడు నీరసముగ ఏదో గొణగడము విని పించింది. అది అస్పష్టముగ వుంది. దగ్గరలోవుండే కాంతమ్మ అగింది.

"ఏం బాబు! ఏం కావాలి?"

"అమ్మా! ఆకలిగ వుండే. కడుపు తిప్పతోంది." కంఠముల్లో బాధ స్పష్టమవుతోంది. కనురెప్పలు బరువుగయ్యే తీ అన్ను వేపు చూశాడు. నీలవేలు కళ్ళు తడి అయ్యాయి. చీరకొంగుతో కళ్ళు కుడుచు కంటు, అక్కడినుండి లేచి, ఒక పాత్రలోని గంజని తెచ్చింది. దీనదయాళుడు అది చూచి,

"ఎప్పుడు ఆ వుప్పుగంజేనేమే. నాకొద్దు పో."

"నామాట యిను. దీన, ఇది కొంచెము యేనుకొ నోట్లో. మా నాయన గడునే. కొంచెము..." అంటు బలవంతముతో రెండు గుటికలు త్రాపించింది. నిట్టార్చింది నీలవేలు.

"ఏమి మొగుడన్న తన ఆరోగ్యము నూనుకోడు. పిల్లల నుకము నూనుకోడు. తెచ్చేదబ్బులు యెవరో అంటబడతాడు" రానున్న అంది.

"బ్రానేతల్లి! ఏం కాలమో. యిపరీతముగ మారి మనుసుల్ని మాయదారి పట్టిస్తుండే ప్చే...ప్చే... తెచ్చే దబ్బుతోనే అయ్య. అప్పు రానుచంద్రో అను కంటు లచ్చనంగ దేవుణ్ణి స్మరనం నేనుకుంటు పిల్లల్ని నూనుకుంటు వుండొచ్చునే" అంకాలమ్మ అంది.

ఈ విధముగ నలుగురితో నాలుగు మాటలనిపించు కోవడం కొత్తకాదు. వాళ్ళు చెప్పకునే విషయాల్ని వింటు వనసులో బాధపడేది నీలవేలు.

ఈ అలజడికి నుబ్బులు, నీను లేచివచ్చాడు. అర్థముకాని చూపులతో అన్ను వేపు చూస్తుంది పోయాడు.

కాంతమ్మ యిప్పుడే వస్తానని చెప్పి, ముంతలో మజ్జిగ వేసుకవచ్చింది. "తలాయిత తాగండ్రా" అంటూ దీనదయాళుని కిచ్చింది.

నీలవేలు తన విధికి చాల విచారపడుతు, వచ్చిన వారు తమపై ప్రేమ చూపడమునల్ల వాళ్ళను మన నులో ఆభినందించుకుంది.

"ఇంక నిద పొండ్రా" అంది కాంతమ్మ.

వచ్చినవారు ముగ్గురు వస్తామన్నట్లు అంటూ నెలపు తీసుకొని వెళ్ళిపోయారు.

"ఏం ఖర్చునే యిది. ఎప్పుడూ యింతే" పోతూ ఒకామె గొణిగింది.

"యిద్రాతనే తల్లి" అంది కాంతమ్మ.

"ఏం మొగుడే మనిషై లేనా."

ముగ్గురు పిల్లలు మేను వాల్చారు. నీలవేలు కంట తడిపెడుతూ, ఏదో తలచుకుంటూ అశాంతిగ నిట్టారు మగతనిద్రలో పడ్డది.

"ఏయ్ రంగసాని! ప్రపంచముత మాయేపిల్ల. నూ లేందే నాకు పపంచము నూన్యమే. తెలిసిందా పిల్లా!" అంటూ రంగసానిని దగ్గరకు లాక్కున్నాడు. బాగుగ వన్నెచీరతో ఆలంకరించుకొని, సహజత్వాన్నంత పోగొట్టుకున్న వన్నెలాడి రంగసాని తిప్పన్న బాహువుల్లో యిమిడిపోయింది.

"ఏంటి సారాయివాసన. కంపు. హు," మూతి ప్రక్కకు తిప్పకొంది.

"ఏంటే అలా కూతవ్. అమ్మతమే యిది. అమ్మ తము" అంటూ బుగ్గమీద ముద్దెట్టుకున్నాడు. రంగ సాని ఏమనలేదు.

"రేపు నీకో మాంచిచీరే తెల్తాను. నాకేమిల్లావ్ చెప్ప." తిప్పన్న రంగసానిపై వుండే వ్యామోహంతో అడిగాడు.

"తీసుకురా మొదట. తీసుకొచ్చినప్పుడు కద. నువ్వెంత మంచిచీర తీసుకొస్తే అన్ని ముద్దులు ఎక్కువ" అంటూ చిరునవ్వు చిలికింది. నిసాలోవుండే తిప్పన్న అదోరకంక నవ్వాడు.

"నా... పిల్ల... ఉంటే నీలాంటాల్లే వుండాలి. నాలంటాల్లను ఉద్దరిస్తారు" అన్నాడు. రంగసానిని వదిలేసాడు.

"సరేపిల్ల. రేకటికి ఖాయం. వత్తామరి" అంటూ కన్నుగీటాడు. తిప్పన్న ఆ ప్రపంచమునుండి బయట

పడుకున్నాడు. కూలిపనిచేసి, రోజంత కట్టపడి సంపాదించిన డబ్బు - డబ్బంటే నిలువ తెలియని తిప్పన్న, తాను సంపాదించినదంత వారతి కర్పూరంలా ఆ రోజే రంగసానికి అప్పించాడు. ఇది మామలుగ రోజూ చేసేసనే.

ఆ పూరిలో తనకు తెలిసిన, తెలిసిన వారసులన్న వాళ్ళు తిప్పన్నకు శతవిధాల చెప్పేవారు. అయిన, అతనికి అనేమి ఒంటబట్టలేదు. మంచిపోతే మూఢుడు అనిపించుకున్నట్లు, ఎవరైన తిప్పన్న దగ్గరికి పోయినా, లేక అతనిని పిలిచినా

“తిప్పన్నా, వార్యపిల్లలు గలనాడివి. అంతో యితో బాధ్యత అంటే ఏమిటో తెలిసికొని వుండాలి. అటుభార్య పడుగవుంటు, యిటు - పిల్లలు అన్నమా రామచంద్ర అంటూ ఏడుస్తుంటే.. ఏమిటి తిప్పన్న యిది - నానావధలు పెడుకున్నావ్ అందరిని, అట్లా కాకుంటే, పేల్చేసిన చేతు కోకుండా వుండాలి” అని చెబితే

“చాల్లేవయ్యా, బోసెప్పారాప్” పెద్ద మనిషి లాగ. నాయిట్లమొచ్చినట్టు చేత్రా, నవ్వొరివి. అంటూ బాబ్బా మడవడము అలవాటు తిప్పన్నకు. ఇంకొకసారి, ఆ పూరిలోవుండే ఒకటివరు తిప్పన్నకు ఏవో నవ్వుచెప్పాలనుకున్నాడు.

“తిప్పన్నా” అంటూ బుర్రమీసాలు మెలి వేసుకుంటూ పోయే తిప్పన్నను పిలిచాడు. తిప్పన్న ఎంతో సమ్రత ప్రకటింతు పంతులు దగ్గరికి వచ్చాడు.

“ఏం బాబు పిలిసారు.”

“మాడు తిప్పన్న, పిల్లలతోవో రెండు బట్టలు కట్టియ్యాలిండి. చిరిగిపోయిన బట్టలతో అస మ్యంగా వస్తున్నారు. నీత్రాగుడు కొద్దిగ మారయ్. మీ నాన్న గారున్నపుడు మంచిపేరు తెచ్చుకొన్నారు. నవ్వుచాల మారిపోయావు. ఇంట్లో అందరు ఆకలితో బాధపడుతుంటేను, నువ్వేమో సాని..”

“చాల్లేవయ్యా. నీవు నీ సోద. నిన్న పిల్లలకు సెప్పి నట్టు సెప్పకున్నావు. ఏవారో, అయ్యవాళ్ళు సెప్పక పోనీరే అని వ్రాసుంటే యింకానెప్పక పోవడమేన. పాతాలు సెప్పేనాడివి, సెప్పేంతవరకే వుండాలి. మాడ్లు మిపోతే” అంటూ కన్నులుమూసుకున్నాడు తిప్పన్న. టీవరు గారికి ఎక్కడలేని కోపము ముంచుక వచ్చింది. అయితే ఏమియు అసలేకపోయాడు. అప్పటినుండి టీవరు గారు తిప్పన్నను పిలువడముగాని, ఏదైన చెప్పడముగాని మానేశారు. ఇలాగే, ఎందరో

తిప్పన్నను మంచిగ వుండమని చెప్పకుండావాళ్ళు. కాని, అందరు పూజితులయ్యారు. తిప్పన్నంటే అందరికీ ఒకవిధమైన భయము. అతని నిగ్రహముతో పాటు స్వభావము యితరులను భయం కలుగజేస్తుంది.

రంగసాని యింటినుండి బయటపడ్డాడు తిప్పన్న. “తిప్పన్నా తనామన - మాపూరి భైరవ, మనమా టంటే - మాడలన్నా, మూలజెప్పితే మక్కెలిరుగ రెంతామన్న, మంచివుంటే మనమూరకుంటామూర అన్న - ఓరన్న” - బూరమీసాలు మెలి వేసుకుంటు, తప్పత్రాగిన తిప్పన్న తూలుతు, నోటికి వచ్చినది పాడు కంటు చీకటిని చూట్టుకొని, చీకటిలోనే తప్పటడుగులు వేసుకుంటు ముందు పోతున్నాడు. వీధిలోని మునిసిపాలిటీ లాంతరులో కిరసనాయిలు అయిపోవడమువల్ల దీపము అప్పుడో, యిప్పుడో ఆపోయే స్థితిలోవుంది. తిప్పన్నను చూసి దానిప్రక్కను పడుకొనివున్న కుక్క మొగింది. “ఛా! ఏమిటే అలా రొదసేస్తవ్. నీ అబ్బగంటు పోయిందా? ఇస్, గవ్ చిప్, అరిసావ ఆడి దగ్గరికి పోతావ్.” మూతలు పడుతున్న కళ్ళతోచూసి, ని సా లో చెప్పాడు. తిప్పన్న మాటలకు ఖాతరుచేయక కుక్క యింక గట్టిగ మొరగడం ప్రారంభించింది. “ఏయ్. ఛవ్. నువ్వు నాకు తోడయ్యావ్. నాకు నీలాంటిల్ల సాలమంది వున్నారలే” అంటూ కుక్క భాష అర్థం చేసుకున్నవాడిలా తిరుగుజవాలు చెప్పాడు. తిప్పన్న కంటే తనబ్రతుకే నయమనుకొని కాబోలు కుక్క అరవడము మానివేసి ఓ మూలన పోయి పడుకుంది.

తిప్పన్న నానావధుల పడి గమ్యం చేరుకున్నాడు. గుడిసె చీకటిగ వుంది. వాకిలి కిర్రున తెరుచుకుంది. తిప్పన్న లోపలికి ప్రవేశించాడు. దట్టముగ అలుముకొనివున్న చీకటిలో కంటికి ఎవరు కనబడడము లేదు. మెల్లిగ వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్న గొంతు అస్పష్టంగ వినిబడింది.

“ఛి ఏమిటి రొద, ఎప్పుడు యింతే. కోపకు సస్తే ఏడుపుతో పారంభము కత (కథ). ఏయ్ నీలి ఎక్కడ నచ్చావ్” తిప్పన్న గర్జించాడు. కళ్ళనీళ్ళు కుడుచుకొని. దీపము అంటించింది నీలివేణు. పారాయి వాసన గుప్పన కొడుకుంది. గుడిసెఅంతా ఆ వాసనతో నిండిపోయింది.

స్వప్న సుందరి

శ్రీ కేశిరాజ సోమేశ్వర రావు



రైలుస్టేషనులో మోగిన గంట విని రాజు రెస్టారెంట్ బయటికి వచ్చాడు. మూడవ తరగతి ప్రయాణీకుల వెయిటింగ్ హాలు నిండిపోయిన బీడీపాగలతో దుర్వాసన కొద్దోంది. ఎదిగిన గడ్డంలా చీకటి నలుమూలలా ఆవరించింది. మెలికలు తిరిగిన మీసాల్లా మబ్బుతోరణాలు చంద్రుడి చుట్టూ మూగాయి. సిగరెట్ వెలిగించి ప్లాట్ ఫారంపై పచాడుచేస్తూ బకింగ్ ఆఫీసు వద్దకు వచ్చాడు రాజు. ఆఫీసు బయటనున్న గ్రుడ్డిపప్పు వెలుతుర్లో మెయిలు గంటన్నర లేటన్నబోర్డు కన్పించింది. ఇంకా గంటన్నర పడిగావులుపడి కూర్చోవాలి. రైళ్లకు ఆలస్యంగా రావడం అలవాటయి పోయింది అనుకున్నాడు.

రోజంతా ఆఫీసువర్కుతో అలిసిపోయిన అతని శరీరానికి ఎదురుగానున్న మైదానంమీంచి వీస్తోన్న చల్లటిగాలి హాయి కలిగించింది. ఆవిలింతలు బయల్దేరాయి. నెమ్మదిగా నడుస్తూ, ప్లాట్ ఫారం చివరకు చేరుకున్నాడు. సాయంత్రంబట్టి విరామమెరుగని కాళ్లు లాగుతున్నాయి. బద్ధకంగా సిమెంటు బెంచీమీద కూర్చున్నాడు. వెనుకనున్న రైల్వే క్వార్టరు లోంచి గడియారం అర్ధగంట కొట్టింది. రాజు రిప్టువాచీవంక చూసాడు ఎనిమిదిన్నర అయింది. గాలికి రైలెపలాడే చొక్కాలకు సవరించి, జేబులోంచి

తొంగిచూస్తోన్న కార్డును బయటకు తీసాడు. మసకచీకట్లో అక్షరాలు అలికేసి నల్లు కన్పించాయి. కార్డు ధ్యగా పరిచిత మైన ప్రీరూపం కళ్లముందు తిరిగింది. ఇంకా గంటకుగాని ఆమెరాదు అనుకున్నాడు. బరువుగా వాలిపోయే కనురెప్పలు, అలిసిపోయిన మెదడు వాంఛించే విశ్రాంతిని కలిగించ ప్రయత్నిస్తున్నాయి. కాలిక్రింద గడ్డిలో ఏదోవురుగు కదిలి చక్కలి గింతలు పెట్టింది. ఎడమచేయి దిండుగా చేసుకుని ఓరగిలి బెంచీమీద పడుకున్నాడు రాజు. అలవాటులేని పడకయినా హాయి అనిపించిందతనికి. ఆ హాయిలో అతని మనస్సు వింత వింతలోకాల్లో విహరించ సాగింది. కార్డుమధ్య మెదిలిన సుందరి క్రమక్రమంగా అతని మనోపథం నుంచి మాయమైపోయింది.

ప్రయాణీకులు ప్లాట్ ఫారంనుంచి తొంగి తొంగి రెండువైపులా చూస్తున్నారు. ఇంతలో సిగ్నలురెక్క వాలింది. జనం నలుమూలలా కలకబాతారు, సామాన్లను పోర్టర్లు మోసుకొస్తున్నారు. పసిపిల్లల్ని తల్లులు చంకల్లోంచి భుజాలమీదకు తీసుకొంటున్నారు. జేబుల్లోని టిక్కెట్లు, డబ్బు ఉండోలేదో చూసుకుంటూ, పంట్లాలు తడుముకుంటున్నారు కొందరు. ఒకటి...

రెండు... అని సామాన్యను లెక్కపెడు తోంది ఓ ముసలమ్మ.

రైలు నెక్కుదిగా స్టాప్ ఫారంలో ఆగింది. ఇంజన్ వదిలే ఆవిరిశబ్దం వంద కీచురాళ్ల రొదవలె వుంది. గబగబా నడుస్తూ, ఖాళీపెట్టలకై వెనుకుతూ ఒంటి గానున్న ప్రయాణీకులు ముందుకు సాగి పోతున్నారు. సామాన్లను సంసారాన్ని వేగించుకుంటూ రద్దీగా ఉన్న దగ్గరనున్న పెట్టెల్లోకే ఎక్కాలని కొందరు ప్రయత్నిస్తున్నారు. లోపలివాళ్లు దిగసీయకుండా ఎక్కేస్తాన్న ప్రయాణీకుల త్రొక్కిడిచూచి “ఇక లాభంలేదని” గుంపులో దూరుతూ గట్టిగా కేకలేస్తున్నారు కొందరు. హై పీల్డు షూస్ తొడుక్కున్న మూయి సెకండుక్లాసు పెట్టెలోకిపోతూ తొందరలో షిఫాన్ చీరవైట జారిపోగా నర్దుకోపోయే టంతలో కాలు తడబడి నూలిపోయింది: ఆమెనుచూస్తూ పకపకా నవ్వుతూ నడుస్తున్న యిద్దరు కాలేజి విద్యార్థులు ఓ బిచ్చగతైమీదపడి, పైగా ఆమెను అసహ్యించుకొంటున్నారు. మొరటుగా ఎక్కే గుంపును తోసుకుంటూ వాళ్ల మధ్య నలిగి వాడిపోయిన మల్లెపువ్వులా ఆమె ఆడవాళ్ల పెట్టెలోంచి చిన్న చేతిసంచీతో దిగింది.

ఆమెను చూడగానే రాజకు ఎక్కడో చూసినట్లుగా అనిపించింది. ఎక్కడ చూచాను చెప్పా ఈవిడ్ని అనుకున్నాడు. ఆమె అలా ముందుకునడిచి రాజకు సమీపాన నిల్చుంది. పెట్టెలోంచి పడుతున్న ఎలెక్ట్రిక్ లైటు వెలుగులో ఆమె ముఖం వింత అందంతో ఆకర్షణీయంగా ఉంది. బత్తాయి తొనల్లాంటి పెదవులు, పెదవుల

పైగా నూపుపువ్వులాంటి ముక్కు, దాని కిరుప్రక్కలా అర్ధ నిమిలితాలయిన కండ్లు, అరసున్నల్లాంటి కనుబొమలు తను బాగా ఎరిగినావిడేనని రుజువుపర్చాయి. కాని ఎవరీమె?

అకస్మాత్తుగా అతనిదృష్టి బత్తాయి తొనల్లాంటి పెదవుల క్రిందగా గడ్డంలో నున్న సాట్రలో స్పష్టంగా కనబడుతోన్న కందిగింజంత పుట్టుమచ్చమీద పడింది. నిశ్చయంగా ఆమె.. తీవ్రంగా ఆలోచించాడు రాజు. అతనిముఖం వికసించింది.

“శ్రీదేవీ” గట్టిగా అరచి పిలచాడు. ఇంకొంచెం గట్టిగానయితే పెద్దకేక అనవచ్చు. “నేనూ! నీ బాల్యన్నేహితుణ్ణి! రాజను. అదేమిటి అలా తెల్లబోయి చూస్తావ్. గుర్తుపట్టలేక పోయావా.” సంతోషంతో ఆమె దగ్గరగావెళ్తూ అన్నాడు రాజు.

ఆమె వింతగా అతనివైపు చూసింది. నీవెవరో నాకు తెలియదే అన్నట్లుందా చూపు. “ఎంత మారిపోయావు. ఈ అయిదేళ్లలో చాలా పెద్దదానివయ్యావు. నేనే నిన్ను గుర్తుపట్టలేకపోతే? ఇంకా ఆ క్వశ్చన్ మార్కు ముఖమేనా. నేను రాజు అవునో కాదో అని ఆలోచిస్తున్నావా...” ఆమె ఉలిక్కిపడి చూసింది. కనుబొమలు గిరున తిరిగి యథాస్థానానికి వచ్చాయి. సఖిశిఖపర్యంతం ఎగాదిగా చూసి అటువైపు ముఖం త్రిప్పకొంది,

ప్రక్కకుతిరిగిన ఆమె ముఖం సినిమాలో సావిత్రిలా అందంగా ఉంది. మధ్యగా మూడంకెలాగున్న చెవిచుట్టూ రేగిన

వెంట్రుకలు గాలికి కొట్టుకుంటూ చెంప లపై పడుతున్నాయి.

“ఇదేమిటి ఈమె విచిత్ర మనస్తత్వం. చూ చెల్లెలొస్తున్నది. ప్రేమనుకు రారమ్మ నమని వేణు ఉత్తరం వ్రాయడమేమిటి! తీరా ఇప్పుడు ఈమె మొగమెరుగని వ్యక్తిని చూడనట్లు తన్ను చూడడమేమిటి! ఈ ఇదేళ్లకే నన్ను మరిచిపోయిందా. లేక నలునా” అనుకున్నాడు.

“అదేమిటి శ్రీదేవి, అలా ముఖం త్రిప్పు కుంటావు. కొత్తవాణ్ణి చూసినట్లు చూపుతున్నవూ. ఇదిగో ఈ కార్డు చూడు, మీ అన్న వేణు రాశాడు నువ్వొస్తున్నావనీ, నన్ను ప్రేమనుకు రమ్మనమనీ. నన్నెరగనట్లుగా నటించి కాస్తే నన్ను తికమక పెట్టాలనుకుంటున్నావా? ఇంకా నీ చిన్నప్పటి చిలిపితనం పోలేదు.” రంగులు మారిన ఆమె ముఖంచూసి తన ఉపన్యాసం నిలిపేశాడు.

రెండడుగులు ముందుకు వేసి ఆమె రిక్సా వాణ్ణి పిలిచింది. రాజుకు ఇంకా అనుమానం పోలేదు. కంఠంబాగా “రిక్సా ఎందుకు దేవీ! ప్రక్కవీధిలోనే మన ఇల్లు. అమ్మమ్మకూడా ఆక్కడే ఉంది. సరదాగా మాట్లాడుకుంటూపోదాంపద. అరఫర్లాంగు కూడా ఉండదు” అన్నాడు. ఆమె విని పించుకోకుండా ముందుకు నడిచింది.

ఏమిటి విచారితం? నేనేం భ్రమపడలేదు గదా - గడ్డంలో సొట్ట. సొట్టలో ఘట్టు మచ్చ. అచ్చంగా ఆమె! చిన్నప్పుడు ఎంత చనువుగా ఉండేది! యీ అయిదేళ్ళలో ఎంతగా మారిపోయింది! రాజు తలెత్తి చూసాడు ఆమె వెళ్ళిపోతోంది. మళ్ళీ గట్టిగా పిలిచాడు ఆమెను.

ఆమె వెనక్కు తిరిగింది. కోపంగా “ఏయ్ మిస్టర్! నీవెవరో నాకు తెలియదు. నిన్నింతకు ముందెన్నడూ చూడలేదు. ఎందుకు ఎవరో అనుకోని వెంటపడతావు. పిచ్చిపిచ్చి వేషాలు వెయ్యక వెనక్కిపో. లేకపోతే పోలీసుల్ని పిలవాలిని వస్తుంది” అంది. ఇంతలో రిక్సావాడు “ఏంటయ్యా ఒంటరిగాచూసి అమ్మాయిగారి మీద మీదకు వొస్తున్నావ్; జాగ్రత్త” అంటూ ముందుకువచ్చాడు. వాడికేకలకు ప్లాట్ ఫారమ్మీద ఉన్న నలుగురూ పోగయ్యారు. రైలుబండి తన విద్యుత్తధర్మ నిర్వహణలో లీనమై గట్టిగా కూతవేసి భారంగా కదిలింది.

“ఒంటిగా ఆడపిల్ల కనిపిస్తేసరి ఒళ్లు తెలియదు యీ జల్సారాయుళ్ళకు. వయస్సు వచ్చేకొద్దీ కాస్త జాగ్రత్తగా మనులుకోవాలి” అన్నాడు ఓ తలనెరసిన పెద్దమనిషి, నెరవని మీసాన్ని కుడిచేత్తో చక్కదిద్దుకుంటూ. ఏమిటేమిటని ప్రేమను మాస్టరు పడుగెత్తుకొచ్చాడు, నలుగురూ గుంపుగూడటంచూసి. గుంపులో ఎవరో జేబులు జాగ్రత్త అన్నారు. “మెడలోని నగలు కొట్టేయడానికి వేసినస్త్రు. ఆమె వద్ద వాడిపప్పు లుడక లేదు. దొంగ వెధవ.” తమ అమూల్యాభిప్రాయాన్ని గాలికి వదిలేశారు మరొకరు. రాజుగుండె ఆగినంత పనయింది.

“దొంగలంటే ఇలాగే పొడుగుచొక్కా పొడుగులాగు తొడుగుకొంటారు కామోసు” అనుకుంది తండ్రి చెయ్యిపట్టుకుని వేడుకచూస్తున్న పదేళ్ళపిల్ల. “ఎవరు నువ్వు. ఆమెతో నీకేంపని. రా ప్రేమను

మ న నా ట క ం

[పంచ వర్ష ప్రణాళికలు]

శ్రీ పోలాకి శ్రీనివాసరావు

(గతసంచిక తరువాయి)

మూ డ వ ర ం గ ం

[ప్రదేశము :- బంగారయ్య గృహము.

ప్రవేశము :- బంగారయ్య, రాఘవయ్య]

బంగారయ్య :- రాఘవయ్య! మన గ్రామములోని పేదలకు భాగ్యము ఎవరవలెకొంత కావలయునో తెలిసికొనుచు ఒకపట్టిక తయారు చేయుము.

రాఘవయ్య :- బంగారయ్యగారూ! మీరిలా సహాయము చేసినప్పుడు ప్రజలందరు సంతోషించి మీ మేలును మరువరు.

బ :- నేను ధనవంతుడనైయుండి మన గ్రామప్రజలకు సహాయము చేయుటంటే మహాపరాధము చేసిన వాడనగుదును. నావద్ద ధనమున్నందుకు లాభమేమి?

(తెరలో) — పాట —

సర్వోదయం! సర్వోదయం! సర్వోదయం!
సర్వోదయమే సర్వమానవుల సౌభాగ్యప్రదము!

రా :- ఆహా! మన కమలమ్మ గారిటు వచ్చుచున్నారు.

బ :- కమలమ్మ గారెవరు?

రా :- మన మాధవయ్యగారి భార్య.

బ :- ఆలాగునా?

[కమలం పాడుచూ ప్రవేశించును. బంగారయ్య, రాఘవయ్య ఎమరేగి నమస్కరింతురు]

కమలం :-

— (పాట) —

[ఈ పాట బుట్టభకవరే పాడవచ్చును.]

సర్వోదయం! సర్వోదయం! సర్వోదయం!
సర్వోదయమే సర్వమానవుల సౌభాగ్యప్రదము!
సర్వమానవులొకటేయన్న సమభావము వలయు
బక్కచిక్కి నరైతు లొకమును బాగునుపరచండీ!

కడుపు కాల్పుకొని కప్పపడే మన కర్షకుల గండీ!

మట్టిని మట్టై మెలగే రైతుల మదిలో దలచండీ!

పొలమున చెమ్మటపోసే రైతుల పొకడ తెలియండీ!

బండచాకిరీ చేయు కార్మికుని బతుకు తెలియండీ!

కార్మిక, కర్షక శ్రమఫలమే మన కడుపు నింపునండీ!

రా :- ఔనాను, నిజము, నిజము.

క :- పేదల దుస్థితిని తెలిసికొని గాంధీమహాత్ముని ప్రయోగింపడు ఘనుడు వినోబాజీ.

బ :- ఆహా! వినోబా భావేగారా? — పూజ్యులు, పూజ్యులు.

క :- గాంధీజీ యంతటి మహానుభావుడు ఘనుడు వినోబాజీ,

పేదల సమస్య తీర్చినెంచెనీ! ప్రేమ మానసుడు, ధనవంతుల నర్థించి భూములను ధనహీనుల కొసగ,

రా :- ఆహా! ఎంత గొప్ప ఆశయము!

క :- భూదానయజ్ఞమును నలుపుచుండెనీ! పుణ్య పూరుషుడు

లభించె నీటికి నలువది పైగా లక్షల రైతులను

వినోబాజీ విధము తెలిసి మీ వితరణ జూపండీ!

వెలలేని సంపదల ముదూగెడు మీ ! విలువ
మాపరండి !

రా:- సంపదలకు తగిన ఫలము చూపెట్టాలి !

క:- ఊడి మానవుల గోడు పెరిగి చే ! దోడు
జూపరండి !
భూస్వాములు నిరుపేదల కొరకై ! భూదానము
సలుపండి !
ధనవంతులు నిరుపేదల కొరకై ! దానము
సలుపండి !

వచ్చేటప్పుడు పొయ్యేటప్పుడు ! పుచ్చు పోక
రాదు !

రా:- ఔనాను, ఎవరికేమి కాశ్వతము.

క:- కాశ్వతముగ సత్కీర్తి యొక్క చే ! విశ్వములో
నిలచు,
చిత్తానుసారము సలుపరండి మీ ! ఉత్తమ
దానములు,

బ:- దాన ధర్మములు చేయని వారు, దయా దాక్షిణ్య
ములు కలుగనివారు ప్రపంచమున కపకారము
చేసిన వారే యగుదురు.

క:- సత్ఫలము గాంచు మీ ఉత్తమ దానంబు !
నిష్ఫలము గాదు నిరుపేదల గాపాడు !
పాత్రోచితముగ పంచితెట్ట బడును !

రా:- నిజమే, వినోబాజీ యంతటివారే భూదాన
యజ్ఞము చేయచుండగా నిష్ఫలమేల యాను ?

క:- కూడూ గుడా -
కొండ్రకు కొద్దునై !
కొంపకు కొద్దునై !
గోడుకు చెండే
తోడి మానవుల - గా
పాదగ జేయును
తోడ్పడండి !
తోడ్పడండి !
ధర్మదాతలారా !
కారుణ్య మృదయులారా !
సాధించండి !
సాధించండి !

సహృదయం ! సహృదయం ! సహృదయం !

బ:- తల్లీ ! మీరు వినోబా భావేగారి ప్రచారకలారా ?

క:- ఔను, నా ప్రాణేశ్వరుని యనుమతిపొంది యీ
కార్యమునందు తేరితిని.

బ:- భూదాన యజ్ఞ మునకు నేనెట్టి సహాయము చేయ
వలెనమ్మా !

క:- మీ సంపదలో 1/6 వంతు పేదలకొరకు దానము
చేయవలసినదని ఆర్థింపుచున్నాను.

బ:- తల్లీ ! సంతోషకరముగా భూదానము చేయు
చున్నాను. నా భూవసతిలో 1/6 వంతు 100
యొక్కరములు యిచ్చుచున్నాను. స్వీకరించండి !

క:- ఈ పత్రముపై సంతకము చేయండి !

బ:- (అట్లానప్పుడు).

క:- కృతజ్ఞతాభి వందనాలు !

బ:- తల్లీ ! నేను నిరుపేదను. భూవసతి లేనివాడను.
సహాయము చేయుటకు ఉత్సాహముగా నున్నది.
ఏమి చేయవలెనో పాలుపొతున్నది.

క:- అయ్యా ! మీ ఉత్తమ సారము సంపదానము
చేయవచ్చును. మీరు ఏమి యిచ్చినా స్వీకరింప
బడును.

రా:- పది రూపాయలు మాత్ర మీయి దలంచాను.

క:- అవియే చాలును. ఈ పత్రముపై సంతకము
చేయండి !

రా:- (అట్లానప్పుడు).

క:- ఇంక నేను ప్రచారమునకు పోవలెను. నెలవొసం
గుడు, నమస్తే !

బ+రా:- నమస్తే !

[కమలం - సహృదయ మని పాడుచు

నిష్క్రమించును].

బ:- రాఘవయ్యా ! మన మాధవయ్యాగారి జన్మ
తరింపగలదనుటకు సందేహము లేదు.

రా:- మానవజన్మ మెత్తినంజలకు సార్థకము చేసి
కొనుటే మానవత్వము కోదా ?

మా:- మానవత్వ మున్నచోటనే భగవంతుడు తాండ
వించుచుండును. సా భాగ్యము పీలలాడు
చుండును.

[బంగారియ్య, రాఘవయ్య నమస్కరింపగా
మాధవయ్యయూ నమస్కరించును. బంగా
రియ్య ఆననము చూపగా మాధవయ్య
కుర్చొనును].

మాధవయ్య:- మీ యిరువురూ భూదాన, సంపదానములు సలుపుటచే చిత్రాక్షులైనారు. భవ్యపురుషులు.

బ:- ఇందులకు కారణము మీరే!

మా:- భూ సంస్కరణము వల్లనే గదా కేదలకు, కూలీలకు జీవనోపాధి కలుగగలదు.

రా:- వ్యవసాయమే కదా భారతీయులకు ముఖ్య జీవనము. మా దేశములో 100కి 70 మంది వరికు వ్యవసాయముపై ఆధారపడి యున్నాము.

మా:- కనకనే చున ప్రభుత్వము భూవసతి గలవారి వద్ద కొన్ని యొకరములే ప్రమాణముగా నుంచి మిగిలిన భూములు కేదలకు పంచివెట్టబడినవి.

రా:- బాగు, బాగు.

మా:- ఇంకను సమర్థిగా ఉమ్మడి వ్యవసాయమును లేకును చేయుటకు ఏర్పాటులు గావింపబడుచున్నవి.

రా:- ఇందులకు కొంతవరకు వ్యయప్రయాసలు తగ్గదమే గాక ఆదాయ ఉభివృద్ధి పొందవచ్చు.

మా:- మన రెండవ ప్రజాళిక వ్యయము, 4,800 కోట్ల రూపాయలలో వ్యవసాయ కార్యములకు 341 కోట్ల రూపాయలు విభజింపబడినవి. వ్యవసాయోత్పత్తి 18 శాతము పెరుగుచు, 2 కోట్ల యొకరములు క్రొత్తగా సాగుకు వచ్చును.

బ:- ప్రభుత్వం వ్యవసాయ కార్యాలకు చాలా ప్రోత్సహ మిచ్చుచున్నది!

మా:- ఔను,

నే! పరిమితి గాను భూ । వసతిని నియమించి విడుదల భూములు । కేదల కిడి, అటవీ ప్రదేశములు । అన్ని బంజరు లును వినుపక సాగు గా । వించుటకును, ఖండ ఖండములు గా । నుండెడి భూముల పెద్ద ఖ డములు గా । పెంచుటకును, వ్యవసాయ ముమ్మడి । పద్ధతి నడుపంగ సహకార పాపతి । సంఘము లిడి

తేగి! నీటి వసతులు సమకూర్చి; । మేటి రకపు పరికిరములూ, విత్తనములు । తెరువు లొసగి, వలయు నాహార వాణిజ్య । పంటలెల్ల వృద్ధిగావింప పథకములు । సిద్ధ పరచె;

మరియు భూసార రక్షణకొరకు తగిన ఏర్పాటులు గావింపబడినవి.

రా:- ఔనును. జపాను సాగువంటి క్రొత్త కొత్త పద్ధతులూడా నెలకొలిపి ఉత్పత్తిని అధికము చేయుచున్నారు.

మా:- బుల్ డోజరు, ట్రాక్టరు మున్నగు యంత్రములతో అణ్వములు, మెట్ట పలములు మున్నగునవి సముచుటముగా చేసి సాగుకు పనికివచ్చునట్లుగా తయారుచేయుచున్నారు. దుక్కి దున్నుటకు మర నాగళ్లు మొదలైనవి వినియోగించు చున్నారు.

బ:- ఆయన పశువుల ఆవసరమే యుండదు. మేలే!

మా:- తెల్లన్నటికీ తలంపరాదు. మానవులు, పశువులు, యంత్రములు తమతమ పనులు చేయవలెను. అట్లు చేయకుండిన ఎట్లగును? మఖ్యముగా తక్కువ మానవబలమును వినియోగించి యంత్రాలచే ఎక్కువగా కార్యాలు సాధింపవలెను. అట్లే పశువులయొక్క బలమున్ను. మనము సహాయముగా దీనికొనవలసి యున్నది.

రా:- పశుసామగ్రికేమేని చర్యలు తీసుకున్నారా?

మా:- పశుసామగ్రి, పాడి పరిశ్రమల అభివృద్ధికై 56 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించబడినవి. పశువులు బోవులను యిచ్చుటకు. పాలు యిచ్చుటకు ఉపయోగించుచున్నవి. పాలనుండి ఉత్పత్తియగు పదార్థముల వల్లనే భారతీయులలో అధిక సఖ్యాతులకు మాంసకృత్తులు లభ్యమగుచున్నవి.

బ:- పశువులవలన మన కింకముగా లాభము కలుగుచుండుటవల్లనే ప్రభుత్వము పశుసామగ్రికు కావలసిన శ్రద్ధ తీసికొన్నది.

మా:- ఔను, పశుసంవర్ధనకై శ్రేష్టమైన కొన్ని టీబో తెడ్డులను, దున్నులను ఉపయోగింపబడుచున్నవి. మిగిలిన పశువులకు పిచ్చులు తీయబడుచున్నవి. మరియు, కృత్రిమరీతిగా చూలు కట్టునట్లు చేయు పద్ధతి ప్రకటించబడుచున్నది.

రా:- పశువుల రోగములను బాగు పరిచే పద్ధతులు కూడాగలవా?

మా:- పశువైద్యశాలలు నెలకొల్పడమే గాక, గ్రామాలకు పశువైద్యులను పంపి చికిత్సలు చేయించుచున్నారు. పశుగ్రాసమునకుగూడ తగిన ఏర్పా

టాలు గావించుచున్నారు. మరియు, గొట్టెలు, ఆడమేకలు మొదలగువాటినే గాక, కోళ్ళ పెంప కమునకు కూడా చర్యలు తీసుకోబడినవి.

రా:- సరే. బాగానే యున్నది. - వ్యవసాయమునకు నీరే ముఖ్యధారము గదా! నీటిపారుదల సౌకర్యాలు ఎట్లేర్పాటు చేశారు?

మా:- నీటినిగురించి బాహుళ్యమైన ఏర్పాటులు గావింపబడినవి. జలము నదులగుండా ప్రవహించి సముద్రములో కలిసి నిరుపయోగ మగుచున్నది. అట్లు నిరుపయోగము గాకుండా నదులకు ఆనకట్ట కట్టి కావలసినంత జలమును వినియోగించు కొని మిగిలినది సముద్రమునకు విడుచుచున్నారు.

రా:- ఆనకట్టకేనా ప్రాజెక్టులందురు?

మా:- బేను, - మొదటి ప్రణాళిక కాలములో విరివిగా ప్రాజెక్టులు చిన్నవి, పెద్దవి నెలకొలపబడినవి.

రా:- వాటిలో కొన్ని ప్రాజెక్టులు పూర్తి కాబడలేదని తెలియుచున్నదే?

మా:- వాటి పూర్తి నిర్మాణముకొరకు ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో తల పెట్టబడినది. ఈ ప్రణాళికలో 380 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయుటకు ఉద్దేశింపబడినవి. 195 క్రొత్తనీటి ప్రాజెక్టులు చేర్చబడినవి. ఇందు పెద్దరకము ప్రాజెక్టులు 10, చుట్టరకము ప్రాజెక్టులు 8, మిగతవి చిన్నరకము ప్రాజెక్టులుగా చేర్చబడినవి.

రా:- రెండు ప్రణాళికల కాలములోను బాహుళ్యముగానే ప్రాజెక్టులను తలపోశారు.

మా:- మరియు, మొదటి ప్రణాళిక కాలములో 5,830 గొట్టపుబావులు నిర్మించుటకు తలపెట్టబడినది. వీనిలో చాలభాగం పూర్తి కాబడినవి. ద్వితీయ ప్రణాళిక కాలములోకూడా 20 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుతో అదనముగా 3,580 గొట్టపుబావులు నిర్మించవలెనని, వీనిద్వారా 9,16,000 యెకరాలకు నీటిపారుదల సౌకర్యం కలిగించాలని ప్రభుత్వము తలచినది.

రా:- అహా! మన భూములు బంగారు భూములు చేయడానికే ప్రభుత్వము తలపోసినది.

మా:- ఆ మరేమనుకొంటివి? జలశక్తిద్వారా విద్యుత్తు

కూడా అభివృద్ధిజేసి పట్టణములకు, గ్రామసీమలకు, కొన్నిరకముల పరిశ్రమలకు సరఫరా చేయుటకు తలంపబడినది.

రా:- విద్యుత్తుకూడానా?

మా:- బేను, జలవిద్యుచ్ఛక్తియేగాక, బొగ్గుద్వారా కూడా మనకు విద్యుచ్ఛక్తి లభించుచున్నది. ఈ రెండు సాధనసంపత్తులద్వారా మనకు కావలసినంత విద్యుత్తు లభ్యమవుతున్నది.

రా:- ఇంక యిటువంటి విద్యుత్తు లభిస్తుండడమువల్ల దీపాలకు కొరతలేదు.

మా:- దీపాలకేగాక పెక్కు కార్యాలకు విద్యుత్తుపయోగమొస్తేనా గలదు. ఇంకొకతూరి ప్రసంగం తము. నేటికీ చాలితము. వేళయైనది.

బ:- మాధవయ్యగారు! తరచుగా మీరు దయచేసి మా సంకయములను తీర్చవలసినదని కోరిక.

మా:- అటే!

తెర వాలును

(సశేషము)

కే స రి గా రి

శ్రీ ఫలాది పానకం

గర్భమునందు, నోటియందు
మేహజబ్బులవల్ల, యితర కారణ
ములవల్ల పుండగుట, చీము
నెత్తురుతో మలము వెలువడుట,
నీళ్ల విరేచనములను నివారించును.
గ్రహిణిజబ్బులు, అతిసారము,
కడుపునొప్పితోకూడిన జిగట విరే
చనములను సమృద్ధముగా కుదు
ర్చును.

వెల రు. 1.60

కేసరి కుటీరం ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

మద్రాసు - 14.

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

(ఆంధ్రానువాదము)

తృతీయాశ్వాసము

శ్రీ కల్లురి ఆహూతబలరావు



(గతపంచిక తరువాయి)

౯౬

సాకేత పురమందు - శరదందు చంద్రికా
ధవళంబు మించు, సాధంబులోన
నగరు ధూపములచే బాగలునిండిన, మంట
పొబిండు చెలువారు డంబుమీటి
కర్పూరదీప ప్రకాశమానంబైన
యామంటపములోన - నంగదుండు
సుగ్రీవుడు, పవనజాడు, లక్ష్మణుడునిన్ను
నేవింప, శ్రీరామ ! సీతతోడ

ముఱియుచున్నావు ; రఘుపతీ మోహ
నాంగ !
శ్యామలాకార ! చింతింతు సతమునిన్ను
వరద ! లీలా మనుజురూప ! ప్రణతు
గొనుము ;
రక్షసేయుము ; రామచంద్రాముకుండ ?

౯౭

తండ్రి రాముండు, తల్లికోడండధారి
ఇష్టమిత్రుండు రాముండు, కష్టములను
బాపు చుట్టంబు రాముండు ; భవ్యగురుడు
రామచంద్రుండు, దేవుండు రామవిభుడు
రామవిభుడక్కనన్యల నామములీను
స్మరణనొనరింప ; కాపాడునూ - బిరాన

౯౮

ఎట్టిదయతోడ, మునుల, లాలించినావో ?
ఎట్టి కరుణతో, సుగ్రీవు నేలినావో !

ఎట్టిదయ, విభీషణుని జేబట్టినావో ?
అట్టికరుణతో, ననుబ్రావుమయ్య రామ !

౯౯

ఓ ! దయానిధి ! రాఘవా ! యోయిరామ !
నాదు పాపంబు లెల్లబోనాడజేసి
రక్తి నేవింప ధృఢమైన భక్తినిమ్ము :
దాన, నాయక్కిప్తుము . దీరదా ? ముకుండ !

౧౦౦

నిత్యుడక్షిణబాణ తూనేరుడెక్కు
బెట్టబడినట్టి ధనువుడేబట్టువాడు
రావణాంతకుడర్కకులూప తంసుఁ
డనఘుడా రామచంద్రుడతనిఁదలంతు
నతడె నా తల్లి దండ్రు సుమృతడె, స్నేహి
తుండు, జట్టంబునతడె ! యతడెగురువు!
గోష్ఠియునతడె ; యతని సత్కూర్చితోడఁ
బ్రార్థనమొనర్తు సతతంబు భక్తితోడ

౧౦౧

మేఘగంభీర శబ్దంబు మేటిగాగ
వచ్చు కోడండమును బూని - వాయుగ
ధాటిమించెడు నట్టియస్త్రంబుఁగొడిగి
రాక్షసశ్రేష్ఠులను జంపిరణమునందు
సాధుజనముల కభయప్రసాదమొసఁగి
సానుజుండయి శ్రీరామ ! సకల భూత
కోటిరక్షించుచున్నావు ; కువలయేశ !
ఇంక భయమేమినాకు ? శ్రీయినకులేశ !

౧౦౨

కాసల్య గర్భము-కౌఠలంబై. నీవు
జన్మించి, జగద్రథసార్యభౌముఁ
డక్కఱనినుఁజెంప - నవనిజయనుతిగ
నాలింగన మొనర్చి, లీలతోడ
శాఖోపశాఖలుగా - ఖగమార్గంబు
నావరించి, పెరిగినావు; కల్ప
తరువుగా, నీదు సోదరులు, మహాశాఖ
లై, దట్టముగ చాచులండఁజేయ

రాక్షసుల వేడి తగ్గె; శ్రీరామ చంద్ర
కల్పకంబీవు మాకోర్కె లల్పమనక
స్వామరసముల నిండిన ఫలములొసంగి
జిహ్వరుచులను మాన్పవే! శ్రీవిలాస!

౧౦౩

వేదాంతములకెల్ల - విఖ్యాత రత్నంబు
జననతుండ్ల నట్టి సార్వ భౌమ
రత్నంబు! భూసుతరత్నంబు; భువనేక
రత్నంబు; రఘుకుల రత్నమరయ
భక్తకోటులకెల్ల పావనరత్నంబు
రాజులలో ముఖ్యరత్నమవని
శ్రీరామ రత్నమా శ్రీకులమందారంబు
జానకీమోదంబు - సమృథంబు

రామరత్నరహస్యంబు - రసికవగులు
భక్తజనము లెఱుంగగా వలయుఁగాక
పదులెఱుంగ శక్యముకాదు భక్తవరద!
రామరత్నమ! నాకిమ్ము రక్షణంబు

౧౦౪

అశ్రితమందార! ఆనందసంచారి!
అఖిలగుణోదార! అప్రమేయ!
పుండరీకాక్ష! కోదండి తూణీరముల్
ధరియించినట్టి భూధర శరీర!

కల్యాణ గుణరామ! కారుణ్యసీమ! వి
ఖ్యాతనామ! మునింద్రపూతనామ!
సీతామూఖాబ్జ సంజాత సుధాస్వాద
న. మొనర్చు భృంగమైనావు; రామ!
మాకుఁగొనువకలదె? ప్రాకటగుభముల
నిమ్ము; అభయమిమ్ము; కమ్మగాగ
నీనె గతియటంచు - నిక్క బుగనమ్మి
నాము; రఘుకులేంద్ర! రామభద్ర
(సకేపము)

తెలుగు మాట్టెలు: తెలుగు పేపరు ఎలాగుందిరా?
విద్యార్థులు: చాలా తేల్చిస్తావుండిరా?
తె. మా:-అంత తేల్చిస్తావురా?
విద్యార్థులు:-అబ్బే అగతులమేండి!

ఒకాయన:-రేపు నాకివ్వవలసిక దచ్చివ్వకపోతే ఆజా
నైసాలతో కక్కిస్తాను తెల్సా
మరొకాయన:-బాబూబూ! నీకు పుణ్యమంటుంది.
నాకు చాలా ఆప పరం. ఆకక్కించేవి అదవంగా
కక్కిస్తూ!

ఎస్. ఎమ్. వాడ్రేవ్

కడుపునొప్పి, నోట నీరూదులు,
తేవులు, వాంతులు, మలబద్ధకము
లాంటి అజీర్ణ లక్షణములకు
కేసరి గూటీరం

అదిత్య లవణము

దివ్య ఔషధము

వల య. 1-75 ప.పై.

కేసరి కుటీరం ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

మద్రాసు 14.



సా మా స వి రు లు శ్రీ కానాధిభట్ల వెంకటసుబ్బారావు (గతసంచి: తరువాయి)

ఇంతలో స్వరూప అక్కడికివచ్చింది. హరిశుమార్ శివబంటు కథనమంతా చెప్పాడు. ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది.

“అవునున్న ఆ మంచిలో ఒక గొడుగుమార్తెను బంధించివుంచాడు ఆమె చేతులనుతో ఆట. ఉజ్జయినీ నగర రాకుమార్తె అని చెప్పింది.” అన్నాడు.

“ఆమె రిమినియా! ఉజ్జయినీ నగరము! ఆమె నా చెల్లెలు! ఇంకా సందేహమెందుకు? అని ఆలా చిక్కుపడిపోయింది. నేనెలా చిక్కుపడిపోయాను” అంది కన్నీళ్ళతో.

“విచారించుండమ్మా! అట్టహాసుని ప్రాణరహస్యం తెలుసుకున్నాను. ఈ రాక్షసుని ప్రాణరహస్యం కూడా కనుక్కొండి. వాంతో ఎదురెదురైపోతుంది!” అన్నాడు.

“ఈ రాక్షసుని ప్రాణవిషయం ఎప్పుడో తెలుసుకున్నాను” అన్నాడు హరిశుమార్.

“అయితే ఇంకా జాగ్రత్త! మీరెటు వెళ్ళండి నేనెటు వెళ్ళతాను” అన్నాడు.

“యువరాజు! నీ దగ్గరన్న గుళిక నీకు చాలా పుష్కలంగా ఉంటుంది. అనేక రూపాలు పొందవచ్చు! అవ్యశ్యాయా కావచ్చు! జాగ్రత్త! అని చెప్పింది స్వరూప.

ఇద్దరూ చెయ్యక దారిన విడిపోతుండగా స్వరూప శివబంటును పిలిచింది. “అక్కడ రాక్షసులుంటారే! నీకెలా జయం పొందుతావ్?” అని అడిగింది. “అభయం మీకేం అట్టహాసుని లెండమ్మా! రాక్షసుడు నానటన అంతా నిజమేనని నమ్మి అదృశ్యయైతిక ఇచ్చాడు. వస్తానని చెప్పిపోయాడు.

స్వరూప నంటచేసి ఇద్దరికీ పిట్టజేసింది. ఇద్దరూ ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ కూర్చున్నారు. “నాతోబాటు ఎత్తుకొచ్చినపిల్లనా ఇదీ!” అని అడిగాడు అట్టహాసుడు.

“అవునా ఇది ఇప్పుడిప్పుడే దానసపడుతుంది.” అన్నాడు.

“నా చిలకమూడా పదిహేను రోజులు గడువు పెట్టింది. ఆ తర్వాత మా వివాహం!” వివాహం మెలిమివేశాడు.

“తొందరగానే అవుతుందిలే మా వివాహం!” అని మెటికలువిరిచి మనిముసినవ్వులు నవ్వుకుంది.

అన్నం కలపుకోబోతుండగా ఇద్దరు రాక్షసులు వెనక్కు విరుచుకుపడ్డారు. హరిశుమార్ నల్లరాయిని నేలకేసి కొట్టాడు. ముక్కలయింది. దొప్పలరాక్షసుని తలముక్కలు ముక్కలయి క్రిందపడి ప్రాణాలు వదిలాడు. శివబంటు మెదటి చిలకనుచంపగానే వాడిటు కదలేకపోయాడు. “అరిమిదుంపలు తెగ నమ్మించి ఎంతపనిచేశారురా” అని పళ్ళుపటపట కొరికాడు. అట్టహాసుడు.

“కనపడిన అడవాళ్ళనల్లా ఎత్తుకువచ్చి బలవంతం చేయడం అనుకున్నావా! అనుభవించు నీ పాపానికి ఫలితం! అని రెండవచిలకను చంపాడు. అట్టహాసుడు ప్రాణాలను వదిలాడు.

“పీడవదిలి పోయింది స్వరూపా.” అన్నాడు హరిశుమార్.

“మరింకా జాగేందుకు పదండి అట్టహాసుడి గుహకు వెళ్దాం” అన్నాడు. శివబంటు రాక్షసుని దగ్గర విజయవంశం తీసుకొన్నాడు.

పది నిమిషాల్లో రమణి దగ్గరవాలారు.

రమణి అక్కను కావలింతుకుని బావురుమంది.

అక్కడవున్న ధన జాలాన్నంతా తీసికొని ఉజ్జయిని నగరం వచ్చారు. శంకరప్రభు కూతుండ్రను కాగలింతుకొని అనందభాష్యులురాలాడు. మహారాజు అనంచానికి అంతేలేదు. శంకర ప్రభువు ఎంతో అనందంతో ఆకాశమంత పండితవేయించి రంగు రంగు వైభవం గా స్వయాపారమణులను హరకుమార్ నకిచ్చి నివాహించేశాడు.

హరకుమార్ కొంతకాలం పాటు ఇద్దరి భార్యలతోనూ ఆమర సుఖాలనుభవించాడు. ఒకసారి మామగారి దగ్గరకువచ్చి “మాకు ఇంకా దేశాటనం చెయ్యాలనివుంది! అనుజ్ఞ యిప్పించండి!” అని అడిగాడు.

“ఇంకా దేశాటన మెందుకు నాయనా! హాయిగా ఇక్కడేవుండండి.” అన్నాడు గాజుకాని హరకుమార్ తనపట్టునవిడవలేదు. మామగారు సరే అన్నారు. అయిష్టంగా ఇద్దరు భార్యలూ భర్తను నిడువలేక విడువలేకవిడిచారు. నేను ఎంతో త్వరలో తిరిగి మిమ్మల్ని చేరుకుంటాను. సరేనా అని భార్యల వద్ద మామగారివద్ద సెలవుతీసుకున్నాడు.

హరకుమార్ శివబంటు గుఱ్ఱాలనెక్కి పరుగులు తీశారు.

■

అలావాల్లిద్దరూ ఉజ్జయిని నగరందాటి చాలా దూరం వచ్చేవారు. అలాగుర్రాలను పరుగెత్తించుకుంటూ చిట్టచవరకు ఒకకొండ దాపునకవచ్చారు. ఎండతీవ్రంగా మండిపోతుంది. కాప్పేపు కొండ గుహలో విక్రాంతి తీసుకుందాం అని చేరువ గుహలోకి వెళ్లారు. ఆశ్చర్యం ఆత్యద్భుతాశ్చర్యంగా గాలి వీచి వింత దృశ్యం చూశారు. ఆ గుహలో ఒకమూలగా పెద్దసొరంగంవుంది. పరికించి చూచారు. కాని ద్వారం పొడుగు అంతూపొంతూలేకుండాపోయింది. “యవరాజా! మాడప్రలే యీ సొరంగం చాలా చాలాదూరం పోయ్యేట్లుండే!” అన్నాడు శివబంటు.

“నాకూ అలానే కనిపిస్తుందోయ్! రాజవంశంలా పుట్టి వీరాధి వీరుడనని పేరుపొందిన నేను ఈ ద్వారం అంతేమిటో లేజుస్తాను. దీని రహస్య మేమిటో కనిపెట్టి తీరాలిండే. శివబంటూ నీ విక్కడే వుండు నేనులా పలికెల్లి వీనిరహస్యం చేదించుకు వస్తాను.” అన్నాడు.

“యవరాజా! నేనులేకుండానా?”

“ఫర్వాలేదు నేను వేగిరంవచ్చేస్తాగా అంత దినుకా జాగ్రత్తగావుండు!” అని చెప్పి ఆ సొరంగం లోదూరి మాయమయ్యాడు యవరాజా.

“ఏమనిపో ఏంటాకమో! ఏదైనా వింతకనిపిస్తే దాని అంతు తీర్చిందాకా నిద్ర పోడు” అని గొణుక్కుంటూ నడుంవాలాడు శివబంటు. గుర్రాలు పరస్పరం మానుకొని తెలిసితెలియని భావంతో సక్రించుకున్నయ్.

అలా హరకుమార్ ద్వారం వెంటపడిపోసాగాడు. ఆ సొరంగం అంతులేలేదు. పోయినకొలది ఇంకా సాగిపోతూనే వుండికాని తుదికనిపించటంలేదు. హరకుమార్ ఓపిగ్గా నడకసాగించాడు. ఇంతలో వున్నట్లుండి ద్వారం రెండువైపులకు చీలిపోయింది. ఎటు వెళ్లటమో అనే సందేహవస్తలో పడిపోయాడు. దైవాన్ని మనసులో తలుచుకొని నైరుతిదిక్కుగా సాగిపోయే ద్వారంగుండా నడక సాగించాడు. పోగా పోగా కట్టకడకు అంతుచిక్కింది. ఆ ద్వారం ఒక సరస్సుదగ్గర ఆగిపోయింది. ఈ విచిత్రసంఘటనకు వింత పోతూ సరస్సులోకి తొంగిమాగాడు. ఇంతలో వున్నట్లుండి “రక్షించండి! రక్షించండి!” అని ఆ క్రందనవినిపించింది. ఆశ్చర్యంగా నలువైపులా పరికించిచూచాడు. ఒకయవతి నీటిలో మునిగిపోతూ చేతులుపైకి సాచింది. హరకుమార్ ముందు వెనుకలా లోచించకుండా ఆయువతపరక్షించేటందుకై సరస్సులోకిదూకాడు. ఇంతకుముందు కనిపించిన ఆ రెండు చేతులు అతడిని తత్క్షణమందే నదీ అంతర్భాగానికి లాక్కుపోయినాయ్.

(గుణేశము)

బుద్ధి బలము

శ్రీ ముగదుళ్ల వెంకటేశ్వరరావు

—(౧)—

అది మధ్యాహ్నపు వేళ. ఎండ వేడిమి తీక్షణముగా నుండెను. ఒక బాటసారి గుట్టముపై ప్రయాణము చేయుచు, అచట సమీపములో నున్న మట్టి వృక్షమునకు తన గుట్టమును కట్టివైచి, దానినీడను విశ్రమింపబోయెను.

సరిగా అదేసమయమున ఒక వర్తకుడు అచ్చటకు వచ్చి, తన గుట్టమును కూడ అదే మట్టి వృక్షమునకు కట్టబోవుచుండెను.

“అయ్యా! దయచేసి మీ గుట్టమును, నా గుట్టము ప్రక్కనే కట్టకండి, అది కూర స్వభావముకలది. దానికి తోటి గుట్టముల పొత్తుగిట్టదు. మీగుట్టమును బాధించి, చంపినను చంపవచ్చును. దయచేసి మీ గుట్టమును మరియొక చెట్టుకు కట్టుకొనుడని ప్రార్థించుచున్నాను” అని ఆ బాటసారి తన గుట్టముయొక్క నైజమును ఆ వర్తకునితో చెప్పెను. ఆ వర్తకుడు ధనవంతుడగుటచే మిక్కిలిగర్వి. ఇతడులు చెప్పినట్లు చేయుటకిష్టపడలేదు. ఆతడు గర్వముతో, “నా గుట్టమును నాకిష్టము వచ్చినచోట కట్టుకుందును. అవసరమైనచో నీ గుట్టమునే మరియొక చెట్టుకు కట్టుకొనుము.” అని సమాధానమిచ్చెను. ఆ బాటసారి మరల అతని గుట్టమును అచ్చటకట్టవద్దని చెప్పెను. కాని ఆ వర్తకుడు ఆ బాటసారి మాటలను లెక్కింపక, తనగుట్టమును ఆ చెట్టుకే కట్టివైచి, ఆ చెట్టునీడను విశ్రమించెను. కొద్దిసేపటికి వారు గుట్టముల సరికి

లింపులు, అదవులువిని, నిద్రనుండి మేల్కొని చూడగా ఆ రెండు గుట్టములు రోషముతో వాటి ముందుకాళ్ళతో తన్నుకొనుచు పోరాడుకొనుచుండెను. వారిద్దరూ ఆ గుట్టములను విడదీయుటకు దగ్గరకేగిరి. వాటిని విడదీయుట వారికి సాధ్యము కాకుండెను. తుట్టతుడకు వర్తకుని గుట్టము చని పోయెను.

ఆ వర్తకుడు రోషము చెంది, బాటసారిని న్యాయాధికారివద్దకు తీసుకువెళ్లి, తన గుట్టమును ఆ బాటసారియొక్క గుట్టము చంపినదని, తనకు తగిన ప్రతిఫలము ఆ బాటసారినుండి ఇప్పించమనియు ఫిర్యాదు చేసెను.

ఆ న్యాయాధికారి వర్తకుడు చెప్పిన దంతయువిని, “ఈ వర్తకుడు చెప్పినదంతయు నిజమేనా?” అని బాటసారిని ప్రశ్నించెను. కాని ఆ బాటసారి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుక అట్లే నిల్చుండెను. ఆ బాటసారి చెవిటివాడని న్యాయాధికారి తలంచి, ఆ ప్రశ్ననే మరల బిగ్గరగా అడిగెను. ఈ సారి కూడ బాటసారి ఒక్క ముక్క కూడ పలుకలేదు. న్యాయాధికారి ఆ బాటసారి మానమును చూచి మూగవాడని తలంచి, “ఇతడు మూగవానివలె, చెవిటివానివలెనున్నాడు; నేనెట్లు తీర్పుచెప్పగలను?” అని వర్తకుని తోననెను. ఆ న్యాయాధికారి మాటలను విని వర్తకుడు, “అయ్యా! ఇతడు మనిషికి కంటెకూడ బాగుగా మూట్లూడగలడు.

అతడు నిజముగా చెవిటివాడు కాదు. అదంతా అతని నటనమాత్రమే. అతడు నాతో నాగుట్టమును చెట్టుకు కట్టివేయున పుడు మాట్లాడినాడు" అని చెప్పెను. అతని మాటలను విని న్యాయాధికారి ఆశ్చర్యముతో, "నీతో నిజముగా మాట్లాడెనా?" అని ప్రశ్నించెను. "అతడు నాతో మాట్లాడిన మాట నిజమే" నని వర్తకుడు సమాధానమిచ్చెను. "అతడు నీతో ఏమని చెప్పెను?" అని న్యాయాధికారి ప్రశ్నించగా, వర్తకుడు, "అతడు నాతో 'దయ చేసి మీగుట్టమును నా గుట్టము ప్రక్కనే కట్టకండి. అది క్రూరస్వభావముకలది. మీ గుట్టమును చంపినను చంపవచ్చును. దయచేసి మీ గుట్టమును మరియొక చెట్టుకుకట్టుకొనుడు' అని చెప్పినాడు." అని సమాధానమిచ్చెను.

"అతడు నీతో తనగుట్టముయొక్క స్వభావమును చెప్పినను నీవు లక్ష్యపెట్టక పోవుటచే నీగుట్టము చనిపోయినది." అని న్యాయాధికారిచెప్పి, బాటసారివై పుచూచి, "నీగుట్టముయొక్క స్వభావమును ఈ వర్తకునితో నిజముగా చెప్పితివా?" అని

అతడు మూగవాడనియు, చెవిటివాడనియు మరచి ప్రశ్నించెను. ఈ సారి బాటసారి తన మానమును భంగముచేసెను. "నిజమే నండీ!" అని బాటసారి సమాధానమిచ్చెను. ఆ న్యాయాధికారి ఆశ్చర్యముతో, "నీవు మూగవానివలె, చెవిటివానివలె ఎందులకు ప్రవర్తించితివి?" అని ప్రశ్నించెను. "నేనట్లు ప్రవర్తించినందుకు దయచేసినన్ను తమింపమని కోరుచున్నాను. మీరునన్ను అడిగిన ప్రశ్నలకు నేను సమాధానము చెప్పినచో, ఈ వర్తకుడు నేను మీతో చెప్పినవన్నియు అబద్ధములని చెప్పియుండెడివాడు. అప్పుడు మా ఇద్దరిలో ఎవరునిజము చెప్పినది. ఎవరు అబద్ధము చెప్పినది మీరు తెలుసుకొనలేరు. నేను మానముగానుండి అతని నొక్కనినే మాట్లాడనిచ్చినచో, అతని నోటిమీదుగ నే నిజము బయటపడునని తెలిసి అట్లు ప్రవర్తించితిని," అని బాటసారి తాను పన్నిన ఉపాయమును న్యాయాధికారితో చెప్పెను. న్యాయాధికారి ఆ బాటసారి బుద్ధిబలమునకు మెచ్చుకొనెను. బాటసారివై అన్యాయముగా నేరముమోపినందుకు వర్తకుని శిక్షించెను.



రెండు పిల్లల కథలు —

బంగారు కాయ

—(౧)—

ఒకానొకప్పుడు మార్డోవిజన్ గ్రామంలో ఒక కమ్మరి నివసిస్తుండేవాడు. అతనూ అతనిభార్య చక్కగా పోయగా జీవిస్తుండేవారు. కాని వారి కొక్కటే విచారం - అది పిల్లలు లేకపోవటం.

ఆమెరాలు కాలంలో, ఒకనాటిరాత్రి కమ్మరి భార్య కలగన్నది. కీకారణ్యంతో ఒక అక్రోతు

చెట్టుకొమ్మ క్రిందకు నాల్గివందటం అవిడ చూసింది. ఈ చిత్రమైనకల వరుసగా మూడు రాత్రులు అవి డకు రావడంతో ఆమె భర్తను అడిగింది 'అడివి లోంచి ఆ బంగారపు కాయను తెచ్చిపెట్టండి నాకు' అని.

కమ్మరి బయల్దేరాడు. అతడు తిరిగి తిరిగి ఆమెకి

ఒక దట్టమైనపొదలో ఆక్రోటు చెట్టుకొమ్మను కనుక్కున్నాడు. ఈ కొమ్మకు ఆకాయ వున్నది, దాని పెంకు బంగారపుదే:

కమ్మరి యీ బంగారపు కాయను పగులగొట్టగానే, అప్పుడా ప్రక్కచెట్టుమీద వున్న ఒకవుడత కోపంగా అరిచింది. కమ్మరితో యిలా మాట్లాడింది :

‘టోస్కో - టోస్కో! అంటరాని నాకాయల్ని నువ్వెంత ధైర్యంగా పగులగొట్టావు?’

ఆ వుడతేమీ సామాన్యమైన వుడతకాదు. దాని వంటిమీద బొచ్చు మంచులాగ తెల్లగా వుంటుంది. దాని మెడచుట్టూ బంగారపు కాయలతో చేసిన గొలుసు వున్నది.

‘ఓ వనరాణీ! నామీద కోపించకు’ అన్నాడు కమ్మరి నవ్రతతో. ‘ఈ కాయలు మట్టుకొహడదని నాకు తెలియదు. జబ్బుగావున్న నా భార్య అడిగింది కదా అని బహుమానంగా పట్టుకొన్నాను. ఇదిగో నీకాయ నువ్వే తీసుకో.’

‘నువ్వు నిజం చెప్పావు కనుక యిదిగో యీ బంగారుకాయ నీకు బహుమానం’ అంది తెల్లవుడుత.

‘లోపలి పప్పురిని పెంకుల్ని దాచుకోమని నీ భార్యకు చెప్పి. నీ కిద్దరు కొడుకులు పుడ్తారు. వాళ్లకి యిత్రై యెగ్గొచ్చేసరికి చెరొకరికి చెగోపెంకూ యియ్యి. అడివిలోకి వాళ్లు తప్పకుండా రావాలి. వడ్రంగిపిట్ట పొడుచుకుతినే చప్పుడుకాగానే ఆ కాయపెంకుల్ని నేలమీదకు వారివిడవమని చెప్పి. తరువాత వారివారి కర్మని వారే యెంచుకుంటారు.’

తెల్లవుడుత చెప్పినట్లుగా అంతా అల్లాగే జరిగింది. వసంతంలో కమ్మరిభార్య నీళ్లాడి కవలపిల్లల్ని కన్నది. ఇద్దరూ మగపిల్లలు. ఒకడికి నల్లటి మొసే కళ్లు, రెండవవాడి కళ్లుమాత్రం నీలం.

అన్నదమ్ములిద్దరూ పెరిగి పెద్దవారయ్యారు. చక్కగా బలంగా వుత్సాహవంతులై వున్నారు. నీలి కళ్ల అబ్బాయినే అంతా ప్రేమించేవారు. ఆ నల్లకళ్ల అబ్బాయిని అంతా తప్పించేసుకునేవారు. ఎందుకంటే ఆతని లో దురాక్యా, గర్వమూ చాలా యెక్కువ.

ఈ కవల లిద్దరికీ యింకా యెక్కు వచ్చేసరికి వారిద్దరికీ చెగో బంగారుడిప్పూ కండ్లి యిచ్చాడు. అవి

పుచ్చుకుని అన్నదమ్ములిద్దరూ వారివారి అదృష్టాల్ని పరీక్షించుకుందుకు అడవిలోకి వెళ్లారు.

వడ్రంగిపిట్ట చెట్టును పొడుకున్న చప్పుడుకాగానే వారిద్దరూ ఆ బంగారు డిప్పలను క్రింద పారేశారు. పారేసేసారెయ్యటంతో వారిద్దరూ ఒక పెద్దజలపాతం ప్రక్కన వున్నారు.

ఎదురుగుండా చెట్టుకొమ్మమీద కూర్చునివున్న వుడతను వారు చూశారు. ఆ క్రిందను చెట్టుమొదట్లో రెండు కాయలున్నాయి.

‘మీళ్లు కావలసిన కాయను ఎంచుకోండి’ అంది తెల్లవుడత. ‘తొందరపడకండి. బాగా ఆలోచించి చురీతుకోండి. మీ అదృష్టం అందులో వుంది’.

ఆ అన్నదమ్ములలో నల్లకళ్ల ఆతను. మరిక ఆలోచించుకున్నాడా లేదు, చప్పున అందులో తళతళా మెరుస్తున్న కాయను తీసేసుకున్నాడు. తీసుకునేప్పుడు తన స్పృహతో ‘ఇది నాది మమా - దీన్ని నిన్ను తీసుకోనివ్వను’ అన్నట్లు మరుగా చూశాడు. ‘పరవా లేదు, దానికోసం నేనేం చేపి పెట్టబోవటంలేదు!’ అన్నాడు నీలికళ్లతను. అదీగాక చెకి తళతళా మెరు స్పంది సరే - లోపలేమివుంటుందో ఎవరికి తెలుసు. నాది సరైనకాయ’.

‘సరే వాటిని యిప్పుడు పగులగొట్టండి’ అంది తెల్లవుడత. ‘మీ కెవరికైనా అసంతృప్తికరంగావుంటే అందుకు మీరే నిందితుకోవాలి మిమ్మల్నీ’.

అనేసి తెల్లవుడుత తన కుచ్చుతోకను ఝలిపించి అడివిలోకి కుర్రుమని మాయమైపోయింది.

నల్లకళ్లవాడు ముందస్తుగా తనకాయను పగుల గొట్టాడు.

భూమిలోంచి ప్రైవచ్చి నిల్చినట్లుగా ఒక నల్లటి గుఱ్ఱం ముందుకొచ్చి నిలబడింది. దాని జీనుకి బంగారంతో అలిన దస్తులు, బంగారపు సిడితోవున్న కత్తి కట్టబడి వున్నాయి.

ఇహ ఆతడి సంతోషం పట్టకక్కంకాలేదు. ‘ఈ కత్తితో నేను బంగారాన్ని కొల్లులుగా కొట్టు కొస్తాను’ అని ‘భయ్యానీ అదృష్టం యెల్లాగుందిరా?’ అని రెండవవాడి నడిగాడు.

నీలికళ్లతను తనకాయను పగులగొట్టాడు. ఆతని కళ్లకెదుట నూనూలుపనులుచేసే గుఱ్ఱం ప్రత్యేక

మయింది. దానిమూపున ఒకబస్తా వ్రేలాడుతోంది. అందులో సింధూరపు చెట్టుగింజలున్నాయి నిండుగా.

నల్లవాడు గభీమని ఎక్కి గుట్టాన్ని ప్రోలుకు పోయాడు.

నీలికళ్లతను 'నేనూ స్వారీచేసుకుంటూ వెళ్తాను. వెళ్లి ప్రజలు ఎల్లా జీవిస్తుంటారో చూస్తాను.'

ఒకరోజుల్లా అడవుల్ని దాటాడు. రెండురోజులు మైదానాలమీదుగా వెళ్లాడు. చూడవరోజు రాత్రి తలదాచుకుందుకు ఒక గ్రామంలో ఆగాడు.

'దయచేసి అట్టే యేమీ అశించకండి బాబూ - చూడగలరేలేదు మీకివ్వటానికి. ఎంచేతనంటే మా పొలాలన్నీ ఒక బండిబోటుదొంగ దోచుకుపోతున్నాడు' అని ఆన్నాడొక గ్రామీణుడు.

'ఎలే మీ రెండుకు పట్టుకోరు దొంగని?' అన్నాడు నీలికళ్లతను.

'ఎల్లా - అదేం మనిషి గనుక? అగ్గిధరటాలాటి గాలి' - ఆ రాత్రికి యింటి ఆవరణలో నీలికళ్లతను మకాం వేశాడు. తలక్రింద సింధూరవృక్షపు గింజలున్న సంచీని పెట్టుకుని.

పడుకోగానే ■ గింజలు గలగల్లాడుతూ చప్పుడుచెయ్యటం మొదలెట్టాయి.

'నుమ్మల్ని పాతు. మమ్మల్ని పాతు' అని గొణిగాయి. 'మేం పచ్చటిగోడలా పెరిగి అగ్గిభరటాలలాటి గాలి రకుండా అడ్డు నిలుస్తాము' అనికూడా అన్నాయి.

ఉదయం లేస్తూనే నీలికళ్లతను ఆ గ్రామీణుడితో చెప్పాడు, 'భయ్యా, నేను నీతో వుండిపోయి యిక్కడే జీవితం గడపాలనుకుంటున్నాను. బహుశా మన యిద్దరం కలిస్తే యీ భీకరమైన గాలిని యేవోవిధంగా అణచలేకపోము.'

తరువాత నీలికళ్లతను, ఒకసంవత్సరం రెండు సంవత్సరాలు కాదు, చాలా కాలం అక్కడే వుండి పోయాడు.

అతడికి తలకూడా పెరిసింది. అప్పటికి అతడు నాటిన విత్తనాలల్లాంచి పెంలకెత్తిన చెట్లు పెరిగి ఆకాశాన్నంటుతున్నాయి.

■ భయంకరమైన గాలి అణిగిపోయింది. గోధుమ వొత్తుగా పెరిగింది. ఏడాదికేడాది బాగా పొడుగు సాగిందికూడా.

■ బంగారువన్నె గోధుమకంకులను చేలమీద చూసి నీలికళ్లతను 'ఇదే నా బంగారం, యిక్కడే దొరికింది. అరేయ్ భయ్యా నువ్వేం చేస్తున్నావో గదా?'

ఒకరోజు వోయింటి ప్రక్కనుంచి పోతుంటే ఒక పిల్లవాడు కాయపెంకులతో అడుకొంటూం డటం చూశాడు. సగండిప్ప ఇనుమూ తిత్తిమ్మా సగం బంగారమూను.

'ఈపెంకు నీకక్కడ దొరికింది?' అన్నాడు నీలి కళ్లతను.

'మా నాన్న యుద్ధంలాంచి తిరిగివచ్చినప్పుడు దీన్ని తెచ్చాడు?'

తండ్రి వచ్చి యింకా యిలా చెప్పాడు -

'ఒకసేనాని మమ్మల్ని యెదుర్కొన్నాడు - వాడు మా భూముల్ని సర్వనాశనం చేశాడు కాని వాడినేనల్ని చివరకు ప్రాణాల్ని పోగొట్టుకున్నాడు కూడా. అతణ్ణి భూస్థాపితం చేస్తున్నప్పుడు యీ కాయపెంకు అతడి దుస్తుల్లాంచి బాంపడింది.'

'ఆ సేనాని పేరేమిటి?' అన్నాడు నీలికళ్లతను.

'జ్ఞాపకంలేదు. ఏమైనా అది అంత జ్ఞాపకం పెట్టుకోతగిన పేరుకాదు' అన్నాడు తండ్రి.

అదీ ఆ రెండవ సోదరుడి సంగతి. కాని యీ నీలికళ్లతడి స్మృతిమాత్రం చిరకాలం వుండిపోయింది.



అవయవ పునరుద్ధరణ
శస్త్రవైద్యంలో మహత్తర
విజయాలను సాధించిన
సోవియట్ శాస్త్రజ్ఞుల శృష్టి.....

రెండు తెలుగు కుక్క
శ్రీ ఎన్. త్యాగిన్, ఎమ్.ఎస్.సి.



అవయవాల పునరుద్ధరణ వైద్యంలో సోవియట్ వైద్యులు మహత్తర విజయాలను సాధించారు. రష్యన్ విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తలలో ఎ. క్యులబ్ కో మొట్టమొదటగా 1902 లో అవయవాల పునరుద్ధరణ వైద్యంలో శృషిని ప్రారంభించారు. శరీర మరణానంతరంగా గుండె 27 గంటల పాటు పనిచేయడానికి అవకాశం ఉన్నదని ఆయన తన పరిశోధనలద్వారా రుజువు చేసారు. సోవియట్ విజ్ఞాన శాస్త్రజ్ఞులు ఎస్. ఆండ్రయేవ్, ఎస్. బ్ర్యుఖానోవ్ లు మానవుని మరణానంతరం 96-112 గంటలకు గుండెను పునరుద్ధరించగలిగారు.

ఈనాడు సోవియట్ దేశంలో అవయవాల పునరుద్ధరణ శస్త్రవైద్యంలో, అనగా అవయవాలు, స్నాయువుల అంటింపు వైద్యంలో చాలా ముందడుగు వేసింది. సోవియట్ శస్త్రవైద్యుడు వి. ఖెక్ కిన్ ప్రపంచం అంతటాకీ ప్రప్రథమ పర్యాయం కోసివేయబడిన కుక్కకాలును తిరిగి కుక్కకు అతికించి అది పనిచేయగలిగేట్లు చేశారు. కుక్కకాలును కోసివేసి ప్రత్యేకమైన ఒక రిఫ్రీజరేటర్ లో 25 గంటలపాటు ఉంచి మళ్లీ దానిని కుక్కకు అంటింపువచ్చునని ఎ. లపచిన్ స్కి తెలియచేస్తున్నారు. శస్త్రవైద్యులు త్వరలోనే, కోసివేయబడిన అవయవాలను సత్వర శస్త్రచికిత్స పద్ధతుల ద్వారా పునరుద్ధరించగలుగుతారు.

ఇతర శరీరాలకు యెక్కించడానికీ, అతికించడానికీ బ్రతికున్న శరీరాలనుండి రక్తాన్ని, స్నాయువులను తీసినట్టుగానే మరణించిన శరీరంనుండికూడా తీయవచ్చునని పరిశోధనలవల్ల వ్యక్తమవుతున్నది. ఈ విషయంలోగూడా సోవియట్ శాస్త్రజ్ఞులు ప్రముఖ విజయాలను సాధించారు.

జీవంలో ఉన్నవారికి మృతుల సేవ.

మరణించినవారి శరీరాలనుండి రక్తాన్ని తీసి బ్రతికున్నవారికి యెక్కించడం సాధ్యమని మొట్టమొదటసారిగా సోవియట్ విజ్ఞానశాస్త్రవేత్త వి. షమోవ్ తెలియజేశారు. ఎకడమిషియన్ ఎస్. యుడిన్, ఆయన శిష్యులు యీ విషయంలో పరిశోధనలను జరిపారు. ఈ పరిశోధనల ఫలితంగా చనిపోయిన శరీరాలనుండి తీసిన స్నాయువులను, కనుగుడ్డల వైపులను బ్రతికున్నవారికి అంటుపెట్టడం సాధ్యమని తేలింది. ఈ పరిశోధనల తర్వాతనే ఎకడమిషియన్ వి. ఫిలతోవ్ ప్రపంచప్రఖ్యాతి గాంచిన శస్త్రచికిత్సలను జరిపి వేలకొలది మందికి దృష్టిని ప్రసాదించారు. ఈనాడు సోవియట్ శస్త్రవైద్యులు చనిపోయినవారి శరీరాలనుండి రక్తనాళాలు, గుండెకాయ, మూత్రపిండం, కాలేయము, జీర్ణకోశము, జంతువులలోనైతే శరీరంపై సగభాగాన్ని, క్రింది సగభాగాన్నికూడా తీసి బ్రతికున్న శరీరాలకు అతికించగలుగు

తున్నాడు. ఈ విధంగా మృతులు సజీవులకు సేవచేస్తున్నాడు.

తలల అతికింపు

మెదడును పునరుద్ధరించడం చాలా క్లిష్టమైన పని. అందువల్ల తలను తీసి మరొక శరీరానికి అతికించడం చాలా కష్టమైన పని. 1928 లో చిచులిన్, ఎస్. బృకో నెంకోలు కోసివేయబడిన కుక్కతలను పునరుద్ధరించి చూపించాడు. ■ కుక్క నోటిని బాగా తెరిచి, ఆహారాన్ని కూడా ముంగిలిగింది. రక్తప్రసారం ఆగిపోయిన తర్వాత గూడా కొంత సేపటివరకు కుక్క మెదడు సజీవంగానే ఉండగలదని దీనినిబట్టి వ్యక్తమవుతుంది. మరొక ప్రయోగంలో సోవియట్ విజ్ఞానశాస్త్రవేత్తలు ఒక పెద్ద కుక్కమెడకు ఒక కుక్కపిల్ల తలను అతికించాడు. ■ రెండుతలల కుక్క ఆరు సంవత్సరాలపాటు బ్రతికింది. అతికింపబడిన తల కుక్కపిల్లలాగనే చిలిపిచేష్టను చేస్తూ ఉండేది.

పునఃప్రాణప్రతిష్ఠకు కృషి

అన్నిటికంటే ఆసక్తిదాయకమైన పరిశోధనలు పునఃప్రాణప్రతిష్ఠ విషయంలో కొనసాగుతున్నాయి. 1913 లో రష్యన్ విజ్ఞానశాస్త్రవేత్త ఎఫ్. ఆండ్రయేవ్ చనిపోయిన రెండు కుక్కలను బ్రతికించడంతో యీ కృషి ప్రారంభమయినదని చెప్పవచ్చు. అప్పటినుండి ఈ విషయంలో మహత్తరమైన పరిశోధనలు జరిగాయి. మనుష్యులకు “క్లినికల్” మరణం ప్రారంభమైన తర్వాత శస్త్రచికిత్సను జరిపి పునఃప్రాణప్రతిష్ఠను చేయగలిగారు సోవియట్

శాస్త్రజ్ఞులు. క్లినికల్ మరణం అంటే గుండె కొట్టుకోవడం, ఊపిరి ఆడటం ఆగిపోయి 5 లేదా 6 నిమిషాలు అయినా యింకా శరీరం శిథిలం కావడం ప్రారంభం కాకుండా ఉన్నప్పటి స్థితి అన్నమాట.

చచ్చి బ్రతికినవారు

క్లినికల్ మరణంనుండి పునర్జన్మను పొందినవారిని మరణించిన స్థితిలో వారికి యెలా ఉన్నదో చెప్పమంటే వారు ఇలా సమాధానం చెబుతుంటారు : “అబ్బే, యేమీలేదు. హాయిగా నిద్రపోయాను.” అనగా క్లినికల్ మరణంలో ముందుగా మెదడు పనిచేయడం ఆగిపోతుందన్నమాట. ఈ క్లినికల్ మరణ సమయంలో చికిత్సను చేయగలిగితే మానవుడిని తిరిగి బ్రతికించవచ్చును.

భవిష్యత్తులో అద్భుతవిజయాలు

సోవియట్ శాస్త్రజ్ఞులు, అందులోను ముఖ్యంగా వి. నిగోవ్స్కి, అతని శిష్యులు క్లినికల్ మరణాన్ని గురించి, ఆ స్థితినుండి శరీరాన్ని పునరుద్ధరించడాన్ని గురించి, ఆ అద్భుతమైన పరిశోధనలను జరుపుతున్నారు. ఈ విషయాన్ని గురించి వి. నిగోవ్స్కి ఒక గ్రంథాన్ని కూడా వ్రాశాడు.

అవయవాల పునరుద్ధరణ శస్త్రచికిత్సలో సోవియట్ విజ్ఞానశాస్త్రవేత్తలు జరుపుతున్న పరిశోధనలు వైద్యశాస్త్రాభివృద్ధికి బ్రహ్మాండంగా దోహదం చేస్తాయి. భవిష్యత్తులో మరింత అద్భుతమైన పరిశోధనలకు అవకాశాలు యేర్పడుతున్నాయి.

మతకర్తలు: తద్భక్తిభేదములు

శ్రీ వేదం వేంకట కృష్ణశర్మ

(గత సంచిక తరువాయి)

అతడు జీవిచినుండిన కాలమున దక్షిణభాగమున ఎడతెగని మతాభిమానాభినివేశము చేలరేగి, ఆయా మతానుయాయులు దమతన మతాత్మప్రప్తిమును గూర్చి ప్రజాప్రబోధము చేయుచుండిరి. మని శివ ధివజాతిశయము గలవారు విజ్ఞానవీధులలో విహరించి తత్వ మనగాహనము చేసికొన్నవారు నగు ఉద్బంధ పండితులు ప్రామాణికములగు వ్యాఖ్యానములు పెక్కు వేదాంతగ్రంథములకు వ్రాసిరి. సర్వమత సిద్ధాంతములలోఁ బ్రవీణు లనిపించుకొన్న విద్వాంసులు సమావేశమగు సభలలోఁ బ్రతివ్యక్తియుఁ, దానభిమానించిన యేకాయుక్ సత్తమును స్వీకరించి, మతచక్రాలు, వేదాంతవిమర్శనాదములు మున్నగువానిలోఁ బాల్గొనెడివారు.

ఇతని కాలమున దేశమంతట ముఖ్యముగ దక్షిణభాగమున మతవిషయిక వాదములలోఁ బరస్పరము అద్వైత విశిష్టాద్వైత మతాభినివేశము గలవారు... హోరాహోరిని బోరాడుచుండిరి. అందు విశిష్టాద్వైతమునకు ఏకైక ప్రతినిధిగ వేదాంతదేశకుడు ఉండెడివాఁడు. మత సంబంధములగు సహింపరాని పీడనములు చేలరేగిన దుస్థాయిలు గడచిపోయినది. కాని, వైష్ణవ, బ్రాహ్మణ్య, వేదాంత సిద్ధాంతములకుఁ బనుపడిన అర్హతాతిలోని వైరము మాత్రము మంటు నడలేదు. కాన, ఇతరమతానుయాయుల అలజడుల కల్ల వేంకటాధుఁడే ముందు నిలువవలసివచ్చెను. ఇతఁడు శ్రీరామానుజాచార్యుల విశిష్టాద్వైత మత నూత్నల ననుసరించి యాతని తత్వమును విశదపఱచు వేదాంతోపదేశముల నూత్రప్రాయములుగఁ గాక విపులముగఁ బ్రకటించెను. దేశమందెల్లడ ఈ రీతినతఁడు యాతనికి విశిష్టాద్వైతము వ్యాపింపజేసినందుననే “వేదాంతదేశ”- బిరుదము ప్రాప్తించెను. సాధారణముగ అట్టిగౌరవము శ్రీరంగమందలి రంగ నాథునిచేఁ బ్రసాదించబడినట్లు ఊహింతురు. సాధారణముగ నిది అర్హులయినవారికి అర్హకాళి మూలముగ అందజేయును.

వేదాంతదేశకుడు బాల్యమునుండియే, యాడు

నకు మించిన తెలివితేటలతోఁ బ్రకాశింపసాగెను. ఇరువదియేండ్లగునప్పటి కితఁడు సమస్తవిద్యలాశ్రించెను. అంత వనతికాలముననే యితఁడు వేదములను, దద్యావ్యయములను జక్కగ నేర్చెను. శాస్త్రములన్నిటిలోను ప్రావీణ్యము సంపాదించెను. ఆగమములను, సంస్కృతవాఙ్మయమును అభిశస పట్టెను. ఇతఁడు తర్కమున ఎవ్వరదివఱకుఁ గాంచని భాగములనున్నటిని బట్టిపట్టెను. అతనికి వైదిక లాకిక సారస్వతములు కఠితలామలకములు. ఇతనికి వేదాంతములో నెంతప్రజ్ఞ గలనో, అంతటిచే తావ్యములలోను గలదు మతవైషమ్యముగల తక్కినవిద్వాంసులుకూడ, ఈతని ప్రత్యేక ప్రతిభం గని ముగ్ధులై— “కవిత్వార్కసింహ” బిరుదు నిచ్చిరి. అంతియగాక వేంకటాధుఁ డజనమునను మంచి తెలివితేటలను గడించెను. ప్రత్యేకముగ ఆశ్వాసల ప్రపచనములు నిమిషకృతములుగ ఉండు ప్రబంధమును బలమారు జదువుటలో ఆతని కత్యంతాసక్తి యుండెడిది. ఆశ్వాసల ప్రబంధమును ఈతఁడే మొట్టమొదటిసారిగా “ద్రావిడవేద” మని ప్రపచించినవాఁడని తోచుచున్నది. పలువిషయములయందు ములభముగాఁ బ్రవేశించు బుద్ధి కుళతగల దేశకుఁడు ద్రావిడ సంస్కృత సారస్వతములలో అద్భుతమగు చోఱవ గలిగి, ఆరెంటియందు విశేషపాండిత్యముపార్జించెను. భారతీయ కళలు, ఆచారములు మున్నగు వానియందితరులకంటె ఈతఁ డెక్కువ ప్రతిభను బ్రదర్శించెను. ఇతని త్రితరణశుద్ధితోఁ గూడిన నిష్కాపట్య స్వభావమును ధర్మనిష్ఠాపరతయు, నితని నాచార్యపురుషుడుగనే గాక, ఆవతారపురుషుడుగను వేదనుటలో సందియమిగు మంతయు లేదు. ఈతఁడు వేపలము ఉపదేశకుఁడు మాత్రమే గాక అనుభవపూర్వకమగు పరిశ్రమము గలవాడునై తనవెను. ఇతఁడు సర్వసామాన్య జీవితము గొనసాగించుచు, మతసంబంధములగు కఠిననియమముల నేమాత్ర మేమఱక ఆచరించుచుండెను. గృహస్థ జీవితము గొనసాగించుచునే, ప్రాపంచిక విషయములతో సంబంధములేకుండ, ఎట్టి కష్టములైన

భరించుచు, సన్న్యాసివరల గాలయాపనము చేయఁ దగునని. తన జీవితవిధానముచే లోకమున కాదర్శ పురుషుఁ డయ్యెను. ఒక యాశ్రమము విడిచి, మఱొక యాశ్రమమును జేకొనుటచేతనే— మనోవృత్తి మారదు. కావున, ఏ యాశ్రమమున నుండినను మనస్సు సరికట్టి తన యధీశమున నుంచుకొనుటవలసినే. ఆధ్యాత్మిక చింత బలపడఁగలదనుట ఇతని యభిప్రాయము. పరంపరాసంగతముగఁ దన్మతస్థులు “ఇతఁడొకీంత పాటిగ నుండినను తీగెంటి సన్నని శరీరము గలవాఁ డనియు, మంచి యాశోగ్యసంపదతో నొప్పవాఁ డనియు, నద్భుతమైన యోగియోగి గూడినవాఁ డనియు,” వక్కాణించురు. తీర్థయాత్రాదిప్రయాణములలో ఈతఁడెన్నడును శకటములు మున్నగువాహనముల ఉపయోగించేవాడే కాఁడట! ఇతని దివ చర్యనగూర్చి యొకశిష్యుఁడు వ్రాసిన వ్రాతలు పరిశీలించుచో, నితఁ డెంతటి సామాన్యమగు మనుగడ, సంపూర్ణమగు ఆత్మప్రత్యయము, వినుకెఱుంగని పరిశ్రమము మున్నగు ప్రకృతిసిద్ధములగు గుణములు గలిగియుండెనో తెలియవచ్చును. ప్రాపంచిక విషయములందు ఇతఁడు మాపు నలక్ష్యము వచింపఁ దరముగానిది. ఇతఁ డితర మతస్థాపకులను అహంభావనతో ధిక్కరించిక, వైష్ణవమతావలంబుల యెడ నమ్రత గలవాఁడు. మతసిద్ధాంతములలోని స్వల్పభేదములను ఇతఁడంత సరకు చేయువాఁడు కాఁడు. మిక్కిలి గూఢములగు తాత్విక విషయములనుగూర్చి మిక్కిలి క్లిష్టతరములగు పద్యరచనముల కిది లేఖనమండి మృదుమధురములగు విరణములెంతయు జాలువాటెడివి. ఎల్లవిషయములలోని విజ్ఞానకాఖిల కిరేడు వ్రాసిన సంస్కృత ద్రావిడ వ్యాఖ్యానము లొకనూటికి మించినవి గలవు. ఇట్టి తఁడు తన ప్రత్యర్థులమీఁద బ్రయోగించుటకుఁ దగిన సాధనములన్నియు సమకూర్చుకొనెను. అవి చుఱుకైనవి;— ముందుకుఁ జొఱుచుకొని పోవు శక్తి గలవి; ఎత్తిపొడుపులతోఁ గూడినవి; పరిహాసముతో నుండినవి. అధికారపూర్వక ప్రబోధములు గలవి తార్కికధోరణిలో సాగునవి. అన్నిటిని మించినట్లు నిష్కపట మత విశ్వాస జనకములయినవి. శ్రీరామానుజుల మత సిద్ధాంతములను స్థిరములగు పునాదుల మీఁద నిలిపి, అన్యమతముల అక్రమవాదములను చెల్లొచెదరు చేయవలెనను— ఇతని దృఢసంకల్పము నెఱవేఱుట కిరేడెల్లప్పుడు సర్వసాన్నిధ్యముగ నుండెను. ఇతఁడు వైష్ణవప్రామాణ్యమునకు పూర్వా

చార ప్రతినిధిగ ఎన్నబడెను. అయిన, అట్టి ప్రాతినిధ్యము మత విరుద్ధమయినదియు, మాటిమాటికి మారుచాపల్యమునకు లోనయినదియుఁ గాదు. అతఁడు శ్మేత్రముయొక్కగాని, తీర్థముయొక్కగాని— పావనత్వమునే ప్రధానముగ గణించువాఁడు. రాలి యందును, సుతిమయందును గల బ్రహ్మానందవాదముగు ఆధ్యాత్మికవస్తువునే ముఖ్యముగఁ జూచువాఁడు. శ్రీరామానుజులవలె నితఁడును మానవ లోకోద్ధరణ విషయమున ఆర్థగలవాఁడు. “హైందవమతము స్వభావసిద్ధముగ ప్రత్యేకవ్యక్తిగతమయినది. ఏక జాతీయతను విస్పష్టముగ దెలుపదు. ఏలయున, అట్టి జాతీయతగాని, సాంఘిక వ్యవస్థగాని దానియందే మాత్రము గనఁబడదు”. అని పాశ్చాత్యులు అధిశ్మేపించురు. ఓషికవహించి. మనస్ఫూర్తిగ అట్టివారు శ్రీరామానుజులయొక్కయు వేదాంతదేశికములయొక్కయు— వివరణములను వ్యాఖ్యానములను జదులుచోఁ దప్పుక తమ యభిప్రాయములను మార్చికొనఁగలరు. “మానవసేవయే మాధవసేవ” అని ఇతఁడు పలుమారు చాటిచెప్పెను. ఇది ఎవరికోటి నుండియో గాక వేదాంతదేశికమని వాక్కునుండియే. బహిర్గత మగుటచే, వేదవాక్యే అనఁదగును. అనాఁడు ‘తెంగలై’— వైష్ణవకాఖిలమైన ఇతని కరుణామృత స్రవాహము ప్రసరించెను. ఆతెగవారి వైష్ణవము వడగలై వారి దానికంటెఁ గొంచెము విభేదము గలది. కాని అది తెక్కింపఁదగినది కాదు. వడగలై తెగవారివలె వేదములకుఁ దద్బావ్యములకుఁ గాక, తెంగలై తెగ ద్రావిడవేదముల కక్కడు ప్రాధాన్య విత్తురు. ఆదే వారికి వేదము. వివాదములు పాసఁగినపుడు వేదాంతదేశికము ‘తాంబట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లు’ అనువాఁడు. ఎవరెంత చెప్పినను, అది యెంత శాస్త్రప్రమాణానుగుణ్యమయినన, ఒకరాగాన, ఆగ్నికరింపఁడు. అట్లయ్యి, ఒకసారి అతఁడు ప్రత్యర్థికి సరియగు సమాధానమీఁచాలక తలవంచుకొనవలసివచ్చెను. అట్టియెడ దెబ్బతిన్న కృష్ణసర్పము మాంత్రికునివలన గిరిగియుఁ బడిన స్థలమునుండి చలింపఁ జాలక బునకొట్టనట్లు. తన స్థానమునుండియే తనతోఁ జర్చించిన పగతుపై నిప్పు కలిమియును నిందించెను. ఇతని మతవిశ్వాస మంతద్భృతరమయినదియే కాక, కెట్టితనమును, విచిత్రధోరణియుఁ గలది. ఆమాయకత్వముతోను.. ఒకర్ప లేనితనముతోను గన్నుమిన్నెఱుంగని భౌతికవాదు

నిరుపమ

మూలం :

అనువాదం :

“నిరాల”

“అరుంధతి”

(గతసంచిక తరువాయి)

11

నిరుపమ నీలిని వెంటబెట్టుకుని పొలానికి బయల్దేరింది. కూడా సాఖరుకూడ వున్నాడు. వీధిలో ఒక చోట ఊళ్ళో ఆడవాళ్ళందరూ ఆమెను చుట్టుముట్టారు. అందరూకూడయెంతో అద్భింగా మాట్లాడారు. జమీందారుగారు బ్రతికివుండగా గ్రామ ప్రజలందరూ యెంతో సౌఖ్యాన్ని అనుభవించేవారు. నీస్తులనేవే ఆకాలంలో మరచిపోయారు. పంటలు సరిగా పండకపోతే జమీందారుగారు తమగాడల నుండి ధాన్యాన్ని రైతులకు సంచిపెట్టేవారు.

‘అడ్డులేపడమ్మ’ అంటూ నాకరు ముందుకు వచ్చాడు.

“ఛా వుండు, మాట్లాడనీ” అంది నిరు చిరు నవ్వుతో.

“ఇలా వెధవ బ్రతుకు బ్రతుకు యీ గ్రామంలో వుండేబదులు మరొకచోటకి పోతే బాగుంటుంది” అంది ఒకామె.

“మాడమ్మ - గుడ్డూ, యిదివరకెప్పుడైనా యిలా వున్నామా? ఊరికే శరీరం కప్పకుండుకు ... ఆమడ మాసం ... గింజలురావు ... నాన్నగారు బ్రతికి వున్నంతకాలం ఆరు రూపాయలు యిచ్చేవారం - యీ మూడుసంవత్సరాలలోను మూడు రెట్లు చేశారు, యెంతవరకు యిస్తాంచెప్పండి ... పొలాలుదున్నక పోతే కడుపునిండదు... చేసిన దానికి తగ్గఫలితం...” అంది మరొకామె.

“ఇక చార్లెండి - మహాచెప్పొచ్చారు. దారి వ్వండి...” అన్నాడు సాఖరు కోపంగా.

“ఏమిటి మామ్మ ... ఏమిటి చెప్ప ... ఏం జరిగింది? అంది నిరు యెంతో సహృదయతతో.

“కృష్ణ కుమార్ పాలం మాలిక్వాడున్నతో.

వుండేవాడు. కుమార్ బాబు ప్రైవేట్ కాలకు వెళ్ళినందు వల్ల కోపంతో అందరూ ఆయన్ను వెలికితారు. అందు వల్ల ఆతడి పొలాన్ని గ్రామస్థులకు అప్పగించ మన్నారు. కాని మాలిక్వా ఒప్పుకోలేదు. అందుకు ...” అంటూ ఆ ముసలిని పడిపోయింది.

“అజేమిటి? పడిపోయిందేమిటి?” అంది నిరుపమ కంగారుగా.

“దొంగముండండీ! ఆ మాలిక్వా దానికొడుకు వాడికి అపస్మారక రోగం వుంది. దానివల్లేవాడు గోతిలో పడి చచ్చిపోయాడు. అందుకు యీ ముండ నైతానులా అందర్నీ పట్టుకుని తిట్టడం ప్రారంభించింది. ...” అన్నాడు నాకరు.

ఇంతలో అక్కడచేరిన ఆడవాళ్ళందరూ పడి పోయిన మాలిక్వాతల్లిని లేపతీరారు.

“ఈ కథ అంతా అన్నయ్యగార్ని తెలుసు. ఆయనే చెప్పారు నడపండమ్మ” అంటూ నాకరు దారి దీశాడు.

ముగ్గురూ తోటలోకి వెళ్ళారు. ఎదురుగా మామిడి చెట్టుక్రింద సురేష్ కుర్చున్నాడు.

“అమ్మ గారొచ్చారు. కనిపించటంలే. ఒక కూర్చీ యిట్లా పట్టుకురావే” అన్నాడు నాకరు అక్కడ పని చేసే దాంతో. అది పరుగునవెళ్ళి కుర్చీ తీసుకు వచ్చేకంగారులో కుర్చీతోసహా పడిపోయింది. కుర్చీ కాలాకటి విరిగిపోయింది. నాకరు కోపంతో ఆ కూలిదాన్ని కొట్టడానికి వెళ్ళాడు. నిరు అడ్డంవచ్చి వాణ్ణి కేక లేసింది. వాడు సురేష్ బాబు ముఖంకేసి మామూ నిలబడిపోయాడు. సురేష్ కూలిదానివైపు కోపంగా మాన్తూ విసుక్కున్నాడు. ఇదంతా నిరు పమగ్రహించింది. అంతలో ఆ సాఖరే మరొకకుర్చీ పట్టుకువచ్చాడు.

రైతులందరూ దున్నే నాగళ్ళను వదలిపెట్టి

అక్కడకు వచ్చారు, ప్రక్కనే వున్న బావిలోంచి ఒక ముసలామె నీళ్లు తోడుకుంటోంది. నీలిమాచి “అక్కా ఆమె కూమార్ బాబు తల్లి” అంది నెమ్మదిగా.

“కూమర్ బాబు” అంటూ సురేష్ కోపంగా చెల్లెలు నెత్తిమీద మొట్టాడు. నిరుపమ ఆశ్చర్యంగా అన్నగారి ముఖంలోకి చూచింది ప్రశ్నార్థకంగా.

“వాళ్ళను ఊళ్ళో వాళ్ళందరూ వెలివేశారు. ఊళ్ళో వున్న బావి నీళ్లు పట్టుకోనివ్వరు, అదేం అధర్మమా? అందుకే నీ యిక్కడకు వచ్చిపట్టుకోవోంది. ...” అన్నాడు సురేష్.

ఈ విషయాలన్నీ తనకు తెల్సుండికూడా యేమీ తెలియనట్లు, “ఏమిటన్నయ్యా” అంది నిరు.

“ఏమీలేదు... అదంతా మనకెందుకులే ఇక్కడి రీతి రివాజాలు - ఆచారాలు” అన్నాడు సురేష్. నిరుప్రమ యేమిమాట్లాడలేదు.

“ఈ బావినికూడ సర్కారువారు తీసుకుంటే బాగుంటుంది. అందరికీ లభిస్తుంది ...” అన్నాడొకడు.

“వారి భూమిలన్నీ దొరవారు తీసుకున్నారు. ఇక ఉన్న యిల్లు ఒక్కటి వుంది...” అన్నాడు మరొకడు.

■ మాటలో నిరుపమకు అంతా అర్థమైంది. అయినా ఆ క్షణంలో అన్నగారివేమీ అడగదలచుకోలేదు. సావిత్రీదేవి కేసి చూస్తోంది. ఆమె బిందె భుజమీద కత్తుకుంటూ నిరుపమకేసి చూచింది. ఇద్దరికళ్లు కలిశాయి. అధునాతన అలవాటు సాంప్రదాయాలతో కాలానికనుగుణంగా మారుతున్న యువతి నిరుపమ. ప్రపంచంలోని క్రూరత్వాన్ని అవమానాన్ని, అన్యాయాన్ని సహిస్తు, సహతన సాంప్రదాయాలతో కాలం వెళ్ళుబుచ్చుతున్న కరుణామూర్తి సావిత్రీదేవి. ఆమెమాడగానే నిరుపమ భక్తితో తలవంచుకుని మనసులోనే ఆమెకు నమస్కరించింది.

“బాబు - ఆమెను యీ తోటలోని బావికి రావద్దని మీరు చెప్పండి” అన్నాడు గురుదీపక్ సురేష్తో,

“వెధవ మూర్ఖత్వం. నీ పనేదో నువ్వు చూచుకోక యివన్నీ నీకందుకు?” అన్నాడు సురేష్.

కోపం నటిస్తూ, నిరుపమ మాత్రం చిరునవ్వుతో గురుదీప్ ని చూస్తూ నిలబడింది. అతను తలవంచుకొని “పొలం దున్నటమైంది. ఇక విత్తనాలు జల్లాలి. మీరు అనుజ్ఞయిస్తే మొదలుపెట్టుతాం” అన్నాడు.

నిరుపమ గురుదీప్ నికేసి తీక్షణంగా చూడడం గమనించి సురేష్ అన్నాడు - “మేం జమీందార్లమైనా ఒక్కరి నాశనంచేసేవాళ్ళం మాత్రం కాదు. ప్రజలందరూ ముఖంగా వుంటేనే మేము ముఖంగా వుంటాం... ఆ బావి యొక్కాడున్నా నీళ్లు తీసుకు వెళ్ళవద్దని చెప్పేదెవరు? ఏ జాతివాళ్ళైనా మంచి నీళ్ళకు మాత్రం యెవ్వరూ అడ్డుపెట్టకూడదు.”

“అవును. అందరూ పట్టుకుంటారు...” అంటూ నమసుకూ మున్నీ విత్తనాలు పట్టుకొని వెళ్లిపోయాడు.

“ఈ పొలాన్ని యిదివరలోకూడ అందరూ కట్టే చేస్తున్నారా?” అంది సురేష్ ముఖంలోకి చూస్తూ. ఆ చూపు చాలతీవ్రంగా వుండటం సురేష్ గమనించక పోలేదు. ■ విషయం యిప్పుడామె యెందుకడిగినట్లు? ఆమెకు సమాధానం చెప్పటం కొద్దిగా యిరకాటంగా తోచింది.

“లేదు. గిరిజాశంకర్ పేర వుండేది. అంతకు ముందు మూడుతరాలనుండి వాళ్లే సాగుచేస్తున్నారు. పన్నులు చాల తక్కువగా వుండేవి... అయినా, వాళ్లు స్వయంగా సాగుచెయ్యడంలేదు. మొదట ఆయన కలకత్తాలో వుంటూ యిక్కడ రైతులచేత సాగుబడిచేయిస్తూ వుండేవాడు. తర్వాత ఆయన కాన్పూరులో స్థిరపడ్డాడు. ఆయన చనిపోయిన తర్వాత ఆయన భార్యే యిక్కడ స్థిరపడి సాగు చేయిస్తూ శిస్తులు కడుతూ వచ్చింది యితవరకు... కాని, ఉన్న కాస్తభూమిని బాగుచేయిద్దామన్న దృష్టి వాళ్ళకులేదు. వైగా దానిమీద పెట్టబడిపెట్టే స్తోమతకూడ లేక. ఇలాగే వూరుకుంటే ఇది కాస్తా బిడువారి పోతుంది. అందువల్ల స్వాధీనపరుకున్నాం...” అని పనిచేసేవాళ్ళకేసి చూస్తున్నాడు.

“అయితే - యీ తోట యెవరిది?”

“ఇదికూడ గిరిజాశంకర్ దే. దీన్ని బాగుచేసే వాళ్లేవరూ లేరు. చూడు - ఎన్నిచెట్లు యెండిపోయాయో! ఉన్న మొక్కలు యెండిపోతుంటే యెవరైనా కొత్తమొక్కలు నాటకూ వుంటారు. కాని ఏళ్లు అడిమీ చెయ్యరు. పోనీ తోటం. స్వాధీనం చెయ్యమని అనేకసార్లు కబురపంపాను

అనేక ఉత్తరాలు - వ్రాశాం. నోటీసులు యిచ్చాం. కాని సహధానం రాలేదు. అందువల్ల దావావేసి స్వాధీనపరచుకోవలసి వచ్చింది..." అంటూ అతడు వెల్లిపోయాడు.

నీలిని తీసుకొని నిరుపమ యింటికి వచ్చేసింది.

12

ఆనాడు మధ్యాహ్నం భోజనాలయిన తర్వాత విక్రాంతి తీసుకొంటూ సురేష్ నీలిని పిలిచాడు.

"ఏం అన్నయ్యా?" అంటూ వచ్చింది నీలి.

"హూ... అంటూ సోఫాలో తన ప్రక్కనే కూర్చోమని "ఈ పల్లెటూరివాళ్లు చాలా దుర్మార్గులు" అన్నాడు.

"అవును..."

"కాని ముగ్గురు మాత్రం మంచివాళ్లు కదూ!"

"అవును. నేను ఉదయం రామచంద్ర యింటికి వెళ్లాను. వాళ్లన్ను టిఫిన్ పెట్టింది. ఎంతచక్కగా మాట్లాడిందనుకున్నావు?"

"ఏం పెట్టిందేమిటి?"

"చాలా పెట్టింది... పాలకోవా... ఇంకా యే వేవో వున్నాయి."

"మీకోసమని తయారుచేసి వుండవచ్చు. మాతో బాటు నువ్వుకూడ వస్తావని తెలిసి ముందుగానే చేసి వుంటుంది. స్టేషనుకు బండి పంపమని కరిణంగారికి వ్రాశాం కదూ..."

"నన్ను యింటిదాకా రిగల్ట్రేడానికి రామచంద్రనుకూడ పంపించింది. అక్కనుకూడ రమ్మని చెప్పింది."

ఆమాట వినేసరికి అతడి ముఖం కవళికలు మారాయి. ముఖం అదోలాపెట్టి, "నువ్వొక్కతైవే వెళ్లావా?" అన్నాడు.

"ఒక్కతైనే. దారిలో ఒకాయన్ని అడిగాను. ఆయన విసుక్కుంటూ యిల్లు మాపెట్టి, ఏం చేసాడో తెలుసా? నోట్లో నీళ్లు పోసుకొని ఉమ్మేళాడు..." అంటూ నవ్వింది.

"అయితే నువ్వు వెళ్లేటప్పుడు మీ అక్కయ్య వుందా? అక్కయ్యకు తెల్సినా నువ్వు వెళుతున్నట్లు?"

"ఆ. తెలుసు. అక్కయ్యే తలదవ్వి, జడవేసింది వెడతానంటే."

"నువ్వు వెడతానన్నావా? మీ అక్క వెళ్లమందా?"

"నేను వెడతానంటే వెళ్లమంది..."

అసలు విషయం సురేష్ గ్రహించాడు. మొదట నుండి అతడు ఆ విషయం లో మెలకువగానే వున్నాడు. సుమార్, నిరుపమ ఒకరినొకరు మేడమిడి నుండి మానుకుంటున్నారని నీలి చెప్పినమాట యామినీబాబు సురేష్ కు చెప్పేళాడు. ఆనాటినుండి ఆమె ప్రవర్తన మారకపోయినా మారిందనే అనుమానంతో వుండేవారు. కామిర్లక్కళ్లు అన్నీ పచ్చగానే కనిపిస్తాయి. అనుమానాలు వచ్చినప్పుడు తెలుపుకూడ నలుపుగానే కనిపిస్తుంది. ఇంట్లో వాళ్లందరూ అనుమానపడుతున్నారని తెల్సిన తరువాత ఆమె తన ప్రవర్తననుకూడ కొద్దిగా మార్చి, అప్పటికైనా తనను వాళ్లు ఆర్థం చేసుకుంటాకేమోనని చూచింది. ఇదివరలో యామినీబాబు ఒకసారి డబ్బు అడిగినప్పుడు - "యిప్పుడేం యివ్వక్కరలేదు. మళ్ళీ కావలసినవే అప్పు చేసుకోవలసి వస్తుంది" అంది అన్నగారితో. విషయం అప్పుడే తండ్రితో చెప్పాడు. "అయినా దానికి చిన్నతనం. యేమీ తెలియదు" అన్నాడా ముసలాయన.

నీలి సుమార్ యింటికి వెళ్లడం, రామచంద్ర యిక్కడికి రావటం చూచినవాళ్లందరూ సురేష్ తో చెప్పారు. అన్నీ ఆలోచిస్తుంటే ఒళ్లు రగులుకుపోతోంది. అయితే, ఆ క్షణంలో యెవరి యేనున్నా చాలా అల్లరి జరుగుతుందని అతనికి తెలుసు. అందువల్లనే - అంత కోపంతోవుండి కూడా - యెంతో స్నేహంగా మాట్లాడాడు. "అసలు యింటికి వచ్చిన వాళ్లను సర్వాధ చెయ్యడం మీకు చేకగాదు. ఇంటికి వచ్చిన రామచంద్రను తరిమేళారు" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"లేదన్నయ్యా, మనం లోకోనుండి తెచ్చినవన్నీ అక్క అతనికి పెట్టింది."

"అతడికి కాస్త టిఫిన్ పెట్టి మీరు యింట్లోపని చూసుకుంటున్నారా?"

"లేదు. అక్క చాలనేపు మాట్లాడింది. చదువుకుందుకు నెలకు యిరవై రూపాయలు కూడా పంపి

స్తానంది. వాళ్ళన్నయ్య యేమంటాడోనని అనబోతూ వుంటే అక్క అతన్ని కోప్పడిందికూడా..”

“ఇంకా యేమంటాడింది?... మాలిక్వా తల్లి యేదో చెప్పిందట. యేమిటి?”

“మాలిక్వా యెలా చచ్చిపోయిందీ చెప్పింది. యేదో దాని సాద...”

“అదేమందో సాంతంగా చెప్ప...” అంటూ నిరుపమ గదిలోకి వచ్చింది.

ఆ మాటతో సురేష్ కు స్పృహ కలిగిందైంది. నిరుపమను చూచేసరికి లోలోపలేవున్న కోపాన్ని, అక్కనును వెళ్ళగక్కేద్దామా అన్నట్లయింది. అయినా, లేమాయించుకొని, “నిరూ, రానుచంద్రను ఊల్లోవాళ్ళందరూ వెలిసేరారు, యెవ్వరూ వాణ్ణి యింటికి రానివ్వరూ, వాడితో మాట్లాడరూ. నూలినీళ్లే పట్టుకోనివ్వటంలేదు. ఉదయం నువ్వే చూచావుగా. వాళ్ళు యెలా మాట్లాడుతున్నదీ. అటువంటప్పుడు వాణ్ణి మనం చేరదీసి గౌరవిస్తుంటే ప్రజలందరూ యేమనుకుంటారు? అవుపర్ మైనప్పుడు మన పక్షాన వుంటారా? ఎవరిపాటు వాళ్ళవి. చదువుకున్నాం గదా అని మన యిట్టమొచ్చినట్లు వుందామంటే జరుగుతుందా?...” అన్నాడు.

“అయితే, యీ గ్రామప్రజల మూర్ఖత్వాన్నే మనమూ అవలంబించాలా?” అని తీక్షణంగా చూచింది అతడి ముఖంలోకి.

“అయినా, ప్రజాభిప్రాయాన్ని మనం - జమీందారులం గనక - మన్నించి పాటించాలి..”

“అయితే బలవంతులైనవాళ్ళు బలహీనులపై దృఢమై తీసేస్తున్నాడు అది సవరించవలసిన బాధ్యత మందికాదా?” అంటూ యీ విషయం యిప్పుడే ఆలోచింపబోయింది తేల్చుకుందామని కుర్చీలో కూర్చుంది.

“అదీ నిజమే. మనం యిప్పుడు ఉపకారం చేశామే అనుకో - అయితే యెవరికి ఉపకారం చేస్తున్నామో దాని ఫలితాలు మనమీదే కాకుండా సంఘమీదకూడ యెలా వుంటాయో ఆలోచించాలి. ఉపకారం చేయించుకునేవాళ్ళు మంచివాళ్ళా చెడ్డవాళ్ళా - సంఘంలో గౌరవంగా బ్రతుకుతున్నారా లేదా? ఆ అర్హత వారికి వుందా లేదా? అన్నదే ప్రధానం..”

■ మాటతో అమె లోకలోకిన త్రాచులా అయింది. కాని తన ఉద్దేశాన్ని లోలోపలే అణచుకొని కూర్చుంది యింకా మాట్లాడనీ అనుకొని.

“విషయాలన్నీ నీకు తెలియవు నిరూ. అసలు జమీందారీ అన్నదే ఒక మహాపాపం. మామయ్యచేసి వెళ్ళాడు - మనం అనుభవిస్తున్నాం. ఎప్పుడూ యేదో లావాదేవీలు నడుస్తూనే వుంటాయి. అందరితోబాటు మనం వుండకపోతే మనకి సాక్షులెవరంటారు? లేక పోతే అందరూ మనకే యెదురు తిరుగుతారు. యీ జమీందారీ కాస్తా మూన్నాళ్ళలో హరించిపోతుంది..” అంటూ ఆమె వైపు చూచాడు. ఆమె యేమీ సమాధాన మివ్వకుండానే చూస్తోంది. “మనం యిక్కడికి వచ్చినందుకు సంతోషంగా అందరికీ భోజనాలు పెట్టాలి. అయినా యేదో గొప్పవాళ్ళ సంబంధం చెయ్యాలనుకున్నాం. అటువంటప్పుడు పెళ్ళి యిక్కడ జరిగే అవకాశం యెల్లాగూ లేదు. అందువల్ల ముందుగానే యిక్కడ నలుగురికీ భోజనాలు పెట్టేస్తే బాగుంటుందనుకొన్నాను. నాన్నగారూ కూడా అదే అన్నారు... అయినా ప్రపంచమంతా చలితమైనది. అనేక విభిన్నరీతులతో కూడుకొని వుంది. ఏమాత్రం పొరపాటు జరిగినా మహాప్రమాదంగా పరిణమిస్తుంది. అందువల్ల అందరినీ కలిపివుంచడం మనకే శ్రేయోదాయకం. పెద్దవాళ్ళు చెప్పినట్లుచేస్తే పితృదేవతలు సంతోషిస్తారు. అందుకనే అన్నారు పెద్దలు...”

“పితరి ప్రీతి మాపన్నే ప్రియంతి సర్వదేవతాః” అని వాక్యాన్ని వూర్తి చేసి, వెల్లువలై వచ్చే నవ్వును అతికష్టమీద ఆపుకుని, అతడివైపు చూచింది. సురేష్ కు సంస్కృతం రాదు. కాని తెలిసినట్లుగానే నటించి, చిఱువవ్వు నవ్వి, అన్నాడు. “అనేక యుగాల్లో అనేకవేల సంవత్సరాలు ఘోరతపన్ను చేసి మహర్షులు యీ వాక్యాన్ని వ్రాశారు. ఆ ప్రకారం నిర్వహించడం మనవిధి. ఫలితంకోసం ఆశించకూడదు..”

(సశేషము)

క ట క ర సా య నం

బాహ్య, అంతర్గత మూలవ్యాధి చికిత్సకు దివ్యాపధము. ఇందులో ప్రమాదకరమైనట్టియు, అలవాటుకలుగజేయు ఓషధులేవియు చేరియుండలేదు. రుచికరంగాను, సులభముగా సేవించుట కనువుగానున్నది. వివరములకు:

కేసరి కుటీరం పై వేలు లిమిటెడ్

మద్రాసు - 14.

మానవుడా, ఓ మానవుడా

శ్రీ వి. వి. నాథమ్

మానవుడా, ఓ మానవుడా,
మాసినిగడ్డవు మానవుడా,
ఉదయమయ్యెను, వెలుగువచ్చెను,
ఉదరనిమిత్తము వేటకేగుము.

వెలుగునీడల వేగిరపడుము,
వెనుక వెనుకనే పొంచి ఉన్నది
వెలుగును గప్పె పెంజీకటిరా,
మానవుడా, ఓ మానవుడా!

చీకటి అయ్యో అది పెంజీకటి;
చీకటిచూపే సౌఖ్యమదేదీ?
మాసినిగడ్డం మానవుడా, మనకా
చీకటియిచ్చే భోగమదేదీ?
ఆకలి చిచ్చుల అరచే పిల్లలు
పిల్లల అరపుల అణగిన ఆయిలు
ముక్కెమ్మాలే తాతలా, అవ్వలు
నిశి నిర్మలత, నీకేదీ, నాకేదీ,
మానవుడా, ఓ మానవుడా,

లోకబాంధవుడు తన వెయ్యిచేతుల
వెలుగులు జిమ్మెను నలుదిశల
బడికిపోయెడి పాపల జూడుము
ప్రాకుచు పడుచూ అక్కుక్కనుచు
పకపకలాడె పసిపిల్ల జూడుము
ఓ మాసినిగడ్డం మానవుడా
మాసినిగడ్డం మంచిగచేసి
జంకలుమాని చకచకలాడుచు,
వేటనిమిత్తం బయటకు పోరా,
మానవుడా ఓ మానవుడా,

ప్రేమ ప్రేమయని ప్రణయము చూపి
పెండ్లి చేసుకొని పొంగుచు పొరలుచు
పిల్లలు కనడం నీ పనియైతే
పాల పోయటం నీపని కాదా
మానవుడా, అది నీపని కాదా,
కాళ్లు దాచుకొని కూరుచుండిన
నీ బద్ధకానికి సంతోషించి
కామధేనువు కల్పవృక్షము
కనకవృష్టిని కురిపిస్తాయా,
పాలవర్షము వర్షిస్తాయా,

పాలు, పాలు, పైసాయిస్తే పాలువచ్చును,
పైసావచ్చును ఎచ్చటనుండి?
ఓ మానవుడా,

చదివితినెన్నో చక్కటి బుక్కులు,
చదువులో నున్నది 'శుద్ధి'
చదువులో నున్నది 'బుద్ధి'
చదువులో లేనిది ఏది?
చదువగ చదువగ నీ బుద్ధి
చులకనయ్యెనే మానవుడా,

మానవుడా ఓ మానవుడా,
మాసినిగడ్డం మానవుడా,
మర్మములచే మాటదక్కదు
మాటలచే మరి ఆటలు సాగవు
ఆటలాడుటకు ఆత్మశుద్ధికి
సాట పాడుటకు పాలు పోయుటకు
పదవయ్యా పోదాం పనిలోకి
మానవుడా ఓ మానవుడా,

రయమున వచ్చెను రాతిరి యిదిగో,
రాగములతో గోగములతో, మరిరాదు
గద "నిదుర"

మానవుడా ఓ మానవుడా
కుక్క మొరుగులు పిల్లి కూతలూ,
వినగా వినగా వింత యయ్యెనా,
ఓ మానవుడా,

నీకూ, నాకూ, అతనికి, ఇతనికి,
ఒక పేగా, యివియన్నియు ఒక పేగా,
మానవుడా, ఓ మానవుడా,
మాసినగడ్డం మానవుడా

మేలుకో, మానవుడా, మేలుకో,
మేలుకో "పైం" అయ్యె మేలుకో,
కలలుగన్నను కల్గునె ఫలము,
గాలిమేడలవి కూలిపోవవా,

మానవుడా, ఓ మానవుడా,
నిత్యము రాతిరి, నిత్యము పగలు,
కష్టించిన "ఫల" మున్నది "జనిలా"
సత్యము నమ్ముము మానవుడా,
ఓ మానవుడా,
మాసినగడ్డం మానవుడా.

మెదడును చల్లబరచి

శిరోజములను నల్లబరచి

కుదుళ్లను పదిలము చేయునది

కే స రి గా రి

భృంగ మ ల క తైల ము

వెల రు. 2

కేసరి కుటీరం వెవేటు లిమిటెడ్

రాయపేట, మద్రాసు 14.

డాక్టరు కే. యన్. కేసరిగారి

నా చిన్న నాటి ముచ్చట్లు'

వెల రు. 2.00 లే — పోస్టేజి ఉచితం

హిగిన్ బాదమ్స్ ప్రింట్స్ దొరుకుతుంది



ద శా వ తా ర ము లు

శ్రీ పేరి సర్వేశ్వరశర్మ



మన దేశము అవతారాల దేశమన్న అతిశయోక్తి లేదు. గీతలో స్వయముగా భగవంతుడు దుష్టశిక్షణ శిష్ట సంరక్షణగా విందుటకై ఆయాసముయాలలో అవతారాలు ఎత్తుతానని చెప్పియున్నాడు. సంక్షేపములో మన పురాణముల సారాంశము దశావతారము లని చెప్పవచ్చును. ఈ పది అవతారములపేర్లు ఈ క్రిందివిధముగ మనకులభిస్తున్నాయి.

మత్స్యవతారము, వ్యూహవతారము, వరాహవతారము, నాగసంహారవతారము, వామనావతారము, పరశురామావతారము, శ్రీరామావతారము, శ్రీకృష్ణావతారము, బుద్ధావతారము కల్కిఅవతారము వైపది అవతారాలలో కొన్ని అవతారాలగుర్చి ప్రజా సామాన్యానికి పూర్తిగా తెలియకపోయినప్పటికి శ్రీరామావతారము గుర్చి శ్రీకృష్ణావతారము గుర్చి తెలియని పురుషుడుగాని శ్రీరామ భారత దేశములోలేరు. రామాయణమంతా శ్రీరామా వతార గాథయే. భారతభాగవతాదులన్నీ శ్రీకృష్ణా వతార గాథలే. శ్రీరామ శ్రీకృష్ణలగుర్చిసంస్కృత భాషలోను ఇతర భాషలలోను అనేక కావ్యాలు నాటకాలు వ్రాయబడియున్నాయి. శ్రీరామావతారము శ్రేతాయుగములో జరిగింది. శ్రీకృష్ణావతారము ద్వాపరయుగములో జరిగింది. బుద్ధావతారము కలియుగములో జరిగింది. కల్కి అవతారము కూడ ఈ యుగములోనే ఆవుతుంది. మత్స్యకూర్మాది ముందు అవతారములు మాత్రము ముందటి యుగము లలోనివి. వాటి ప్రాధాన్యత సామాజిక వృష్టిమన కంతగా గోచరించక పోయినప్పటికీ ఆ యాయుగములలో ఉండినదనియే భావించాలి. పై దశావతారాల చరిత్రలు సంక్షిప్తముగా అగ్నిపురాణములో వర్ణించిన ప్రకారముగా ఈరచనలో ఇవ్వబడినది.

మత్స్యవతారము

గతించిన బ్రాహ్మకల్యాణంతమన ప్రపంచమంతా లయమయ్యెను. అప్పుడు పదునాలుగులోకములు సముద్రములో కొట్టుకొని పోయినవి. ప్రపంచము జలమయమయ్యెను. సమయమున వైవస్వతమనువు భుక్తిముత్తలకై తపస్సు చేయనారంభించెను. ఒకా

నొకదినమున ఆయన జలములో తర్పణము చేయు మండగా తనవోసిటిలో ఒక చిన్న మత్స్యము కన పడెను. ఆయన మత్స్యమును నీట బడవేయబోవ అది, “ఓ నరోత్తముడా, నన్ను నీట పడవేయకుము. నీటిలో పెద్దపెద్దచేపలు మొసళ్ళు మాన్చునవి నన్ను తిని వేయును. వాటినుండి నన్ను రక్షింపుము.” అని కోరెను. అప్పుడాయన ఆ మత్స్యమును ఒక చెంబులో పడవేసెను. కొన్నాళ్ళకామత్స్యము పెరిగి పెద్దదయ్యెను. చెంబు దాని నివాసమునకు చాలలేదు. అప్పుడు మనుమహారాజు దానిని యొక పెద్దపాత్రలో పడవేసెను. కొన్నాళ్ళకా చేపయింకా పెద్దదగుటచే ఆపాత్రకూడ దాని నివాసమునకు సరి పోలేదు. అప్పుడు ఆయన ఆచేపను చిన్న చెరువులో పడవేసెను. కొన్నాళ్ళకాచేప యింకా పెద్దగా పెరుగుటచే ఆ చెరువుకూడ దానినివాస మునకు చిన్నదయ్యెను. అప్పుడు చేప మనుమహారాజును వేరొకచోట నివాసము ఏర్పాటు చేయుచునికోరెను. ఆయన దానికోరిక ప్రకారము ఒక పెద్దనర్మములో పడవైచెను. కొన్నాళ్ళకా చేప మిగుల పెద్దగా పెరిగెను. ఆ సర్ముకూడ దాని నివాసమునకు చాలలేదు. అంతకంటె విశాలమైన చోటును మాపమని మరల ఆ చేపప్రార్థించెను. మనుమహారాజు వినుగెత్తి చివరికి ఆ చేపను సముద్రములో విడచెను. పెంటనే యామత్స్యము లక్షయొ జనముల విస్తీర్ణమై పెరిగెను. అద్భుతమైన యామత్స్యమునుచూచి వైవస్వతమనువువిస్మితుడై యిట్లుపల్కినను. నీవు సామాన్యమైన మత్స్యమువలె కనపడుటలేదు. ఎవరవు నీవు? ఓహో! విష్ణుభగవానుడవా? ఓ నారాయణా! ఇదేనీకు సమస్కారము. ఓజనార్ధనా, నీమాయచే నన్ను విగముగ మోహపెట్టెదవేల. మత్స్యరూపమును ధరించిన విష్ణుభగవానుడు ప్రజాపాలనరత్నమైన మనుమహారాజుతో “ఓ మహారాజా దుష్టసంహారము, శిష్టరక్షణచేయుటకై యాయవతారమునేను దాల్చియున్నాను. హయగ్రీవుడను రాక్షసుడు నాలుగు వేదములను అపహరించి సముద్రగర్భములో దాగియున్నాడు. అతినినచంపి వేదములను

రక్షించుటకై నేనీ మత్స్యరూపమును ధరించి యున్నాను, అడుగో చూడుము. ఒక నావ వచ్చుచున్నది. దానిలో నీవు సప్తర్షులతో సహా ప్రళయ కాలమునంతను గడుపుము." అని చెప్పి యంతర్ధానమును జేంచెను.

కూర్మావతారము

పూర్వకాలమున నురులు దూర్వాసమహర్షి కావముచే దానవులచే జయింపబడి రాజ్య లక్ష్మిరహితులై ఏమిచేయుటకు తోచక బ్రహ్మనుముందు నిడుకొని పాలసముద్రమునకు వెల్లి విష్ణుభగవానుని స్తుతించిరి. అప్పుడు పన్నగకాయయైన పద్మనాభుడు ప్రత్యక్షమై నురులతోనిట్లు చెప్పెను. మీరు వచ్చిన కార్యము నాకర్థమైనది. మీరు మరల దైత్యులతో యుద్ధమునకు దిగి వారితో సంధిచేసుకొనుడు. సంధి జేసుకొని వారితో కలిసి మీరు ఈ పాలసముద్రమును మధింపుడు. దీనిని మధించుటవలన మీకు అమృతము లక్ష్మిరెండును లభింపగలవు ప్రయోజనమున్నప్పుడు శత్రువులతోకూడ స్నేహముచేయవలయును. అది రాజనీతి. అమృతమంతయు మీకే లభించునట్లు నేను ఉపాయమును చేయుదును. కావునమీరు మంధర పర్వతమును కస్టముగాను, వాడుకని త్రాడుగాను చేసుకొని దైత్యులతోకలసి ఈ పాలసముద్రమును మధింపుడు. ఈ మధనముగా నేను మీకు సహాయ పడగలను. అనంతకయనుని యాజ్ఞప్రకారము నురులు దానవులతో స్నేహముచేసుకొని వారితో కలసి మంధరపర్వతమును కావ్యముగాను వానుకిని త్రాడుగాను చేసుకొని పాలసముద్రమును మధింప నారంభించిరి. అట్లు మధించునపుడు నురులు తాముకే తోకవైపును దానవులు వాసుకీ మూతివైపును పట్టుకొని మంధర పర్వతమును త్రిప్పించుచుండిరి. ఈ విధముగ జేవదానవులచే కవ్యమువలె త్రిప్పబడుచున్న మంధరపర్వతము అడుగున ఎట్టి ఆధారములేక పోవుటచే నీలమునిగి పోకొచ్చెను. అప్పుడు విష్ణుభగవానుడు దేవసహాయార్థమై కూర్మావతారమునైతి మునిగి పోవుచున్న మంధరపర్వతమునుపైకి లేవనెత్తి తన పృథ్వీభాగమున దానినిధరించెను. అప్పుడు నిశ్చింతగా నురాసురులు సముద్రమధనము చేయ నారంభించిరి. అట్లు వారు సముద్రమును మధించుచుండ దానినుండి మొదట హలహలమును విషము వుట్టెను. ఆ విషమును ఈశ్వరుడు తనకంతమునందు ధరించెను. ఆ విషవ్యాలవలన ఈశ్వరునికంతము గల

నయ్యెను. కావుననే ఆయన నీలకంఠుడని బిలవబడుచున్నాడు. అనంతరము మధింపబడుచున్న ఆ సముద్రమునుండి వారుజియను మద్యము, పారిజాతమును వృక్షము, కాన్తుభవము మణి, మరభిమున్నగుగోవులు, రంభాది అపర: స్త్రీలు లక్ష్మిరేని బయలుదేరినవి. లక్ష్మిరేని వెంటనే విష్ణుభగవానుని బొందెను. అప్పుడు నురులంతా సక్రాకులైరి. అనంతరము ఆయుర్యేదప్రసర్తకుడైన ధన్వంతరీయను మహర్షి అమృత పూర్ణమైన కంభమును చేతనిడుకొని సముద్రమునుండి బయలుదేరెను. అపుడు జంభాదైత్యులు ధన్వంతరీ చేతిలోని అమృతకంభమును తీసుకొని పారిపోయిరి. అంత విష్ణుభగవానుడు మోహినీరూపమును ధరించి దైత్యుల వద్దకువెల్లెను. రూరయావన సంపన్నయైన మోహినీని యేచి దైత్యులు విమోహితులై, ఓ నుందరాంగీ, నీవు మాకు భార్యవై అమృతమును పంచిపెట్టుమని కోరిరి. మోహినీరూప ధారుడైన విష్ణుభగవానుడట్లనేయని చెప్పి దైత్యులనుండి యమృతకంభమును దీసుకొని నురులకుదానిని పంచిపెట్టసాగెను. అదికనిపెట్టి రాహువు దేవరూపమును ధరించి యమృతమును త్రాగబోవ నూర్య చంద్రులు సంజ్ఞచేసిరి. అంత విష్ణుభగవానుడు వారి సంజ్ఞనుగ్రహించి తన చక్రముచే రాహువు కిరన్నును తుండెమునుండి వేరుచేసెను. ఈ విధముగ విష్ణుభగవానుడు స్త్రీరూపమును ధరించి అమృతమునంతను దేవతలకు పంచిపెట్టిమనంతరము నిజరూపమును ధరించి నురులతోగోష్ఠి సలుపుచుండ ఈశ్వరుడగుటకు వచ్చి ఓ విష్ణుమూర్తి, స్త్రీరూపమును ధరించినన్ని చూడవలయునని నాకు కుతూహలముగ ఉన్నది. కావున మరియొకసారి స్త్రీరూపమును ధరింపుమని కోరిగ విష్ణుభగవానుడు మరల స్త్రీరూపమును ధరించెను. ఆరూపమునుచూచి విష్ణుమాయచే మోహితుడైన ఈశ్వరుడు ఉన్మత్తుడై పార్వతిని విడచి ఆ స్త్రీ వెంటబడి ఆమె కేకములను పట్టుకొనెను. అపుడామె కేకములను విడిపించుకొని పరుగురెత్తికొని పోవుచుండ ఈశ్వరుడుగూడ ఆమె వెంట పరుగెత్త నారంభించెను. అట్లు పరుగెత్తునపుడు ఈశ్వరుని వీర్యముస్ఫులితమై అచ్చటచ్చట భూమిమీద పడెను. అట్లు ఈశ్వరుని వీర్యము పడినప్రదేశములన్నియు గొప్ప గొప్పక్షేత్రములుగాను బంగారు లింగములుగాను తయారైనవి. కొంత సేపటికి శివుడీదంతయు మాయయరితెలుచుకొని స్వస్వరూపుడై యుండెను. అప్పుడు జనార్దనుడు ఓ ఈశ్వరా, నీవు నామాయను

జయిచిరిచి, నీవుతప్ప నామాయను జయించువాడే ప్రపంచమున కేరొకడు లేడు అని చెప్పి స్వస్వరూపమును చాల్చెను. అమృతము లభింపకపోవుటచే దైత్యులు నురులచే పరాజితులైరి. నుగులు మరల తమస్వర్గలక్ష్మిని బొంది హాయిగనుండిరి.

వరాహావతారము

పూర్వకాలమున హిరణ్యాక్షుడను దానవేశుడు నురులను జయించి స్వర్గరాజ్యమునుభవించుచుండెను. అంత నురులు దుఃఖితులై విష్ణుమూర్తివద్దకు పోయి మొఱపెట్టుకొనిరి.. అప్పుడు విష్ణుభగవానుడు యజ్ఞవరాహరూపమునుచాల్చి యాదానవుని సైన్యముతో సహా హతమార్చి దేవరాజ్యమును నిష్కంటకముగా జేసెను.

నరసింహావతారము

కొంతకాలము గడచిన పిదప హిరణ్యాక్షుని సోదరుడైన 'హిరణ్యకశిపు' అను దానవేంద్రుడు నురులెల్లను జయించి ముల్లోకములకు తాను అధిపతియై యుండెను. అతని పుత్రుడు ప్రహ్లాదుడు పరమభగవతాగ్రేసగుడు. ఆతడు పసితనమునుండియే విష్ణుమూర్తి పరమభక్తుడు. సదానారాయణునే ఆతడు స్మరించుచుండెను. తన పుత్రుడు భాగవతుడనిన హిరణ్యకశిపునకు పరమకోపము. పుత్రునిభగవద్విప్రుల నుండి తప్పించుటకై ఎంతయో ప్రయత్నించెను. కాని లాభములేకపోయెను. అంత వానినిభయపెట్టి నానావిధముల హింసించెను. తండ్రి హింసించిన కొలదిప్రహ్లాదునకు భగవంతునియందు భక్తి పెరుగుచునే యుండెను. ఆయన తండ్రితో చెప్పచుండెడివాడు. నాయనా, విష్ణుమూర్తియనిన నీ కెందుకంత ద్వేషము. ఆతడు పరమకారుణికుడు భక్తవత్సలుడు. అంతటా వ్యాపించియున్నవాడు. పరాత్పరుడు. అట్టివానిని దూషించవచ్చునా? విష్ణునామచ్ఛరించునకి పరమ క్రుద్ధుడగు హిరణ్యకశిపు ఒకకోజున ప్రహ్లాదునితో, పుత్రా, విష్ణుమూర్తి సర్వవ్యాపియని చెప్పుచున్నావే, ఆయనను ఎదురుగానున్న స్తంభములొ జూపుము అని చెప్పెను. విష్ణుభగవానుడుకూడ స్వర్గరాజ్య విహీనులైన నురులచే ప్రార్థితుడై హిరణ్యకశిపును హతమార్చుటకై సమయమునకై వేదియుండెను. నురులచేగాని, దానవులచేగాని చావురాకూడదని హిరణ్యకశిపునకు బ్రహ్మ వరమున్నది. కావున విష్ణుమూర్తి సగమునరుడు

సగము సేంహముగ నరసింహావతారమై త్రి ఎదురుగా నున్న స్తంభమును చీల్చుకొని వచ్చి హిరణ్యకశిపును హతమార్చి నురులను విష్ణుభక్తులైన ప్రహ్లాదులను రక్షించెను.

వామనావతారము

పూర్వకాలమున బలిచక్రవర్తి యుద్ధములొ నురుల నొడించి స్వర్గరాజ్యలక్ష్మి ననుభవించుచుండెను. అపుడు రాజ్యభ్రష్టులైన నురులు విష్ణుమూర్తిని శరణుజొచ్చిరి. విష్ణుమూర్తి నురుల కభయమిచ్చి ఆనికశ్యపులచే నుతింపబడి వారి గర్భమున వామనుడై పుట్టి బలిచక్రవర్తి యజ్ఞముచేయుచుండ రాజ ద్యౌమునకు వెళ్లి వేదపఠనము చేయనాంభించెను. వేదపఠనము చేయుచున్న యా పలువురుయూచి బలి చక్రవర్తి శుక్రాచార్యునిచే నివారింపబడుచున్నపు టికి నీకేమి కావలయునో కోరుకొనునుని యడిగెను. అపుడు వామనుడు దానవేంద్రా, నా గురువుగారి నిమిత్తము మూడడుగుల ప్రదేశమును నాకిప్పింపుమని కోరెను. అట్లనేయుని చెప్పి బలిచక్రవర్తి నీళ్లు ధారపోసెను. బలిచక్రవర్తి నీళ్లు ధారపోసినవంటనే వామనరూపియైన విష్ణుభగవానుడు వామనరూపము విడచి విశాలరూపియై ఒకపాదముచే భూలోకమును, రెండవ పాదముచే అంతరిక్షలోకమును, మూడవ పాదముచే స్వర్గలోకమును ఆక్రమించి బలిచక్రవర్తిని పాతాళలోకమునకు పంపివేసెను. ఈ విధముగ విష్ణు భగవానుడు వామనావతారము నెత్తి యింద్రాదులకు స్వర్గరాజ్యము నప్పగించెను. దీ ద్రుడు నురలతోకూడి విష్ణుమూర్తిని నుతించుమా లోకములకు అధిపతియై హాయిగనుండెను.

పరశురామావతారము

దేవవిప్రాది పాలకుడైన శ్రీ మహావిష్ణువు క్షత్రియులెల్లను మదమత్తులై యున్నారన్న సంగతి తెలిసెనుకొని భూభారమును తగ్గించుటకై జమదగ్ని రేణుకలకు పుత్రుడై పుట్టి పరశురాముడను పేరుతో ప్రసిద్ధికెక్కెను. అదేకాలములొ కార్తవీర్యుడను రాజు దత్తాత్రేయ మహాముని యనుగ్రహమువలన తెయ్య బాహువులు గలవాడై సమస్తభూమికి యధిపతియై యుండెను. కార్తవీర్యమహారాజు ఒకదినమున అద వికీ వెళ్లి వేటచేసి మిక్కిలి యలసినవాడైయుండ యదేవనమునందు వివసించుచున్న జమదగ్నిమహర్షి రాజును ఆహ్వానించి కామధేనువు ప్రభాసముచే

సస్త్రిన్యజైన కార్తవీర్యమహారాజుకు విందు చేసెను. విందారగించిన మహారాజుతటితో సంతోషించక కామధేనువును తనకిమ్మనమని మహర్షిని యడిగెను. మహర్షి కామధేనువు నిచ్చుట కంగీకరింపలేదు. అంత కార్తవీర్యార్జునుడు రాజ్యమదనుత్తుడై బలాత్కారముగ కామధేనువు నవహరించి తీసుకొనిపోయెను. జను దగ్గి మహర్షి యేమియు చేయజాలక యూరకుండెను. కొంత తడవు పోయినపిదప పరశురాముడు ఆశ్రమము నకు తిరిగివచ్చి తనతండ్రికి జరిగిన యవమానమును తెలుసుకొని వెంటనే కార్తవీర్యార్జునుని మీదకు యుద్ధమునకు వెల్లి యుద్ధములా కార్తవీర్యుని కిరగున్చేడించి కామధేనువును తన యాశ్రమమునకు తీసు

కొని వచ్చెను. ఒకానొకదినమున పరశురాముడు ఆశ్రమమున లేనిసమయమున కార్తవీర్యార్జునుని పుత్రులు జనుదగ్గి మహర్షిని చంపివేసిరి. పరశురాముడు వనమునుండి తిరిగివచ్చి మృతుడై పడి యుండిన తండ్రినిగాంచి పరమక్రుద్ధుడై యిరువది యొక్కసారి క్షత్రియవంశమును నాశనముచేసెను. అనంతరము పరశురాముడు కురుక్షేత్రమున అయిదు కుండములను స్థాపించి వాటియందు పితృతర్పణము గావించి కాశ్యపనుహర్షికి భూమినంతను ధారపోసి తపస్సు చేయుటకై మహేంద్రపర్వతమునకు వెదలి పోయెను.

(సశేషము)

స దా చా ర సూ త్ర ము లు

శ్రీ పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

(గతసంచిక తరువాయి)

45. సత్పురుషుడై ప్రేమికుడైనవాడు దుఃఖమందు సయితము దయాప్రేమలను విడిచిపెట్టడు.
46. ఉదారుడైన బుద్ధిమంతుడు విరోధియైన, మిత్రత్వానికి యోగ్యుడు.
47. న్యాయ, స్నేహ, ఉత్సాహ కర్తవ్య, బుద్ధి, విద్య, ప్రేమలుకల పురుషుడు దేవతాసదృశుడు.
48. బాగుగా ఆలోచించి స్నేహించెయ్యాలి, సత్యమైన మిత్రునికన్న ప్రపంచంలో సుఖ మేదీలేదు.
49. కులంయొక్క సదాచార, అధికారాలను సదాసంరక్షించాలి.
50. దేశకాల పాత్రయోచనకల పురుషుడు ఆనంద మురళిని మ్రోయిస్తాడు
51. తన దోషాలు తెలియగానే వాటిని త్యజించ ప్రయత్నించడం నిజకర్తవ్యంగా భావించాలి.
52. అగ్రహవశులై ఉచితవచనాలను అంగీకరించని మానవులు, అంతమందు కార్యం నశించిన మీదట పశ్చాత్తాపము చెందుతారు.
53. ఆశాలేశమున్నంతవరకూ ప్రయత్నం చేయక ఉండరాదు.
54. ఏ ప్రాణితోనూ విరోధం కలుగకుండుటయే పరమచాతుర్యం.
55. అత్యంత కష్ట పరిస్థితులలోకూడా ధైర్యాన్ని విడువని వాడై వి జయశ్రీని సముపేక్షుడౌతాడు.
56. అప్రియవచనాలు పలికే పురుషుడు అందరి హృదయాలకూ కంటక సదృశుడవుతాడు.

(సశేషము)

అ చి న ం ద న ము

శ్రీ గొప్పనమంచి జోగయ్యశర్మ



[శ్రీమతి సారస్వత సోదరి సంఘాది చంద్రమతిదేవి రచించిన కాంతివిజయ కావ్యమును చదువుటచే కలిగిన ఆనందపారవశ్యమునకు ఆక్షరరూప ప్రతిబింబము — ఈ రచన.]

౧

జననీ! ఆంధ్రమహాకవిత్వ పదవీ సామ్రాజ్య! నీ కావ్యమె
ల్లను మాధ్వీకము; శారదా చరణలోలన్మంజు మంజీర ని
స్స్వనముల్ నీదు కవిత్వ వైభవములుతప్పించు మారండ వా.
హినులన్మృగములవెట్టి యార్ద్ర హృదయోత్సేధంబు నందృష్టిమై

౨

ఆకంఠమ్ముగ నాస్వదించి, భవదీయానూనభావాల్లి హే
వాకప్రాంచదమేయ శాంతి విజయవ్యాహర మాయాంధ్ర వా
ణీకలకంఠి చంద్రమతియై నింజారు మోదమ్మునన్
మా కన్నుంగవ వెల్లుచూపెనని యంతర్వాణులగ్నింపగా

౩

మోదమునంబరించి. ముదముం బ్రకటింపక యుండలేక, యే
వోదారకొన్నమాట లొకటోయదొ యేరిచి కూర్చినాక; సం
పాదిత పూర్వపుణ్య విభవప్రభవమ్మది నీ కవిత్వ భా
గ్యోదయ మంబుజోదర పద్మోత్థిత గొగర్పురీ సకాశమున్.

౪

అమల సారస్వతానుబంధాఢి గూర్చు
జన్మజన్మాంతరముల సంస్కారము; ఆక్క!
తనివి నొందుటెకాని యీ తెనుగు తమ్ము
డెట్టు లగ్నింపగలడు! నీ కృతి బెడంగు.

౫

అక్కవా! చెల్లివా! యెరుగ; నైనను పోయినదేమిలే! భవ
ద్వాక్కమసీయ వైఖరుల ప్రాక్తన సోదరభావ మీదియో
యొక్కటదోచి మెప్పులకు నొప్పుక యిప్పగిదిన్ రచింపగా
నుక్కువగొల్పె; దాన ననుఘానములేక వచింతు సోదరీ!

౬

‘నీ కడుపు చల్లగా, మరి నిన్నుగన్న
కడుపు చల్లగా’ నూరేండ్ల కాల మీపు
పసుపు కుంకుమములతోడ పరిధవిల్లి
యింపుగుల్కు కృతుల్ సంతరింపుమమ్మ.

౭

పసుపు కుంకుమమ్మ పదివేలుగా చూచు
లనుగు తెనుగువారి యాడుబిడ్డ
వగుట నాడరమ్మ ననురాగ మెసగంగ
నవియె పంపినాను పాయనముగ.

౮

అట వెలిదిచేత తేటగీతుల నుత్ప
లములబెట్టి చంపకముల నొసగి
పులిని కాపువెట్టి పొరిభద్రగజముపై
నంపినాను గొనుము పాయనమ్మ.

౯

తీరిక యుండునేని, మది తీయము, నెయ్యము గల్గునేని, యెం
డారయ కుందువేని, జననాంతర సౌహృద మెల్లవారికిన్
కూడుచు చుట్టమన్న కవికుంజరు వాక్యమెరుంగుదేని, నీ
పూరకయున్న యప్పుడొక యుత్తరమంపుము చాలు సోదరీ !

౧౦

‘పొసగ ముత్తైపునరుల్ పోహళించిన’ శబ్ద
రామణీయతకు శ్రీరామరక్ష
తరిసి వెన్నెలలోని తారశ్వమొడియు ప్ర
సన్నతైలికి శుభాశంసనమ్మ
కవిరాజులకు తలల్ కంపింపజేయు భా
వావేశమునకు సర్వాభ్యుదయము
ఎంతవారికిని నోరూరించు సత్కవి
త్వాహార్యమునకు ననామయంబు
నగునుగావుత, సకల లోకాశ్రయుండు
మా కులస్వామి సర్వకర్తైకసాక్షి
జీవలోకమ్ము కనువిప్పు శివకరుండు
పద్మవన బాంధవుండు సర్వాంగరక్ష.

చీ క టి రో జు లు

శ్రీ అయిరా ల రాజారెడ్డి

‘నాన్నా, నన్ను హైస్కూలుకు పంపవూ!’
 లాలనగా అడిగింది లక్ష్మి తండ్రి వాడిలో కూర్చోని.
 తండ్రి దీర్ఘంగా యోచిస్తున్నాడు. ‘నేను ఐదవ
 క్లాసులో అందరికన్నా ఎక్కువ మార్కులు తెచ్చా
 నని మా మాష్టరుగారు చెప్పారు.’ అంటూ తండ్రి
 కేసి చూసింది లక్ష్మి. అతను మానంగా నే యున్నాడు.
 తండ్రి గడ్డాని తనవైపుకు తిప్పుతూ — ‘చూడూ,
 చంద్రబాబు, సావుకార్ కుమార్తె లలిత, నూర్యం,
 వాళ్ళంతా హైస్కూలుకు వెళ్తుంటారు!... ఏం
 నాన్నా నన్నుకూడా పంపవూ? కొంచెం వాడిన
 మోముతో అనింది. తండ్రి మానప్రతాన్ని వీడలేదు.
 లక్ష్మి ఆశగా తండ్రి ముఖానికేసి తన చల్లని చూపుల
 ప్రసరింపజేసింది. ఒకసారిగా అతని తలను ఊపే
 సింది. ‘ఏం చెప్పవూ? నన్ను స్కూలుకు పంపే
 దవా? లేదా?... చెప్పవేంటి?...’ కోకిల
 కంఠంతో మృదుమధురంగా అనింది. ఆ మృదుమధు
 రమైన కోకిలస్వరంతో చిలుకపలుకులు పలికే మధుల
 లక్ష్మికేసి ఒకసారి చూశాడు రామయ్య. అతని
 యోచనాతరంగాలన్నీ తక్షణమే ఎగిరిపోయినై.
 కుమార్తె ఆనందానికై ‘అలాగేనమ్మా, నిన్ను బడికి
 పంపుతారే’... అన్నాడు రామయ్య కుమార్తె సుదీ
 ణించి. లక్ష్మి తక్షణం తండ్రి వాడిలోనుండి ఒక
 గంతేనేసి నిల్చాని — ‘ఎప్పుడోకాదు నాన్నా, రేపే,
 తెలుసా?...’ అనింది తలఊపుతూ నయ్యారంగా.
 ‘అలాగే రేపే వెళ్లుదువురే’ అన్నాడు రామయ్య.
 లక్ష్మి మనసు ఆనందంతో నోలలాడిపోయింది. ఆమె
 గంతులుజేస్తూ వీధిలోకి వచ్చింది. వీధిలో తన స్నేహి
 తులెవరూ లేరు. నూర్యం ఇంటికి వెళ్లింది. ‘ఏయ్
 నూర్యం! గట్టిగా పిల్చింది. నూర్యం గబగబా వచ్చి
 లక్ష్మితోచేయి పట్టుకొన్నాడు. ‘మాడూ నూర్యం,
 మానాన్న హైస్కూలుకు పంపిస్తాడట. రేపే మీతో
 వస్తానుకోయ్.’ చిరునవ్వు చిందిస్తూ చెప్పింది లక్ష్మి.
 నూర్యం, లక్ష్మి ఇరువురూ గంతులుజేస్తూ వీధిలోకి
 వచ్చారు. తోడిబాలలు కొందరు గిల్లికజ్జాలాడు
 తున్నారు. ‘నూర్యం, ఏయ్ లక్ష్మి రావే అల్లీబిల్లి
 ఆటలు ఆడుకుందాం’ అని పిలిచింది లలిత. లక్ష్మి,

నూర్యంలు చకాచకాపోయారు. ‘ఏయ్ లలితా
 నేనూ రేపు మీతో హైస్కూలుకు వస్తానే.’ సంతో
 సాన్ని వెలిబుచ్చింది లక్ష్మి. ఆశ్చర్యంగా లక్ష్మికేసి
 చూసింది లలిత. హైస్కూల్లో ఈలా దోబూచు
 లాడేది అరుదుగా వుంటుంది. అన్నీ ఆటలు ఈరోజే
 ఆడుకొందాం రావే? అని పిలిచింది లలిత. నూర్యం,
 లలితలు లక్ష్మి కళ్ళకు గంతలు కట్టాడు. ‘దాగుడు
 మూత దండకోర్ — పిల్లవచ్చా ఎటుకా భద్రం’—
 భావగీతాల పాడుతూ ఆనందంగా ఆటలాడు
 తున్నారు. లోకానుభూతిలేని అజ్ఞానబాలకు
 ఆనందంగాక — చింతేమిటి? కష్టముఖాలెరుగని కోడు
 లాంగులు, కనునీయమృదయులు.

రామయ్య ఒక నిరుపేద. కట్టెలమ్మిన డబ్బుతో
 తన సంసారాన్ని పోషించేవాడు. అంతకుతక్కు
 ఇంకేమీ ఆదాయములేదు. ■ క్షిప్ర తన ముద్దుల
 కుమార్తె. కట్టెలమ్మిన డబ్బుతోనే కుమార్తెకు పలకా
 పుస్తకములు వగైరాలుతెచ్చి ఎట్లో స్వగ్రామంలో
 ఐదవక్లాసువరకు చదివించాడు. నిజంగా లక్ష్మి చాల
 తెలివైన పిల్లే — కానీ ఉన్నతపాఠశాలకు పంప
 దానికి డబ్బులేదు. దీర్ఘంగా యోచించాడు రామయ్య.
 లక్ష్మి ఆనందానికై అప్పడలా అన్నాడు కానీ —
 తనేవిధంగా లక్ష్మిని చదివించేది?... తన్ను తన
 భార్య సంపాదించే కనీసపు డబ్బు తిండికే చాలదు.
 నిలిపితనై నాలక్ష్మి ఆశ అడియాలై పోతుంది.
 ఆమె అన్నాచగారులు మానేసి కలవరిస్తూ కన్నీటి
 భాషాపలు రాలుస్తుంది. అతనికి ఆమె దుఃఖించుట
 సహింపరానిది. ఆమె ఆనందమే తన ఆనందం, తన
 ఇంటికే ఆనందం. ఏమైనాకానీ లక్ష్మి నెలగై నా
 చదివించాలనుకొన్నాడు. ఆరోజు సాయంత్రం క్రొత్త
 రవికపావడా కుట్టుకవచ్చాడు.

లక్ష్మి రోజూ ఉన్నదుస్తులతో బాగా మస్తానై
 తన తోడివారిలో బడికి వెళ్లింది. ఈలా రోజులు
 సునాయాసంగా దొర్లిపోతున్నాయి. ఒకసంవత్సరం

ఆనందంగానే గడిచిపోయింది. ఓరోజు లక్ష్మి ఇంటికి వస్తూ 'నాన్నా నాన్నా... నేను ప్యాస్ - నేను ప్యాస్ - ఇప్పుడు నేను సెకండు ఘోష్ - అంటే ఏడవ తరగతి నాన్నా' అనించి చిరునవ్వులు చిందులు త్రొక్కుతూ, రామయ్యకు ఒక ప్రక్క ఆనందం మరో ప్రక్క విచారం ఆవరించుకొన్నది. 'నాన్నా జమీందారు కూతురు చంద్రక్క మద్రాసులో చదువు తున్నది. నన్నూ ఆలా చదివించవూ... ఏం నాన్నా' ఆనందంతో తన ఆంతరంగిక కోరిక చెప్పింది. రామయ్య లాలోన నవ్వుకొన్నాడు. 'పిచ్చితల్లీ! డబ్బున్నవాళ్ళు ఎక్కడైనా ఎంతవరకైనా చదువు తారు. డబ్బులేని మనలాంటివారు? ... మాట ముగియకమునుచే. 'నాన్నా ఒక రోజు డాక్టర్ని కావాలి నాన్నా... ఆలా అయితే అందరికీ మంచి మందు లివ్వతూ... చెప్ప నాన్నా' ... తన ఉద్దేశ్యాన్ని వెల్లడిచేసింది లక్ష్మి. చిరునవ్వుతో 'అలాగే' అంటూ దీవించాడు రామయ్య. 'డాక్టరిని ఐతే మానవసేవ చేయుటకు అవకాశమంటుంది. మన జీవితము గడిచి పోతుంది. వృత్తితో బాటు సేవ ఆన్నాడు మా ఉపాధ్యాయులు - అందుకే చదివించాలి? ... ఆ... గంటలువేస్తూ వెళ్లిపోయింది లక్ష్మి.

ప్రతిమానపుడూ అంతే. అందరూ సదుద్దేశాన్నే కోరుతారు. అందరూ అందల మెక్కాలంటారు, గొప్పకీర్తిప్రతిభలు తేవాలంటారు. గొప్ప రాచతంత్ర నిపుణుడుగా తయారు కావాలనుకొంటారు, కవన ములువ్రాయు మధురకవిగా సాక్షించాలనుకొంటారు. కానీ వారనుకొనునట్లు - అందరూ ఆలా అయిపోరు. ఏ కొద్దిమందో మంచికీర్తి సాక్షింపవచ్చు. అట్టివారిని ప్రేరేపిస్తే లెక్కచెప్పవచ్చు. కానీ ఎవరూ తాను పోకిరి కావలయునని, దొంగగా, రాడిగా తయారు కావలయునని (ఎవరూ) తలంచరు. విధి విధానం - పంథికులబట్టి ఆలా తయారైపోతారేమో....

లక్ష్మి రెండవఘోషం చదువుతున్నది. ఆ పత్రికం భూజీని జ్ఞాపకవత రాజ్యపరిపాలన చేసింది. ఆకాశాన నల్లని మబ్బులుకూడా లేవు. పగలు సూర్య భగవానుని వేడిమికి ప్రజలు భగ్ను మైపోతున్నారు. పెద్దనదులలో నైతం జలాల్లింకిపోయినై. ఎటు చూసినా సృష్టానం పగిలి ఎండిబూడిదగా కనుమించు ఇసుక లేదువులే - ఎటువిన్నా ఈతిబాధలే. ఆకలి

మంటల రొదలే. అన్నానికే అలమటిస్తుంటే. కట్టె లెండుకు? రామయ్య బ్రతుకులేరువు చాల కష్ట మయింది. తన ముద్దుకుమార్తె నేలాగు చదివించేసి?... కట్టుటకు దుస్తులూ?... లేవు. ఎట్లు? లక్ష్మిని బడి నుండి నిలిపివేయాలిందేనా?... ఆమె ఆశలు అడి యాశలేనా?... ఎట్లు వారేమార్గంగా చూడేసి?... ఇదే సమస్య ఆతనిలో నాటుకొంది. విధితేక లక్ష్మిని బడినుండి నిలిపివేతాడు. లక్ష్మి బోధన ఏడ్చింది. కొన్నిరోజులు ఆన్న మే హిడవుకారేదు. తోడివిద్యార్థుల మాసి చాలమనసు తహతహలాడిపోయింది. చదువకుంటాయన్నచో మార్గలవలె ఆలా వెత చెందక యుండవచ్చు. కొంచెము విద్యనర్థించి, విజ్ఞాన పథాన్ని గుర్తెగినతర్వాత - ఆ దారినే పోకుండా విద్యకు స్వస్తిచెప్పడం అంటే. ఎంతో జీవితానికి బాధ కలిగిస్తుంది. బాధ చెప్పనలవికాదు - ఆలాగే లక్ష్మి తనరోజులు సతీకృష్టంతో ఎదుర్కొంటున్నది.

రామయ్య మంచుపై మూర్చుతున్నాడు. రామయ్య భార్య మంచానికి చేరువ కూర్చునియుంది. లక్ష్మి, నాన్న మెక్కాల్ల చెంత మంచమీద కూర్చునియుంది. రామయ్య మంచంబట్టి ఇప్పటికీ నాల్గు రోజులవుతు న్నది. త్రాగుటకు గంజలేదు. నటుంటిమే మలతల మాడిపోతున్నది. ఆకలిమంటలచే, ఈలా ఎన్ని నటుంటాలు ఈ ఏడ భారతావనిలో ఉన్నాయో కదా?... వారి గతేమి?... వారికి జీవనోపధం ఎట్లు?... ఒకవైపు ఆకలిబాధచే మరొకవైపు జ్వర బాధచే చాల నీరసంగా అయిపోయాడు. 'అమ్మా ఎట్లైనా వెళ్లి ఆ మంచింటి మందైనా తీసుకురావో తల్లీ' - చాలాహీనంగా, ధగ్గుతీక స్వరంతో దీనం గా అనింది లక్ష్మితల్లీ. లక్ష్మి వెంటనే వెళ్లిపోయింది.

డాక్టర్ ఇంకను మంచిచి్చి పంపలేదు. లక్ష్మి ఒక గంటకాలంగా అచ్చట - కామక్మాచో ఉంది. తనకన్నా వెనుక వచ్చినవారికి ముందుగా మందు లిస్తున్నాడు. అందరువెళ్లగా తనొక్కలే మిగిలింది. 'ఏంటి ఏలాఉంది ఆతనికి?' సింహంవలె గర్జిస్తూ అడిగాడు డాక్టరు. నెమ్మదిగా అడిగి తెలుసుకో వటం వైద్యనిధర్మం. అధికారగర్వంతో ఆలా అరుస్తే లేనివారికినైతం డబ్బురాదా మరి. 'అట్లేఉంది నయం కారేదండీ!' నెమ్మదిగా అనింది లక్ష్మి. డాక్టరు తల ఊపుతూ, 'కారేదా' అంటుండగానే కానులో

ఎవరో వచ్చారు. 'గుడ్ మార్నింగ్' అంటూ వారికి ఘన స్వాగతమిస్తూ లానికి తీసికొనిపోయాడు డాక్టరు. లక్ష్మి ఒకసారి ప్రభుత్వ వైద్యశాల గురించి తెలిపింది. 'వైద్యశాల పేరుమాత్రం ధగ్గుతున్నా. కానీ డబ్బుగలవారికే, మంచిమందులు. ఆది లేనివారికి నీళ్లే శరణ్యము. లోకంలో ఎక్కడా బీదలకు స్థానం లేదు. వారికి విలువలేదు, కనీసపు గడ్డిపోస్తే నా విలువుంది. కానీ కడుపేదలకు ఆ విలువకూడా లేదు. లక్ష్మి మరల ఆర్థికంగా కాలం ఆచుకోవడం కోసం లానికేగిన డాక్టరు ఇంకనూ రాలేదు. తండ్రి ఏలా ఉన్నాడో?... బ్రహ్మభావచే శరీరం చాలా తీవ్రముగా అట్టుడుకినట్టుడికిపోతూ ఉండేనే - ఏలా ఉందో - ఈ దున్నపోతు డాక్టరు ఏంటి ఇంకా రాలేదు. వీరికేం తెలుసు బీదల బ్రతుకు తెరువు?... గట్టిగా అరుస్తా...' ఏమనుకుంటాడో... ఏమైనా ఆమె కోసే - 'సార్... సార్...' అరచేటంపుతూనా ఆలీ ఉండద్దూ. 'సార్' మరలగట్టిగా పిలిచింది. ఆబ్బ! ఎంత చనిటిముద్దు. కాదు ఆహంభావం. ఆ... ఆహంభావంకాక మరేమి?... వేళకు సరిగా వైద్యశాలకు రాదు. వస్తే బీదలమూటే. వారికి సేవచేయటమే పట్టదు. ఏమైనా డబ్బులు చేతిలో పడుతాయా అని చూస్తూంటాడు. ఎవరైనా బంధువులాస్తే ఈగని వదలి తనగనికి (లాడ్జింగ్) వెళ్లేది. ఇదే దుయ్యటి? ఇందుకే ప్రభుత్వం తీతాలిచ్చి పల్లెటూళ్లలో పెట్టింది. ఎక్కడా న్యాయం?... ఎక్కడినా మందులు?... ఎక్కడిదా డబ్బు? వాని సొమ్మా! అంతా ప్రజలదే... పట్టు పటపటా కొంటింది. మరీకొంటే దంతవైద్యునిదగ్గరకు పోవల్సిందే. వాడూ డబ్బులేందీ. (చేతుడు) పాపం. పేదవారికోసం పెదవికిచేటు. లక్ష్మి దీర్ఘంగా యోచిస్తున్నది. టకటక వచ్చాడు డాక్టరు బూట్లు చప్పుడుచేస్తూ. లక్ష్మి లేచింది. డాక్టర్ లక్ష్మివైపు చూసి. 'నీవీకను ఉన్నావా?... అంటూ నీళ్ల మందు బాటల్లోపోసి ఇచ్చాడు. లక్ష్మి మందును తీసికొని ఇంటిముఖం పట్టింది.

రామయ్య జీవితం ఒక మారికేలాంపు వంటిది. ఆంధ్రుల కిరీటం అయిపోయింది, ఇక ఒక సెకండుకోరేక అర్థ సెకండుకోరేక అరిపోతుంది. అంతే ఆతను. ఇక కొద్దికాలమే జీవించగలడు. అతడు కడసారి వాంఛ తన ముద్దుల లక్ష్మి వదనం... 'లక్... స్మీ...' ఉపిరి ఉగ్గట్టి అసపష్టంగా - అన్నాడు. 'లక్ష్మి

లేదు వచ్చేస్తుంది.' నిరాశనుకల్గించే ఈ మాటలు మాత్రం వివక్షతయే. జీవితంపై ఆశ వదులుకొన్నాడు. ఈ మానవమాటమినుండి వేరైనాడు. ఇప్పుడతడు పిలిచినా పలుకడు. లక్ష్మి గసపోతుకొంటూ ఇంటి లానికి వచ్చింది. ఆత్మ బోరున ఏమిస్తున్నది. 'నాన్నా... నాన్నా'... గట్టిగా అరుస్తూ ఆతని శరీరంపై వాలిపోయింది.

తన తండ్రి జీవితానికి దహన కార్యాలు చేయించింది - లక్ష్మి. తన జీవితపథాన్ని గూర్చి దీర్ఘంగా యోచించింది. ఆబల. యావనపుచాయ లివ్వడిప్పుడే తనలో అంకురిస్తున్నయ్య. ఇంతకమునుపు ఒకరకం. ఇప్పుడు తన మానాన్ని సంరక్షించుకోవాలి?... ఎట్లు?... ఇదే ఆలోచనలు ఆమెలో చెలరేగినై. ప్రపంచంలో పనిచేసికొని బ్రతుకురాదా?... కూర్చో పిలిచేవారే వరు?... కడుపే కైలాసంగా ఉంది ప్రతి వొక్కరికీ. ఏది ముందు? మానసంరక్షణమా?... ప్రాణ సంరక్షణమా?... తెల్లని - తన చిన్నారితమ్ముని - సంరక్షించుటే తన కర్తవ్యం... గుండెబిల్లిరం చేసికొని - ఇల్లువీడి ధర్మం సేయుమని ఆడుగుతూ వెళ్లింది. ఉన్నా లేదంటారు రాతిగుండెలాళ్లు. కఠిమలు, దోసకారులకే తోడైవచ్చు రైవమ్ము... ఉన్నవారు లేదంటారు. లేనివారు పట్టిచేతులు చూపిస్తారు. లక్ష్మి తన చిన్నతనం. తన విద్యాభ్యాసం, తన వాంఛ రీలునవర తన కంటికుపడినై. కన్నీరు కాల్యరై పారింది. గతాన్ని తలచి వగమట తప్పు ఆనుకొంది. గుమ్మం గుమ్మం తిరిగింది... నిరాశ... నిస్పృహ... ఎవరూ చీడరించుకొనువారే. భారతదేశం చాతలకు పుట్టినిల్లు గదా?... వారే?... లక్ష్మికి నీరసం ఎక్కువై పోయింది. ఎవరో... పాపం. ఆమెపై ఒక అంగపస్త్రాన్ని వేచాడు. సంకసంతో లక్ష్మి తీసికొంది. ఎందరో తన ఎదురుగా వస్తున్నారు, పోతున్నారు. కొందరామెవైపు చూసి అసహ్యించుకొంటున్నారు. మరికొందరు చూడలేకనే పోతున్నారు. ఆబ్బ! ఎన్నిరకాల మనుషులు. పైకిళ్లపై పోయేవారు, బండ్లమీద పయనించేవారు, కారుల్లో, ట్రాంబండ్లలో... మున్నగు వామానాలపై పోయేవారు? అందరూ ఆమెకు అనుపడ్డారు. భోగం రంగసాని గుట్టుపుబిడిపై బాగా ముస్తావై వస్తుంది. లక్ష్మి మనసు ఆమెపైకి మరలింది. 'ఆమె కక్కడిది డబ్బు?... ఆమెశరీరాన్ని అడ్డకిచ్చిన ఫలితంగానేగా ఆలా' సుఖభోగాలతో తులతూగుతుంది. నేనూ ఆలామూరిలే... 'ఆగు'... మనసు ఒకసారి హెచ్చు

రించింది. 'తప్పు త్రోవలో నడవవద్దు...' తల్లిని, సోదరుని పోషించుటకై ఆలాచేస్తే ఏం?.. నేనూ మానవశ్రమియేగా. అందరిలాగా?.. వయస్సు లేదా?.. మరేమి?.. ఈ చిన్నవస్త్రాన్ని స్నానం చేసి ధరించి నేను ఆ ఆట ఆడితే ఏం?.. తనలా అనుకొంది లక్ష్మి. మనసు ఇలా హెచ్చరించింది.... 'నారుపోసిన దేవుడు నీరుపోస్తాడు... అందరూ నీ విధంగా తల్లిస్తే జీవం ఏంకావాలి?.. ఈ నీచపు బ్రతుకు బ్రతుకుటకన్నా నిలువునా మాడిపోతే ఏం?.. 'ఎలే మా తల్లిని, సోదరుని సంరక్షించు పెట్టు?' ఐలే పతికన్న పావాలని తలస్తున్నావా? భారతసారీమణులకు కీలమే గర్వచూరం. దాన్నే తృణీకరిస్తే నిజంగా అది మానవశ్రమికాదు 'రాక్షసి'. ప్రపంచంలో అందరూ కీలాన్ని కాపాడుకొంటున్నారా? అందరూ ఆలా అనుసరింపక పోవచ్చు. వాకరితో పనివద్దు. ఉత్తమజీవిత పథాన్నే నీవు అనుసరింపు, ఆ నాడే నీవు జ్యోతివలె వెలుగుతావ్. ఆ నాడే నీవు మహిళలకందరికీ దారి చూపుతావ్. నిన్నే ఆదర్శంగా తీసికొంటారు. నీ జీవితగాథే వారికి పాఠం నేర్పుతుంది. పతితగా జీవించుట హేతుం. నీచాతివీచం. అది నరకం' లక్ష్మి దాన్ని తిరస్కరించింది. ప్రార్థన పోతున్నది. తిన్నగాదారిన పోతున్నది లక్ష్మి. కడుపులూ ప్రేగులు ఆకలిబాధ చేయడం వస్తున్నాయి. ఆమె పరిపరివిధాలయోచించింది. ఇప్పుడేమి యోచించనూలేదు. గతాన్ని తలచి చింతించనూలేదు. నిరాశగా అడుగుపై అడుగేనుకొంటూ ఇంటిదారి పట్టింది లక్ష్మి.

నిర్మలమైన ఆకాశంలో మబ్బులు దోబూచులాడున్నాయి. ఉరుములతో మెఱపునాట్యం చేస్తున్నది కొన్ని వర్షరాలుగా వర్షంలేక ఎండి - ఇసుకై పోయిన భూమి. అందులోనివేడి ఆవిరి పై కెగసిపోతున్నది. ప్రజలంతా ఆకాశానికేసిమాన్తూ

అదో ఆశగా వానకై నిరీక్షిస్తున్నారు. ఇకకరువు లేదు. కుంభవర్షం పడుతుంది. ఏరులుసాగుతాయి. బంగారు పంటలుపండుతాయి. ఇక కరువురాదు. చీకటి చీల్చుకుపోతుంది; వెన్నెలరోజులువస్తాయి. అనుకొంటున్నారు ప్రజలు.

లక్ష్మి రోడ్డుమీద తూలుతూ నడుస్తున్నది. ఆమె మరులు గాలికి చెల్లా చెదరై నాయి. శరీరం కుష్కించి పోయింది. కళ్లు గుంటలు పడినై. చెక్కిళ్లు ఎండి పోయినై. ఆమె జీవం మాలిన్యంతో ఉంది. చినిగిన చీర గాలిలో తేలియాడుతున్నది. ఆమె కిప్పుడు ప్రపంచంలో పనిలేనట్లున్నది. అతినీరసంతో ఉన్నందుచే కళ్ళకు అడ్డంగా తెల్లటితెరలు కట్టినట్లుంది. ప్రపంచమే గిర్రన తిరుగునట్లునిపించింది లక్ష్మికి. కారుసబ్బం వెనుకనుండి ఆలించింది. తొట్రుకాటుతో తప్పుకోపోయింది. హీనశక్తిచే బోర్లకిల పడిపోయింది. తక్షణం కారు ఆమెపై వెళ్లిపోయింది. కొంత దూరంలో కారు ఆగింది. కారులోని పెద్దమనుషులు ఆమెను చూశారు. ఎవరూ వారిని చూడనట్లుంది. అందుకే ఆమె విషయమై ఆలోచించనేలేదు విశ్వర్యంతో అంధులైన పెద్దమనుషులు. తక్షణం గాలివోలె పరుగిడిపోయింది కారు. 'పేదవారికి ముక్తిలేదేమో!.. వారికెప్పుడీలాంటి చీకటిరోజులు విచ్చిన్న చూతాయో! ఎప్పుడు వెల్లులో అందరూ ఏకంగా ఆనందంతో నోలిలాడిపోతారో... ఆనాడే దేశమాత కాంతిస్తుంది. ఇది ప్రతిఒక్కరూ స్ఫురణమందుచుకోవాలి.

మబ్బులు మరుగై నాయి. ఉరుములు మెఱపులు పటాపంచలై నాయి. నీలాకాశంలో సూర్యభగవానుడు ఈ దారుణదృశ్యాన్ని చూడజాలక పడమటి కొండలలోనికి దిగజారిపోతున్నాడు.... ఇక చీకటే శరణ్యం... ఎప్పుడు వెల్లు?



(584 వ. పేజీ తరువాయి)

లయిన సామాన్యల దురదృష్టవశాత్తూ గాని యితడు, చాలపరితాపపడెడివాడు. మిక్కిలి పరిస్కృతమును, ఆధ్యాత్మిక చింతాసంయుతమును అగు- ఆర్యసేవ యొక్క భావ్యభ్యుదయ మన్నివిధముల, ఆస్థులచే అకట్టబడుచున్న కాలమున శ్రీరామానుజాచార్యుల యుపదేశమున అచంచలముగ స్థాపించుటకు. వేదాంత దేశిని జన్మ సత్యంతాశ్చర్యము అయ్యెను.

స్వతంత్రభారతము, సభ్యత., నుసంస్కారము., ఆత్మవిచారము. మున్నగువానికి దూరముగ నిలిచి- అట్టి కిష్టసమస్యల దీర్ఘబలా వేదాంతదేశికుని ప్రబోధములు సహకారములై యుక్తిరీతి ప్రజల నుద్ధరించెను. తెంగల్, వడగల్ తెగల వైష్ణవులలోఁ గలిగిన- అల్పాలములై నవియు, కడుంగడుపంపది తములై నవియు. నగు విభేదములను- 'గోరంతలయిన వానిని- గొండంతలు'గ నెంచి, ఆహారహామ ఒక

తెగవారిని మఱియొక తెగవారు 'దుమ్మెత్తి తూర్పార బట్టుటను. ఈతఁడు విపరీతమగు మనఃశ్లేషమంతోఁ బుతడవలు తెగ నాడెను.

"అన్యోన్యవైరజనని విరహాత్మకాయా"- అని ఇతఁడు నుడివెను. ■నఁగా:- మనలో మనకు వైరము పుట్టించు అనూయ మనలను విడిచిపోవును గాక! మనలోని. అన్యమతస్థులు అన్నివిధముల లోను పైకి మధుర ప్రకాంత చిత్తులుగను, పరమ మైత్రితో మేలఁగువారుగను గనఁబడుచుండిరి.

మనము దేశీకులాదేశించిన మతసూత్రములలోని సత్యమును గుర్తించి, తదనుసారము మన యభిప్రాయ ములను మార్చుకొనఁదగును. అప్పుడే శారీరక మాన కిక శక్తుల నభివృద్ధిచేసికొనుటకుఁ దగినంత సామర్థ్యము. సాహసము ఐక్యముగల ఆశ్రమాతీతులను చక్కటిపద్ధతుల నవలంబించి శాశ్వతముగ నెలకొల్పఁ గలుగుదుము. (పశేషము)



అన్ని
నొప్పులకు

అమృతాంజనము

పండిత డి.గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతం

ఆరోగ్యానికి
బలానికి

అయ్యర్వేదాశ్రమం(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
మదరాసు-17.

(56వ పాఠశాల తరువాయి)

లోకి" అంటూ ప్రేమనుమాన్వదించి గడమాయింపాడు. వెనుకనుంచున్న ఎవరో ముందుకు నెట్టారు రాజును. ఇంతలో రైల్వే పోలీసు అతని జెబ్బవట్టుకొని ముందుకు లాగాడు. రాజు గుక్క తిప్పకోలేక పోయాడు. కళ్లలో నీళ్లు తిరిగాయి. గడ్డది కంఠంగా "నేనండీ సుందరంగారబ్బాయిని. L. I. C. లో పనిచేస్తున్నాను. నాపేరు రాజు..." అన్నాడు. "అక్కడ చెప్పకుండువుగాని పద" ముందుకు నెట్టాడు పోలీసు. నిరాశతో నిస్పృహతో ఆమె వంక చూసాడు రాజు. అసహ్యంతో అప్టవంక రలూ తిరిగి "తూ" అని ఉమ్మేసేటట్లు ఆమె ముఖం పెట్టింది. "ఇంకా కదలవే" అంటూ తలమీదపడ్డ బరువైన దెబ్బకు రాజు "అమ్మా" అంటూ అరిచాడు.

నిద్రలో బెంచీమీంచి క్రిందపడిన రాజుకు స్వప్నభంగమయింది. ప్రేమనులోకి రైలు అప్పడే కాలు బెడుతోంది ప్రయాణీకుల హడావిడితో ప్లాట్ ఫారం సందడిగా ఉంది. తనకువచ్చిన కలను మరచిపోలేక నెమ్మదిగా ముందుకు నడిచాడు రాజు.

శ్రీదేవి ఆడవాళ్ల పెట్టెలోంచి దిగింది. అర్ధనిమిలితాలయిన కండ్లు. అరసున్న ల్లాంటి కనుబొమలు. గెడ్డంక్రింద సొట్ట. సొట్టలో కందిగింజంత ఫుట్టుమచ్చ. ఆమె, సందేహంలేదు. ఎంతగా మారిపోయింది. ఇప్పుడు నన్ను గుర్తుపట్టగలదో లేదో. చిన్నప్పుడు నన్ను గా ఈదురోమంటూ ఉండే శ్రీదేవి ఎంత సౌందర్యవంతురాలయింది. గుటకలు మ్రొంగాడు రాజు.

రాజుకు ఆమెను సమీపించడానికి మనస్కురించలేదు. స్వప్నం వెనక్కు లాగు తోంది. కలలో తిన్నదెబ్బ జ్ఞాపకం వచ్చింది. కాని ముందుకు నడిచాడు. ఆమెను చూస్తూ నిలబడ్డాడు. ఆమెపేరు నాలుగు సార్లు పెదవి చివరకువచ్చి మళ్లి లోపలి కెళ్లిపోయింది. చింతనిప్పల్లాంటి కళ్లతో కలలోకన్నడ రైల్వేపోలీసు అతని నోరు నొక్కేసినట్లు నిలబడ్డాడు.

తనకెదురుగా నిల్చున్న రాజును భుకటి ముడిచి ఎగాదిగాచూసింది. ఆమె ఆశ్చర్యంతో అతనివద్దకు వచ్చింది. రాజు ఆమెను పలుకరిద్దామనుకుంటూనే పలుకరించలేకపోయాడు. కాని అతని కళ్లు మాత్రం ఆమెమీద తదేకంగా నిల్చి పోయాయి.

సజీవ శిలావిగ్రహంవలె నుంచున్న రాజును ఆమె నవ్వుతూ పక్కరించింది. "హల్లో రాజూ! ఎంతకాలానికి కన్నడ్లావు. అలా తెల్లబోయి చూస్తావేం. నేనే శ్రీదేవిని. గుర్తు పట్టలేకపోయావా. అవునై నేనిప్పుడు గుర్తుంటానా తమకు" అంది.

ఆమెవాక్కుల్లోని అమృతం అతనిలో ప్రాణంపోసింది. కలలోని శ్రీదేవిని వడలి రైలుదిగిన ఈ దేవిని పలకరించేందుకు అప్పటికిగాని రాజుకు ధైర్యంరాలేదు. బెదురు వదిలినా తడబడేగొంతును సంభాళించుకుంటూ ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతూ "చాలా మారిపోయావు నవ్వు" అన్నాడు రాజు శ్రీదేవి అనేపదం ఉచ్చరించలేక. బుకింగ్ ఆఫీసులోని గడియారం వదిలొట్టింది.

(565 వ - పేజీ తరువాయి)

కాళ్ళు చేతులు కడుక్కొనడానికి నీళ్ళు అందించింది నీలవేలు.

“కూడు పెట్టు” అరస్తు కూర్చున్నాడు తిప్పన్న. నీలవేలు ఏమని సమాధానం చెప్పాలో తెలియక కళ్ళు నీళ్ళు పెట్టింది.

“ఏమిటే నాటకం.- కూడు పెట్టవే అంటే అలా నిలబడ్డా దయ్యంలాగు”. తిప్పన్నకు నిసాలో నమి అర్థంకాలేదు.

కోపము పెల్లుబికిపోయింది. మీసాలు తిప్పతూ కోపము సన్నే, పిడికెడు బువ్వ పుట్టదు. పన్నుపెట్టి సంపాదనకుంది” ... తిప్పన్నలో ఆవేశము తగ్గలేదు. కళ్ళు యెర్రగ వున్నయ్. చివాలునలేది వొల్లు తెలియని కోపముతో నీలవేలును కొట్టాడు. ఆసలే సన్నగ, నీరసంగవుండే నీలవేలు యీ దెబ్బలతో కూలిపోయింది. బలమైన దెబ్బలు తగలడంవల్ల ఒక్కసారి పెద్దమూలుతో నేల రాలిపోయింది. ఎక్కడో నక్కలు ఆరిచిన శబ్దముతో లీనమైన నీలవేలు కంఠము భయంకర తమస్సులూ కలిసిపోయింది

సి నీ వార్తలు - వి శేషాలు

చిత్రపు సారాయణమూర్తిగారి ‘దర్శకత్వాన గాయత్రీవారి ‘కృష్ణకుచేల’ చిత్రం వడివడిగా నిర్మించబడుతున్నది. ఇందులో సి. యస్. ఆర్., అబ్బూరి వరప్రసాదరావు మున్నగువారు నటిస్తున్నారు. రచన పద్మరాజు.

‘జేవుడు చేసినమేలు’ చిత్రమును నాట్యభారతీ ప్రొడక్షన్స్ వారి తరపున డా॥ రాజారావు నిర్మించ వూనుకున్నారు. ఇందులో డాక్టరుగారు లక్ష్మీయనే నూతన నటని పరిచయం చేస్తున్నారు.

రాతు పిక్చర్స్ వారి ‘నిత్యకల్యాణం పచ్చతోరణం’ చాలవరకు నిర్మాణమయిందట. ఇందులో చలం, కృష్ణకుమారి, సి. యస్. ఆర్., గుమ్మడి, సంద్య, రామలింగయ్య మొదలగువారు నటిస్తున్నారు. పిని తెట్టివారి దర్శకత్వము. పెండ్యాల సంగీతము.

మహేంద్రవారి ‘కృష్ణకేమ’ చిత్రనిర్మాణం సాగుతున్నది. ఇందులో ‘సునోరమ్’ థేమ్ బాలయ్య కృష్ణుడుగా నటిస్తున్నాడు. ఇంకా జమున, శేలంగి, పద్మశాఖం మొదలగువారు నటిస్తున్నారు. సంగీత దర్శకత్వం పెండ్యాలవారిది.

‘జాల్ సాజ్’ చిత్రం ఆధారంగా హైదరాబాద్ మూవీస్ వారు ‘జల్సాగాయ్యడు’ చిత్ర నిర్మాణము నకు వూనుకున్నారు. ఇందులో జగ్గయ్య, జమున, ముక్తామల మున్నగువారు నటిస్తున్నారు. తాపీ చాణక్య దర్శకత్వము.

‘బాబ్బిలి యుద్ధం’

ఆంధ్ర విజ్ఞానసమితి (రిజిస్టర్డ్) వారు మద్రాసు వాణిజ్యమాలాలో యీ నెల 13వ తేదీనాడు ‘బాబ్బిలి యుద్ధం’ నాటకమును ప్రదర్శించారు. రంగారావుగా శ్రీ ఎ. వి. నుబ్బారావు, విజయరామరాజుగా శ్రీ చదలవాడ గోపాలకృష్ణ, మల్లమ్మగా కుమారి డి. సుజాత పేర్కొనబడినట్లుగా నటించారు. బుస్సీ, పాపారాయుడు భూమికలు సయితం ఒప్పించినవి.

ఈ చారిత్రాత్మక నాటకం ప్రదర్శించడంలో ఆంధ్ర విజ్ఞానసమితివారు విశేషంగా ప్రయోసపడ వలసి వచ్చినా నాటకం ప్రేక్షకుల మన్ననల నందు కున్నది.

పది, పదిహేను సంవత్సరాలుగా నాటకాలు ఆడుతూ కళాసేవనే ప్రధానంగా కలిగియున్న యీ సమితికి స్థిరమైన స్థావరము, ఆర్థిక సౌప్యము ఏర్పడ కుండుట చాల విచారకరము. మద్రాసు నగరంలోని తెలుగువారు, మద్రాసేతరాండ్రులు పూనుకున్నచో ఏనాడో ఆంధ్ర విజ్ఞానసమితికి అన్ని హంగులు అమరి యుండవలసినది. చలనచిత్ర రంగంలోని ప్రముఖులు సహకరించి సహాయము చేసినచో ఆంధ్ర విజ్ఞానసమితి ఉత్తమ కళాకేంద్రంగా రూపొందగలదు.

శ్రీ లింగమూర్తిగారు చెప్పినట్లు రసికులు, అభిమానులు సహకరించి సహాయపడినచేకాని ఏ కళకాని పోషింపబడి వర్ధిల్లజాలదు. అంజలి పిక్చర్స్ అధినేత శ్రీ ఆదిసారాయణరావుగారి ఆపార ఆనుభవ విశేషాలు, అండదండలు సమితికి లభించగలవని ఆశిస్తున్నాం.

- పున్నయ్య



శ్రీ సాయి భక్తుల అనుభవాలు

శ్రీ సాయిబాబా దివ్యసందేశము శరణాగతా దేశమంతటా విస్తరించుట కుభయూచకము. భక్తివిశ్వాసములతో శ్రీ సాయిబాబా నామస్మరణయే అనేక మందికి మానసిక, శారీరకస్వస్థత సమకూర్చుచున్నదనుట అతిశయోక్తి కాదు. ప్రజలలో సమరస సమైక్యతలను, పరస్పరసద్భావ, సానుభూతి సహకారములను శ్రీ సాయిబాబా బోధనలు విస్తృతము చేయుచున్నవి. భూతదయ, పరోపకార, పారమార్థిక చింతలను ప్రోత్సహించే శ్రీ సాయిబాబా దివ్యసందేశము మానవజీవితములో వెలుగుబాటలను సృష్టించుచున్నది.

శ్రీ సాయిబాబాను శరణుజొచ్చి అనేకమంది భక్తులు యిష్టకామ్యార్థ ఫలసిద్ధి పొందుతున్నారు. పతనావస్థలోనున్న అనేకమందిని శ్రీ సాయిబాబా అనుగ్రహకటాక్షములు ఉద్ధరిస్తున్నవి. మానవజీవ గూత్రలో యిహపరలోక సౌఖ్యాల నుద్దేశించి కృషి చేయడానికి ఆరోగ్యము, సౌభాగ్యము అవసరము కాబట్టి శ్రీ సాయిభగవాన్ నిరంతరము తన భక్తులను అనుగ్రహించి కాపాడుతుంటాడు. మద్రాసులో - మెనాయనగర్ నందలి శ్రీ సాయి నిలయమునకు ప్రతి గురువారం ఆరాధనార్చనలకు వచ్చు వేలకొలది భక్తులు యీ సత్యాన్ని తేనోళ్ల చాటుతూ తృప్తిని వెల్లడిస్తుంటారు. ఆరోగ్య సంబంధంగా, ఉద్యోగాలు, పరీక్షలు, వివాహాది కుభకార్యాలు, కోర్టువాద్యాలు మొదలగువాని సందర్భంగా శ్రీ సాయిబాబా అనుగ్రహ కటాక్షముల కని స్వామి కేశవయ్యజీని అర్థిస్తుంటారు. స్వామిజీ శ్రీ బాబా అనుగ్రహమును, ప్రసాదమును నిర్విరామంగా పంచిపెడుతుంటారు. శ్రద్ధ, భక్తి విశ్వాసములతో సాయి నిలయమునందు శ్రీ బాబాను శరణుజొచ్చినవారికి తప్పక వారికోర్కెలు నెరవేరుట కలదు.

బొంబాయి రాష్ట్రమునండి ఒక రైల్వేస్టేషన్ మాష్టరు స్వామి కేశవయ్యజీ బాబువ్రాస్తూ “మీ ద్వారా శ్రీ బాబా అనుగ్రహమునకు పాత్రుడనై నేను ఆశించినట్లు అనుకూలమైన బదిలీ యొనడుతు కృతజ్ఞుడను. మీరు చెప్పియిచ్చిన ప్రసాదం కి నెలల లోపలనే యీ బదిలీని అనుగ్రహించిన సందర్భమున శ్రీ బాబాను, మిమ్ములను కీర్తిస్తున్నాను” అని వ్రాసారు.

ఒక సంపన్న గృహస్తుని యిద్దరు కుమారులకు ఒకేసారి జ్వరము తగిలింది. ఎందరో వైద్యులు చికిత్స చేసినను పరిస్థితి అందోళనకరంగానే యుండింది. మరొక సాయిభక్తుని నూచన ననుసరించి వారిద్దరిని సాయి నిలయంకు పిలుచుకొనివెళ్లి శ్రీ భగవాన్ సమక్షంలో విభూది ప్రసాదముల నందుకొనిరి. స్వామి కేశవయ్యజీ చెప్పినట్లు ఆ యిద్దరి బాలురకు మరు నాడు ఉదయానికే జ్వరం తగిలిపోయి త్వరితంగా ఆరోగ్యం చేశారంది.

ఒక కస్తమ్మ ఆఫీసరు, యింకొక తపాలాఖా ణ ఉద్యోగి ఉద్యోగరీత్యా ఖిక్కుల్లోపడి ఉద్యోగా లకే మొప్పుమురొగల పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. వారు స్వామి కేశవయ్యజీనుండి పొందిన శ్రీ బాబా విభూది ప్రసాదం ఫలితంగా చిక్కులు తొలగిపోయి మరల ఉద్యోగములు దక్కినవి.

సంతానప్రాప్తి నుద్దేశించి సాయినిలయమునకు వచ్చు వారనేకులు. ఒక మళయాల దంపతులు వివాహమయి 18 సంవత్సరములయినా, సంతానములేక శ్రీ బాబా శరణువేదారు. స్వామిజీ ప్రసాదించిన

విభూది ప్రసాదములతో బాబా అనుగ్రహ కటాక్షములు పుత్రసంతానమును కలుగజేసినవి.

ఒక నుప్రసిద్ధ డాక్టరు భార్య కాలు అనేక సంవత్సరాలు చర్మవ్యాధికి గురియై వికృతముగా నుండేది. అనేకవిధాల చికిత్సలు చేసి, ఔషధములు నేపించినా స్వస్థత సమకూరింది కాదు. కడకు సాయి నిలయంలో స్వామిజీ చేతి విభూదిని కొబ్బరినూనెతో కలిపి పైన పూయటవలన కొద్ది కాలమునకే పూర్తిగా నయమాయెను.

యువతియువకు లిద్దరు ప్రేమించుకొని వివాహ మాడదలచారు. కాని యువతి తల్లిదండ్రు లాసంబంధమునకు మొదట అనుకూలించలేదు. అప్పుడు వారిద్దరు శ్రీ సాయిబాబా అనుగ్రహ కటాక్షముల స్థించారు. స్వామిజీ విభూదిప్రసాద ఆశీస్సులతో వివాహమై సుఖముగా సంసారయాత్ర సాగిస్తున్నారు.

భార్యాభర్తల మధ్య, అన్నదమ్ముల మధ్య, తండ్రీకొడుకుల మధ్య ఏర్పడే కుటుంబకలతలను శ్రీ బాబా సమక్షంలో నివేదించి అనుకూలమును అర్థించి సత్ఫలితములను పొందువారనేకులు.

పరీక్షలుచ్రాసి ఫలితములను గురించి శ్రీ బాబా అనుగ్రహమపేక్షించిన వారిలో యీ సంవత్సరము 11 మందికిగాను 8 మంది స్వామిజీ చెప్పినట్లు కృతార్థులగుట బాబా ఆశీర్వాద ఫలమనే చెప్పాలి.

ఒకయువకుడు కుటుంబములో తల్లిదండ్రులు, తమ్ములమధ్య యిరుడలేక జీవనోపాధికని మద్రాసుకు పంపిండ్లు వచ్చాడు. అనేక కష్టాలకు గురియైనా స్వామిజీ "నీవిప్పుడైనా నిలకడగానుంటే పరిస్థితులు చక్క బడతవి. కాని నీవు స్థిరముగా యిక్కడ యుంటావని నాకు నమ్మకం తోచుటలేదు" అని

విభూది ప్రసాదముల నిచ్చాడు. ఉద్యోగందాటి భార్యాభర్తలు సుఖంగానే యున్నారు. కాని ఆ యువకుని మతిచలనం మాత్రం ఎప్పటికప్పుడు స్థిరంగా నుండడమే నానిపిస్తుంటుంది.

ఈవిధంగా వేలకొలది భక్తుల నాకర్షిస్తున్న సాయి నిలయం కష్టసుఖాలతో కూడుకున్న మానవ జీవయాత్రను సుగమం చేస్తున్నందుకు కారణం శ్రీ సాయి బాబా అనుగ్రహ కటాక్షములు, స్వామి శేఖరయ్యజీ నిర్విరామమైన సేవాకార్యక్రమమని చెప్పాలి. అయితే ప్రతి గురువారం సమావేశమయ్యే వేలకొలది భక్తులకు ఎందకు, వానకు రక్షణ లేకపోవుటచే సాయినిలయం ఎదురుగా శ్రీ సాయిబాబా మందిరమును నిర్మించ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అనేక మంది భక్తులు భూమిరాశములను వాగ్దానము చేసిరి. కాని భగవత్కార్యాలకు సయితము అటంకము కలిగించే వాతావరణము అనాదినుంచి యున్నదే కాబట్టి దానిని భక్తులైన అధికారులు, అనధికారులు గుర్తించి శ్రీ సాయిమందిరము త్వరలో నిర్మించుట కనువుగా సాయినిలయమున కెదుటగల ఫలమును సంపాదించుటకు తోడ్పడవలెను. ముఖ్యంగా మద్రాసు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కె. కామరాజ్, భార్యదాయమంత్రి శ్రీ యం. భక్తవత్సలం తదితర ప్రభుత్వాధినేతలు శ్రీ సాయిమందిర నిర్మాణావళ్యకరము గుర్తించి మందిర నిర్మాణమునకు తోడ్పడగలరియు, కేంద్రమంత్రి శ్రీ ధాతర్, బొంబాయి గవర్నర్ శ్రీ శ్రీప్రకాశ్, ఆంధ్రముఖ్యమంత్రి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డిగార్ల వంటి పెద్దలు సాయిభక్తులగుటచే యీ భగవత్కార్యము త్వరలో నెరవేరగలదని ఆశిస్తున్నాము.

‘సాధు’

పాత్రుడు గారి

బాల సంజీవిని (Regd)

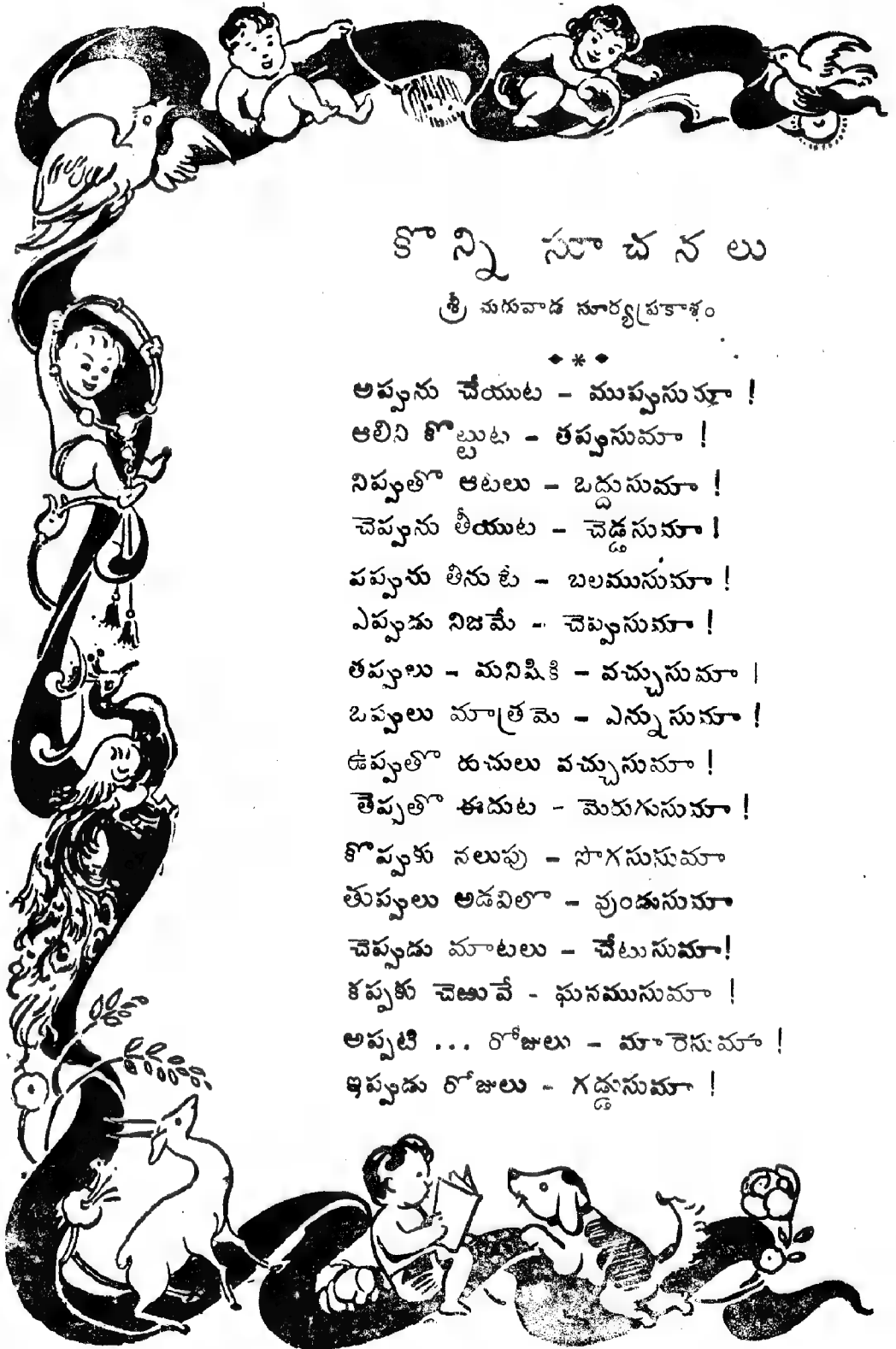
పిల్లల లివర్ అండ్ స్టోక్ వ్యాధులను నివారించును

డాక్టరు పిల్లా పాపయ్య పాత్రుడు ఆండ్ బ్రదర్స్,

19, దక్షిణ మాడవీధి, మైలాపూరు, మదరాసు-4, Phone 71354

కుంభకోణము బ్రాంచి : 7. సారంగపాటి కోవిల తూర్పువీధి.

అన్ని మందుల సాఫులలోను దొరుకును.



కొన్ని సూచనలు

శ్రీ మదువాడ నూర్యప్రకాశం

♦ ♦ ♦

అప్పును చేయుట - ముప్పునుమా !
 ఆలిని కొట్టుట - తప్పునుమా !
 నిప్పుతో ఆటలు - ఒడ్డునుమా !
 చెప్పును తీయుట - చెడ్డనుమా !
 పప్పును తినుట - బలమునుమా !
 ఎప్పుడు నిజమే - చెప్పునుమా !
 తప్పులు - మనిషికి - వచ్చునుమా !
 ఒప్పులు మాత్రమే - ఎన్నునుమా !
 ఉప్పుతో రుచులు వచ్చునుమా !
 తెప్పతో ఈడుట - మెరుగునుమా !
 కొప్పుకు నలుపు - సొగసునుమా
 తుప్పులు అడవిలో - వుండునుమా
 చెప్పుడు మాటలు - చేటునుమా!
 కప్పుకు చెఱువే - ఘనమునుమా !
 అప్పటి ... రోజులు - మారెనుమా !
 ఇప్పుడు రోజులు - గడ్డునుమా !

స్వీకారము

సభాపేదీక : శ్రీమతి వేదుల మినాక్షి దేవి, c/o సరస్వతీ పవర్ పెన్, రాజమండ్రి. వెల 75 నయ్యాపై సాలు.

ఈ శ్లోకము సభాపేదీక వేదుల, దానినిర్వహణను వివరించునది. ఇందులో ఆధ్యత్వ, వక్తల బాధ్యతలు, వారి ఉపన్యాసములు ధోరణి ఎట్లుండవలెననునదియు, సభ్యులనుగురించి యీ పుస్తకములలో వివరించబడినది. ప్రజాస్వామికయుగంలో సభలు, సమావేశములు అన్నిరంగాలలో ప్రభావములు కాబట్టి ప్రతియొక్కరు యీ పుస్తకమును చదువుటవలన వానికి సంబంధించిన విషయములు బోధపడగలవు.

శ్రీ శివస్తోత్రములు: శ్రీ పురాణపండ రామమూర్తి ఆధ్యాత్మ ప్రచారక సంఘము, విక్రమహాలు, రాజమండ్రి

ఇందులో శివారాండవస్తోత్రం, శ్రీ శివపంచాక్షరిస్తోత్రం, శ్రీ విశ్వసూర్యాష్టకం, శ్రీ రుద్రాష్టకం, శ్రీ శనిస్తోత్రం, శ్రీ శివాపరాధక్షమాపణస్తోత్రం, శ్రీ శివాష్టకం, ద్వాదశజ్యోతిర్లింగస్తోత్రం, మృత్యుంజయ స్తోత్రం, ఈశ్వరదండకం కలవు. గ్రంథకర్త తమ అనువాదముతోబాటు మూలములను పొందుపరచుటవలన అర్థజ్ఞానముతో పఠించి ఈశ్వరాన గ్రహమునకు పాత్రులగుటకు అవకాశముకలదు.

అహల్యాస్తవము : శ్రీ పురాణపండ రామమూర్తి. ఆధ్యాత్మ ప్రచారక సంఘము విక్రమహాలు, రాజమండ్రి. వెల 6 నయ్యాపై సాలు.

శ్రీ రామని పాదపూజ చే కాపటము క్రిందనిన అహల్య శ్రీ రామచంద్రునికి చేసిన సంస్కృత స్తోత్రమునను అనువాదము. ఇందులోనే మూలము సయితము పొందుపరచబడియున్నది.

కర్నాటక సంగీతము : వైదిక విద్యాపారంగత శ్రీ R. రంగరామూనుజ అయ్యంగార్ B. A. L. T., ప్రచురణకర్తలు యోగవేదాంత ఫార్మెస్టు యూనివర్సిటీ, శివానంద నగరము, ట్యుమ్ కేశము, హిమాలయములు. వెల రు. 2/-

శ్రీ స్వామి శివానంద సరస్వతీ మహారాజ్ అనుగ్రహమునకు పాత్రులైన యీ గ్రంథకర్త ముద్రపడిన సంగీత విద్వాంసులు. ఈ గ్రంథమునందు ఉత్పాది, కర్నాటక సంగీతముల స్వరూపములు, యోగయుగాలుగా తదితరసంగీతము, ప్రస్తుతపు కర్నాటక సంగీతసాయి, కర్నాటక సంగీతము కట్ట విభక్తి కర్తవ్యము వివరించబడినవి. కర్నాటక సంగీతమునకు మూలపురుషులు, హర్షదర్శనలనదగు శ్రీ పురందరదాస్, త్యాగరాజస్వామి, శ్రీ ముత్తుస్వామి దీక్షితర జీవిత ఆదర్శలక్ష్యాలు వివరించబడినవి. ఇందులోనే గ్రంథకర్త యొక్క విద్యతో విశేషాలను తెలుపువాస్తవములు సయితముగలవు. ఇది ఆంగ్లగ్రంథమునా సంగీతము పట్ల ఆసక్తిగలవారికి, కళాపాపకులకు విశేషముగా వోడ్పడగలదు.

వెలుగు అధికారము విజ్ఞానము : శ్రీ స్వామి శివానందమహారాజ్. ప్రచురణకర్తలు: యోగవేదాంత ఫార్మెస్టు యూనివర్సిటీ, శివానంద నగరము, ట్యుమ్ కేశము, హిమాలయములు. వెల రు. 1/-

ఇదియు వాంగ్మగ్రంథమే. ఇందులో వెలుగుకని, అధికారమునకుని విజ్ఞానమునకుని ప్రాకులాడు మానవజాతికి యిందలి సూచనలు మార్గదర్శకములై దివ్యత్యమును ప్రాప్తించునని. ఇందులోనే స్వామిజీ బోధలు, ముక్తిసాధనమునకు మార్గములు, ఆమురాశాగ్ర్యముల ప్రసాదములు కనువైన మంత్రములు గలవు. ఆమూల్యమైన గ్రంథము.

ముఖ్యచిత్రం

శ్రీమతి బార్బారావిసెన్ హోవర్ న్యూజిల్లాండ్ ఇండియన్ రెడ్ క్రాస్ ప్రధానకార్యాలయమును యీ వెల 10 ప తెదిన సందర్శించిన సందర్భమున ఇండియన్ రెడ్ క్రాస్ డెయిరీ మన్ శ్రీమతి రాజకుమారి అమృతకార్ స్వాగతమిచ్చి మానవ ఆస్థుల పెంపుకు సంస్థ ఆవలంబించుచున్న పద్ధతులను వివరించుట యీ చిత్రములో చూడవచ్చును.

సంపాదకీయములు

గ్రంథాలయోద్యమము

ప్రజలకు విద్య, విజ్ఞానోదములు విస్తృతము చేయడము గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ప్రధాన లక్ష్యము. అందుకుగాను రాజకీయాలకే కాదు కుల, మత తత్వాలకు సయితము అతీతముగా ఉద్యమ విస్తరణ సాగింది. గ్రంథాలయాలు ప్రజలకు సమస్త విషయాలు తెలిసికొని విద్యా విజ్ఞానముల పెంపొందింప చేసికొ డానికి, మంచిచెడ్డలను గుర్తించి జీవితాలను తీర్చిదిద్దుకొడానికి వినియోగపడాలి. ఇందుకుగాను గ్రంథాలయోద్యమం నలుమూలాల వికాసమృదయలైన ప్రజల సహాయసహకారములతోటి, ప్రభుత్వ సహాయంతోటి వర్ధిల్లాలి!

శ్రీల జీవనోపాధి

మంత్రి శ్రీ సంజీవయ్యగారు శ్రీల జీవనోపాధికి అంబర్ చర్చా వాదకం తోడ్పడుతుందని సలహా యిచ్చారు. దాంతోబాటు మధ్యతరగతి కుటుంబాల ఆర్థికపరిస్థితులు మెరుగు కావడానికి శ్రీలు చేపట్ట గల వృత్తులు అనేకమున్నవి.

ఈనాడు ప్రజాపసరాలు అనేకం ఏర్పడినవి. ముఖ్యంగా ఆహార పానీయాలలోను, దుస్తులలోను, గృహోపకరణములలోను అనేకమును శ్రీలు యింట్లోనేయండి తయారుచేయడమే కాక వానిద్వారా కుటుంబ ఆదాయమును మెరుగు చేసికొనవచ్చును.

ఆరోగ్యకరమైన ఆహారమును శ్రీలు రుచికరముగా తయారుచేయుటవలన, విక్రయమునకు ఏర్పాటు చేయుటవలన ప్రజారోగ్యం మెరుగు కాగలదు కూడాను. కుట్టుపని, అల్లకం నేర్పుకొనుటవలన కుటుంబా వసరాలు తీరడమేకాక ఇంజనీరింగ్లో ఆదాయము వార్జించుట కవకాశము కలదు. ప్రస్తుతము వాదకములలో నున్న సబ్బులు, పండ్లపాడి, తలకు వినియోగించు నూనెలు, గుండీలు మొదలగునవి యన్నియు శ్రీలు గృహోపక్రమముగా తయారుచేయవచ్చును. విక్రయమునకు ఏర్పాటు చేయవచ్చును.

ఇంటి పాకిచేసి పాలు, వెన్న, నెయ్యి విక్రయించవచ్చును. అప్పడములు, వడియములు లాంటివి సయితము శ్రీలు తయారుచేయగలరు. శ్రీలు ఆసక్తితో కృషి చేసినచో కుటుంబ ఆదాయమును మెరుగు చేసికొనుటకు అవకాశములు చాల యున్నవి. ఇందుకుగాను సహిశాసంఘాలు నిర్మాణాత్మకంగా కృషిచేసి మార్గదర్శకం కావాలి!

శ్రీలు - ఉద్యోగాలు

ఈమధ్య న్యాయశాస్త్రోత్త్య సంశ్లపారంపర్యంగా దక్కే గ్రామాధికారులలాంటి ఉద్యోగాలకు శ్రీలు అర్హులుగా నిర్ణయించబడింది. ఇది మహిళాటికి సంతోషింపతగిన విషయం.

శ్రీలు పోలీసు, నైనిక ఉద్యోగాలలాంటి వాటికే అర్హులుగా నిర్ణయించబడుతున్నప్పుడు గ్రామ మునసబు ఉద్యోగాలకు అర్హులుగా నిర్ణయించబడుటలో విశేషము లేదు. అవి ఇప్పుడు పూనుకొని చేస్తున్న ఉద్యోగాలకంటే కష్టమైనవని కాని, చేయవలవి కానివనికాని చెప్పజాలము. శ్రీలు గ్రామాద్యోగులు కావడం వలన సామాన్యప్రజలు పడుతున్న యాతనలు తగ్గలవు. ప్రజలకు కావలసినపనులు సులభంగా సాగేరగలవు. ఉద్యోగాల నిర్వహణ సయితము క్రమబద్ధంగా జరుగగలదు.

మ హిళ ల ఆ రోగ్య రక్షణ కు

మాదీఫల రసాయనము

ఇది ముదిరిన మాదీఫలముల రసముతో తయారు చేయబడినది. గర్భిణి శ్రీలకు కలుగు నాంతులకు (వేవిళ్లు) యిది సంజీవివంటిది. తల తిరుగుడు, నాంతులు, ఆరోచకము, అశీర్ణము, మలబద్ధకము, నిద్రలేమి మొదలగు జబ్బులకు వజ్రాయుధము, జ్వరవేగమును తగ్గించుటలో యీ రసాయనము చేరుపొందినది. ఇది తేనెవలె యుండి నోటికి రుచిగను యింపుగను నుండును.

3 బొంబుల బుడ్డి రు. 1-25 న.వై.

గర్భ రక్షక

శ్రీలు బలహీనులగుటచేత గర్భము ధరించిన పిమ్మట పెక్కు రుగ్మతల పాలగుచున్నారు. ముఖ్యముగ వీరిలకు గర్భస్రావము, అకాల ప్రసవము, అప్పుడప్పుడు కడుపునొప్పి, నడుము నొప్పి, రక్తహీనము, శరీరమందు నీరుచేరుట, బలహీనము, ఆలస్యము, ఆయాసము, అశీర్ణము, మలబద్ధకము మొదలగు జబ్బులు కలుగుచున్నవి. ఈ 'గర్భరక్షక' సేవించిన వై జబ్బులు రాకుండుటయే గాక ప్రసవించువరకును శరీరము మంచి ఆరోగ్యస్థితి గలిగియుండి నిండుమాసములు గర్భము ధరించి సుఖముగ ప్రసవించెదరు.

3 బొంబులు రు. 3-10 6 బొంబులు రు. 5-50

క్షీర బలాలైలం

శ్రీలకు ఋతు దోషముచే గల్గు వాత వ్యాధులు, పార్శ్వపు తలనొప్పలు, తలపోటు, గర్భనాతము, శరీరము బలిసియుండుట, మూర్ఛ,

అపస్మారవ్యాధులు, శ్మయవ్యాధి, నరముల బల హీనత, యీ లైలముతో అభ్యంజన మొనర్చిన నివర్తించును.

6 బొంబుల బుడ్డి రు. 3-0

సౌభాగ్య శౌంఠి

బాలింత లేహ్యము

ప్రసవానంతరమన శ్రీలకు బాలింతికారమును ఒక ఘాటు బొంబమును యిచ్చు ఆచారము మన దేశమున చిరకాలముగ నున్నది. అయితే ఈ కారమును లెక్కలేనన్ని పనారదుకాదులు సామానులతో తయారుచేసి యిచ్చుచున్నారు. ఇందు కలియు వస్తువుల పరిమాణమును, పదార్థజ్ఞానమును పాటించక నుండును తయారు చేయుదురు. ఈ కారము వారికి వేడిచేసి అనేక రుగ్మతలు సంభవించుచున్నవి. ఈ సౌభాగ్య శౌంఠిని వాడిన ఆరోగ్యము చెడక తల్లియు బిడ్డయు సుఖముగ నుండగలరు. తల్లికి సమృద్ధిగ పాలుపడును.

బుడ్డి రు. 2-0

ప్రమేహం తకం

అనేక కారణములవలన శ్రీలకు గర్భాశయము నుండి తెల్లటిద్రవము వెడలుచుండును. శ్రీ బాలి యందు యీ జబ్బు పర్యసాధారణముగ నుండును. పసిపిల్లలకుగూడ యీ వ్యాధి సంభవించుచున్నది. చిరకాలముగ యీ వ్యాధివల్ల బాధపడువారి గర్భాశయము పుండగును. అట్టివారికి మేహాజ్వరము, దగ్గు, నిస్సత్తువ, సంతాన హీనత సంభవించును.

బుడ్డి రు. 4-0

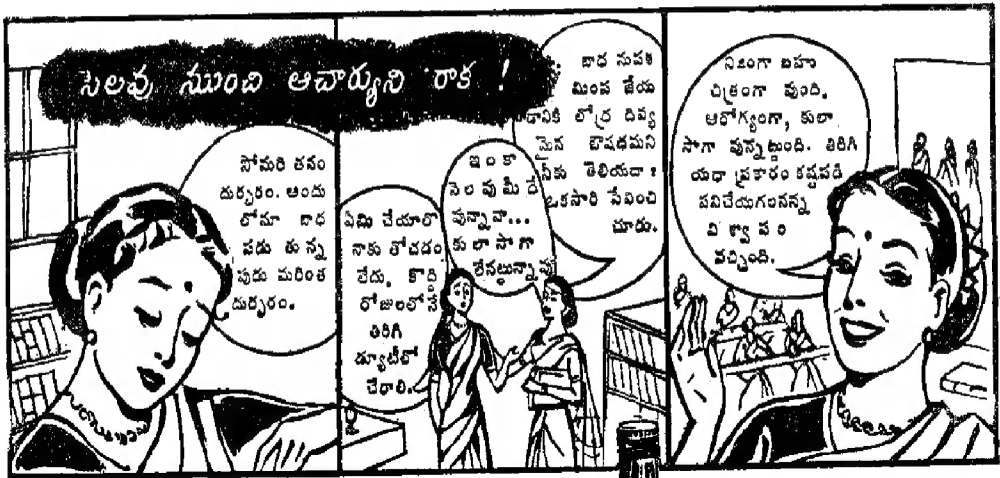
కేసరి కుటీరం వై వేటు విమిశుడ్

15, వెస్టుకాట్ రోడ్డు, రాయపేట మద్రాసు-14.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్, మైసూరుకు పేజింట్లు :

శీతారాం జనరల్ ప్రోప్రీ, బెజవాడ - సికిందరాబాదు, బెంగళూరు

14367



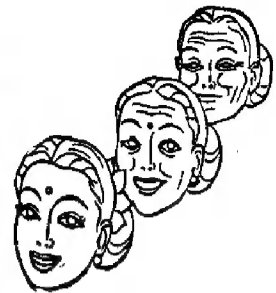
57 ఏళ్లగా ఖ్యాతి గాంచినది.

లోద్రలో హనికరమైన వేపి తెవు. సుఖప్రదమైన జీవితానికి ఆరోగ్యాన్ని చేకూర్చడానికి అది గట్టి మందు. కెమిస్టు అందరి వద్ద దొరుకుతుంది.

లోద్ర ప్రతి దివ్యోపదం

కెసరి కుటరం సైంబల్ లిమిటెడ్.

రామసేరి. మదరాసు. 14.



ఆంధ్ర ప్రదేశ్, ఒరిస్సాకు ఏజంట్లు :

శీతారాం జనరల్ స్టోర్స్, విజయవాడ & సికిందరాబాద్, బరంపురం